

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Izjava ob 4. oktobra, 1928
Štane mesечно Din 25.—; za mesecemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3004, pošto št. 3034.
Recepti se ne vračajo.

Uredništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 296.
Izjava ob 4. oktobra, 1928
Štane mesечно Din 25.—; za mesecemstvo Din 40.— neobvezno.
Oglaš po tarifi.
Uredništvo:
Ljubljana, Knašova ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3004, pošto št. 3034.
Recepti se ne vračajo.

Ljubljana, 13. oktobra. V Beogradu se je sestala Narodna skupščina, a se je takoj zopet razšla do 17. oktobra. Gradiva — razen predmetov, ki so bili že davno predloženi, oziroma dozoreli — ni, ker vlada ni ničesar pripravila. Niti zakoni o razdolžitvi seljakov in o korupciji, o katerih se je že toliko pisalo in govorilo, se več ne pripravljajo. Zakon o dalmatinskem agraru je isto tako odšel zaenkrat v koš.

Poglavje o dalmatinskem agraru je posebno žalostno. Nettunske konvencije definitivno zadržujejo sodelovanje pri višini agrarnih odkupnin za italijanske državljane. Ako se zakon o dalmatinskem agraru sklene, bo treba nato še pogajati z Italijo o tem, ali smatra italijanska vlada z našim zakonom določene odkupnine za zadostne. Ako jih ne bo smatrala, pade ves zakon, ker vendar ne bomo lastnim državljantom dali manj nego tujcem. Vrh tega pa finančni minister dr. Subotić hladnokrvno priznava, da ni za to svrhu niti pare v državni blagajni. Vidi se torej, da je igra vladnih strank okoli dalmatinskega agrara zelo prozorna demagogija, v kateri se zlasti odlikujejo demokrati in zemljoradniki, ki bi s tem radi rešili vsaj upanje na kak mandat v Dalmaciji.

Dnevi solunske proslave so minili. Pravi patrioti se od umetnih raket niso dali preseliti in so ravno z ozirom na krasen nastop naše zdrave vojne sile obnovili nasvete, naj se skušajo zgraditi mostovi v Zagreb. Režimski krogi s skrbjo opazujejo te namere in takoj so se pojavile nove intrige, da zastrupijo odnošaje.

Intrigam je na čelu zloglasna zveza Vukičević — SLS kot glavni interes na obstoju današnjega režima. V takih trenutkih se redno pojavljajo agenti in članki, ki naj omajajo zvezo med HSS in SDS. Tudi glasilo ljubljanske škofije misli, da je ugoden trenutek za take poskuse. »Skrbi« ga, da HSS in SDS še nimata enotnega državnopravnega programa.

Izolirati opozicijsko fronto, razdreti jo na manjše kose in jo potem uničiti, to je program režima, odkar je objavljena KDK. Nič ni hegemonistom neprijetnejše, kakor da so v KDK poleg Hrvatov tudi Srbi in Slovenci. Vladni krogi si zopet žele situacije, ki je bila pred jesenjo 1. 1927. S prečanskimi demokrati toliči radičevce in obratno, potem pa enkrat enega, enkrat drugega »silom ili milom« vpreči v svoj voz, to je bila vsa politična modrost Beograda do jeseni 1927., ko se je stvorila KDK.

Nihče si ne želi nazaj časov pred letom 1925., ker so odpadli razlogi tedanjih borb. Pač pa uvideva vsakdo, kam bi dovedla stara beograjska metoda, ako bi zopet uspela. V tem oziru naj bodo nasprotniki prav mirni. SDS kakor HSS lahko kakor nekdanji jutri zopet obstojita in nastopita sami, ker imata v masah naroda polno zaslanbo. Združili pa sta se v skupno fronto, ker se nista dali več izigravati ena proti drugi in sta v programu sanacije države imeli in imata skupen cilj. Sodelovanje je v obojestranskem interesu; tega se zaveda prav tako HSS, kakor SDS in prekinjenje koalicije bi bilo na škodo enim in drugim. Zato si bosta oba člana koalicije pač zelo, zelo premislila, preden bosta storila SLS in režimu veselje, da se razdružita.

Poleg obojestranskega interesa, ki je tu in tam enak, pa KDK drži dejstvo, da trajajo naprej oni razlogi, ki so SDS in HSS privedli do koalicije. Skupni program borbe proti partizanstvu v državni upravi, proti korupciji in za decentralizacijo je pomnožen z načeli resolucije od 1. avgusta. Taktični cilj skupnega nastopa je doseg slobodnih volitev in medsebojega podpiranja pri volitvah, kakor tudi odprtost ustavnega vprašanja so nadaljnja vez, ki spaja obe koalirani stranki. Enaki pogledi na glavne gospodarske probleme naše države, zlasti glede centralne vloge kmetijstva, pospešujejo skupno delo na celi črti, posebno tudi v oblastih.

Vrh tega je vsa KDK složna v boju zoper klerikalizem, ki bi iz Slovenije rad zavojeval tudi Hrvaščino. Razumljiva je nervoznost SLS, zlasti po sklepu zagrebškega eksekutivnega odbora KDK, ki priporoča koaliranim strankam v Sloveniji skupno pripravo za volilni nastop in obeta podporo cele KDK za čim uspešnejšo volilno borbo. Skupen nastop SDS in SKS pri volitvah, čeprav sicer delata in nastopata ločeno, je stvar, ki se je SLS zelo boji. Ne le da bi klerikalci zopet enkrat radi uživali, ko bi se drugi med seboj pobijali, sama volilna matematika v slučaju skupnosti ni več tako novoljna SLS, kakor če se bori z večjim številom manjših kandidatnih list.

Smemo torej pričakovati od strani SLS še mnogo intrig proti KDK zlasti v Sloveniji. Z velikim trudom bodo njeni časopisi skušali dokazati danes SDS, jutri pa SKS, da bo v koaliciji »škodovana« in celo »konzumirana«. Vsi na vedo, da so časi, ko je kdo mislil, da

Posvetovanja jugoslovenskega episkopata

Škof Akšamović o stališču jugoslovenskih škofov. Proglasa solidarnost z borbo KDK za ravnopravnost v državi.

Zagreb, 13. oktobra n. Konferenca škofov, ki se vrši te dni v Zagrebu, je vzbudila pozornost vse naše javnosti zlasti po odkritju »Jutra«, ki so ga za beležili tudi vsi tukajšnji listi. Javnosti je namreč znano, da je sarajevski nadškof dr. Šarić zavzel odločno stališče proti sedanji Koroščevi politiki, ki se ji je pridružila tudi Baričeva skupina na Hrvaškem. Razen tega je znano, da je sivolasi zagrebški nadškof dr. Bauer izkazal pri pogrebu umorjenim narodnim poslancem čast, kakršno more izkazati le z narodom čuteč vladika. Ko je klerikalni tisk pričel prinašati izmišljene verzije, da je ves episkopat z nižjo in višjo duhovščino vred za politiko dr. Korošca, sta Svetozar Pribičević in Avgust Košutić posetila nadškofa Bauerja na njegovem posestvu v Brezovici. Par dni kasneje je sledil drugi poset, ki je najbolje demantiral vse izmišljene verzije klerikalnega tiska. Ako se vse to upošteva, je povsem naravno, da se sedanja škofvska konferenca sprejela v javnosti z velikim zanimanjem.

Potek konference se drži v tajnosti. Kljub temu pa je danes ob 4. popoldne dijakovski škof dr. Akšamović sprejel vašega dopisnika, ki ga je naprosil, naj mu odgovori na nekatera vprašanja. Izjave škofa Akšamovića so tem pomembnejše, ker so ga pristaši dr. Koroščeve politike dosedaj reklamirali za sebe.

Škof dr. Akšamović je opozoril najprej na položaj, ki ga zavzema kot cerkveni dostojanstvenik, ter je pripomnil, da ne more povedati v svojih izjavah ničesar posebnega. V informacijo javnosti pa je vendar pripravljen povedati nekatere stvari.

Na vprašanje, s čim se bavi sedanja škofvska konferenca, je škof dr. Akšamović odgovoril:

Poslovni odbor škofvske konference se bavi pred vsem z rednimi teko-

čimi posli, o katerih so bili že sprejeti sklepi na plenarni konferenci, ki se je vršila 1. 1927. Ti sklepi so takega značaja, da je treba za njihovo izvršitev dalje časa in je zato potrebno določiti gotove modifikacije. Tako so n. pr. danes nekatere šole izvzete iz jurisdikcije ministrstva prosvete in podrejene ministrstvu trgovine, kakor n. pr. trgovske in vajeniške šole. V zvezi s tem je potrebno, da episkopat upošteva te izpremembe in podvzame iniciativo za verski pouk v teh šolah. Vse to so cerkvena administrativna vprašanja.

Na vprašanje ali se na konferenci razpravljajo tudi o političnih razmerah, v katerih se sedaj nahaja hrvaški narod, je škof dr. Akšamović odgovoril: »Dobro je znano, da se katoliški episkopat v Jugoslaviji drži strogo smernic katoliške cerkve. On stoji izven političnih strank. Zaradi tega ne spadajo v oficijelni program taki razgovori. Razume pa se, da smo se kljub temu v neoficijelnem delu svojih posvetovanj dotaknili današnjih razmer v državi.«

Na vprašanje, ali je episkopat zavzel tako stališče v razmerju hrvaškega naroda napram sedanjemu režimu, je škof odgovoril:

»O tem nismo razpravljali. Že prej sem rekel, da je izven našega področja, da se bavimo s politično-strankarskimi posli, dasi nas zelo boli duša, ko gledamo poostrene razmere v državljanskem življenju. Moja, kakor tudi ostalih gg. škofov politična ideologija je ista, kakor tudi vsega hrvaškega naroda. Zaše morem reči, da smatram borbo hrvaškega naroda za popolno enakopravnost v državi kot pravično. Prepričan pa sem, da bo hrvaški narod v borbi za svoje ideale znal tudi prepoznati dobroto, ki izhajajo iz naše državnega uredenja.«

Ljuba Davidović razdira svoj trdi grad?

V Beogradu se pojavljajo vsak dan nove vesti o razbitju četverne koalicije. — Povratek zunanjega ministra Marinkovića. — Številne avdijence.

Beograd, 13. oktobra p. Veliko pozornost je v Beogradu vzbudilo poročilo nocojšnje »Pravde« o politični situaciji. Pod naslovom: »Ali bodo nove tekoče izjave krizo vlade in dovedle do novih volitev?« poroča »Pravda«, da so izbruhli v vrstah četverne koalicije in v vladi sami novi spori, ki jih ne bo tako lahko premostiti. Zato ni izključeno, da pride do vladne krize, ki bi pomenila obnem razpad četverne koalicije. Nezadovoljstvo muslimanov stalno narašča in je doseglo zadnje dni vrhunec zaradi volitev v Bosni in Hercegovini. Dr. Korošec je ostal za vse njihove pritožbe in zahteve gluha ter podpira na celi črti radikale proti muslimanom. List pristavlja, da tudi demokrati zelo pesimistično presojajo situacijo ter da se pripravljajo na nove dogodke.

To poročilo »Pravde« se popolnoma krije z razpoloženjem v demokratskih in radikalnih krogih. V demokratskih vrstah naglašajo, da hočejo počakati, da skupne konference poslanskega kluba, širšega glavnega odbora ter centralnih odborov za mesti Beograd in Zagreb. Na tej konferenci, ki je sklicana na 27. t. m., bodo sklepali o nadaljnjih smernicah svoje politike.

V zvezi s tem spravljajo tudi avdijenco Ljube Davidovića, ki se je vršila na Davidovićevo prošnjo danes popoldne. Baje je obrazložil kralju svoje poglede na situacijo ter priporočal sporazum s KDK. Zatrjuje se celo, da se je prof. Božo Marković te dni mudil v Zagrebu z nalogo, da v Davidovićevo imenu ponudi Svetozarju Pribičeviću in dr. Mačku sestanek v svrhu razgovora.

Naravno je, da so te vesti vzbudile pri ostalih strankah vladne večine veliko nerazpoloženje. Radikali očitajo demokratom, da delajo za njihovim hrbtom za sporazum s KDK ter da nameravajo razbiti četverno koalicijo, da bi mogli priti sami na krmljo.

Zvečer od 6. do pol 8. je bil v avdijenci tudi dr. Spaho. V zvezi z večeršnjimi avdijencami dr. Korošca in Velje Vukičevića domnevajo v političnih krogih, da so na dvoru že pričele neke

more drugega izločiti, že dolgo minuli. Na vsak trud SLS z intrigami sejati nezaupanje bomo odgovarjali s prepričanjem, da nam je ravno ta »nesobna skrb« dober nauk in potrdilo, da smo v KDK na pravem potu.

vrste konzultacije ter da se pripravljajo velike spremembe. Za ponedeljek je napovedan tudi prihod Ace Stanoevića.

Vprašanje predsednika Narodne skupščine še vedno ni rešeno. Vsaka skupina postavlja svoje kandidate. Vukičevići skušajo pregovoriti dr. Perića, naj bi ostal na svojem mestu, ostale skupine pa kandidirajo ministra Stanića in Vujićića. Ace Stanoević pa bi baje najraje videl na tem mestu enega izmed najstarejših radikalnih poslancev. Zlasti se v tej zvezi navaja ime Stevana Jankovića, sedanjega podpredsednika radikalnega kluba.

Beograd, 13. oktobra p. Danes popoldne se je vrnil po večmesečni odsotnosti iz inozemstva zunanjji minister dr. Voja Marinković. Skupina novinarjev se mu je peljala do Rume nasproti, vendar pa jim je dr. Marinković odklonil vsako izjavo. Na beograjskem kolodvoru so ga pričakovali ministri dr. Šumenković, dr. Angjelinović, dr. Spaho in Čeda Mihajlović ter celokupno uradništvo zunanjega ministrstva. Dr. Marinković je tudi na kolodvoru odklonil novinarjem izjave ter se je po kratkem pozdravu z navzočimi ministri takoj odpeljal v svoj kabinet, kjer je prevzel posle od svojega namestnika dr. Šumenkovića. Kratek čas na to se je sestal z dr. Korošcem, ob 5. pa je odšel na dvor, kjer je bil sprejet v daljši avdijenci.

KDK in srbijanske stranke

Beograd, 13. oktobra p. Današnji »Glas« objavlja uvodnik izpoda peresa Svetozarja Pribičevića pod naslovom »Srbijanske stranke in KDK«. V članku naglašja med drugim:

»Če bo Narodna skupščina nadaljevala delo, zlasti pa, če bo prešla v redno zasedanje in če se bo pojavila pred to skupščino sedanja vlada v tej ali spremenjeni sestavi, bo zadalo to strahovit udarec našim medsebojnim odnošajem. V Srbiji danes ni nobenega političnega faktorja, ki bi doumel, da je duh silnejši in močnejši od nasilja in da se na bajonetih ne da sedeti. Ti ljudje še vedno niso spoznali, da države ni mogoče upravljati po sedanjih metodah. Nam v tem slučaju ne preostaja nič drugega kakor da v taki situaciji nadaljujemo borbo, da to borbo poostriamo in da vzdržimo do končne zmage naših velikih načel enakosti in ravnopravnosti, zaradi katerih je bila osnovana naša Kmečko-demokratska koalicija.«

Strahoviti pokolji na Bolgarskem

Makedonstvujušči se med seboj pobijajo. — Krvava bit-sredi Sofije. — Vlada si ne zna pomagati.

Sofija, 13. oktobra r. Kljub vsem demantijem in svečanim zagotovilom bolgarske vlade o priliki demarše Francije in Anglije, da bo stavila tkzv. makedonsko vprašanje z dnevnega reda, postajajo razmere v Bolgariji od dne do dne neznosnejše. V Bolgariji vlada v zadnjem času nekaka tajna državljanska vojna. Cele pokrajine so kakor v izjemnem položaju in izročena v nemilost samovolji poedinih komitskih vojvod. Značilno pa je, da uživa ona skupina, ki je najodločnejše proti vsakemu sporazumu z Jugoslavijo, na tihem podporo vlade. Zadnje dni so krvoprelitja na dnevnem redu.

Predvčerajšnjim je prišlo do krvavega spopada v Petriču, pri čemer so bili štirje člani makedonskega odbora mrtvi in več ranjenih. Tudi v nekaterih drugih krajih je prišlo do krvavih spopadov med pristaši Protogerova in Mihajlova. Vanče Mihajlov je pred par dnevi sklical v Kočarinovu zborovanje svojih pristašev, na katerem je bilo sklenjeno, da je treba razmere v makedonski organizaciji definitivno razčistiti na ta način, da se pobijejo vsi pristaši Protogerova.

Ko je bila vlada o tem obveščena, je izdala policijski nalog, naj iznese iz mesta vse pristaše Protogerova, da ne bi prišlo v sami prestolnici pred oči inozemskih diplomatov do pokoljev. Policija je nato res obvestila vse protogerove, da morajo v 48 urah zapustiti Sofijo, sicer bodo izgnani s silo.

Odredba policije pa se ni obnesla in v minulih noči je prišlo do krvavega spopada med makedonstvujušči in sredi mesta. V najhujšem delu mesta sta se spopadli skupini protogerovcev in mihajlovcev. Petar Trajkov, pristaš generala Protogerova, se je z večjo skupino svojih prijateljev sprehajal po mestu. V najprometnejši ulici so ga napadli pristaši Vanče Mihajlova. Nastala je krvava borba. Streljali so na obeh straneh. Šele ko se je pojavilo vojaštvo, so na padalci pobegnili. Na boljšico je ostalo več mrtvih in ranjenih. Med mrtvimi je Petar Trajkov.

Ranjen je bil tudi vojaški ataše turškega poslaštva v Sofiji Kerem beg.

V mestu je izzvalo močno streljanje veliko paniko. Spopad med makedonstvujušči in sredi mesta je izzval tudi v vladnih krogih razumljivo razburjenje, ker meče dokaj čudno huč na razmere v Bolgariji. Zunanji minister Burov je imel danes dopoldne dotrajno konferenco z ministrskim predsednikom Ljapčevom, nakar je odpotoval v Varno, da poroča o dogodku kralju.

Sofija, 13. oktobra r. V zvezi s pokolji med obema taboroma makedonstvujušči se doznajajo tudi interesantne podrobnosti o smrti komitskega vojvode Izvorskega Izvorski je po smrti generala Protogerova organiziral četo svojih pristašev in podvzel »kazensko ekspedicijo« proti Vanči Mihajlovu. Pri Obodinu je prišlo do krvavega spopada, v katerem je bil Boris Izvorski s 14 pristaši ujet. Vanče Mihajlov je vseh 15 obsodil na smrt, jih nekaj časa mučil, končno pa obesil.

Sofija, 13. oktobra g. Atentati teroristov Mihajlove skupine pri Petriču in v Sofiji so izzvali v političnih krogih veliko pozornost. Mihajlov je izdal včeraj svojim tolpam nalog, naj smatrajo Protogerove pristaše za brezpravne in naj jih preganjajo s orožjem. Zaradi tega se boje splošnega klana in z njim zvezane taine državljanske vojne, ki bi ogrožala razvoj države.

Vlada se dosedaj ni odločila za nikake korake proti Mihajlovi skupini, dasi so se zastopniki velesil informirali pri ministrskemu predsedniku Ljapčevu, kakšne varnostne ukrepe je storila vlad, da prepreči morebitno ogrožanje inozemskih državljano. Vlada se očividno boji posredovati, da bi že itak zaplenega položaja še bolj ne zapletila. Komitaši, ki so bili svoječasno internirani, so pred nekaj dnevi zbežali iz krajev kjer so morali bivati.

V Sofiji vlada panično razpoloženje in prebivalci si ne upajo neoboroženo na cesto. Vsled včerajšnjega streljanja v Sofiji je bilo aretiranih 50 oseb, vendar se zdi da so povzročitelji napada zbežali.

Potovanje delegacije okrnjene Narodne skupščine v Prago

Velika zadrega na češkoslovaškem, kjer si ne želijo obiska delegacije, ki je velik del jugoslovenske države ne priznava

Praga, 13. oktobra d. Povodom zadnjega sestanka češkoslov.-jugoslovenske parlamentarne delegacije v maju t. l. je bilo dogovorjeno, da se prihodnje zasedanje delegacije obeh parlamentov vrši koncem oktobra v Pragi in se pri tej priliki zastopniki Narodne skupščine udeležijo slovesne proslave 10 letnice ČSR. Medtem so se odigrali v Narodni skupščini tragični zločini 20. junija in dva najodličnejša člana jugoslovenske parlamentarne delegacije za kulturno in gospodarsko zblizanje s ČSR Stjepan in Pavle Radić sta bila umorjena, KDK je proglasila skupščino za oskrnjeno jo zapustila ter sploh ne priznava nobenih njenih sklepov in ukrepov. Z ozirom na vse to, se je v čl. parlamentarnih krogih pojavila upravičena želja, da naj bi se jesensko zasedanje čl. jugosl. parlamentarne delegacije odgodilo, ker bi jugoslovenska delegacija vsled abstinence KDK in ker sta dva njena člana ubita, itak ne bila polnoštevilna in bi sestanek obeh delegacij ne obetal u-

benih rezultatov, nasprotno mogel dobiti značaj izživljanja proti KDK, v katere vrstah se kakor češka javnost dobro vé, nahajajo najboljši in najvnetejši zagovorniki čl.-jugosl. vzajemnosti.

V Beogradu pa o odgovoriti očividno hočejo ničesar slišati in so sklenili, da jugoslovenska parlamentarna delegacija odpotuje v Prago 22. oktobra ter ostane tam 8 dni. Po obvestilih iz Zagreba se poslanec KDK praškega zasedanja ne udeležijo, ker delegaciji s krvjo omadeževane skupščine ne priznavajo legalnosti. V čeških parlamentarnih krogih vlada sedaj silna zadrega. V Beogradu se za rahla namigavanja, da okrnjena delegacija Narodne skupščine češki javnosti ni dobrodošla ne zmenijo, direktno odpovedati sestanek se pa protiv mednarodni kurtioziji. Sedaj se mnogi parlamentarci pečajo s tem, kako bi se v Beogradu vendarle dalo dopovedati, da bi bilo priporočljivo sestanek odgoditi.

Tajne zveze med nemško vojsko in sovjeti

Berlin, 13. oktobra d. Državni poslanec Künster objavlja nova razkritja o odnošajih, ki so baje obstojali med državno brambo in sovjetsko vlado. Künster izjavlja, da je prišel šef ruske zračne mornarice v Berlin. Takrat Rusi niso hoteli slišati o omejitvi izdelovanja vojnega orožja, temveč so pritiskali, naj bi se nemška državna bramba čim bolj oborožila. Šef ruske zračne mornarice je tudi izjavil, da temeljev nemško-ruskega sodelovanja ni mogoče pri vsaki priliki spreminjati. Pogodbo z državno brambo je izrečno ratificiral svet ljudskih komisarjev. Po tej pogodbi naj bi Nemčija izdelala letno tri sto vojnihi letal, od katerih bi Rusi odvzeli samo 20 odstotkov. Ostalih 240 letal je bilo torej določenih za državno brambo. Poslanec Künster navaja tudi pismo generala Seeckta profesorju Junkersu, v katerem govori tudi o delu državne brambe v sovjetski Rusiji. V tem pismu omenja tudi, da je potrebnih »tize plačanih štirih milijonov zlatih rubljev še osem milijonov zlatih rubljev, da bo mogoče delo dovršiti p pogodbi. Po Künsterjevem mnenju dokazuje generalovo pismo, da je bil o vsem točno poučen.«

Šahovski turnir v Berlinu

Berlin, 13. oktobra g. Tudi tretje kolo mednarodnega šahovskega turnirja je prineslo zanimive partije. Na 11 deski je zmagal Tartakower nad nerazpoloženim Tarraschem. Spielmann, ki je očividno v prav dobri formi, je zmagal nad Rubinsteinom. Partiji Niemcovič in Capablanca ter Reti in Marshall sta bili prekinjeni. Dočim je stanje v prvi partiji nejasno, stoji druga bolje za Retija.

Macdonald v Pragi

Praga, 13. oktobra (pr.) Snoči je prispel semkaj voditelj angleške delavske stranke Ramsay Macdonald. Na kolodvoru Wilson so pozdravili znamenitega gosta zastopniki zunanega ministrstva in češkoslovaške socialnodemokratske stranke. Glasom uradnega komunikacija bo Macdonald nadaljeval razgovore s prosvetnim ministrom itodžo in se interesiral posebno za demokratsko agribanje v osrednji Evropi. Macdonald se želi sestati tudi z zastopniki drugih narodov. Med drugim se bo sestal Macdonald s nekaterimi hrvaškimi poslanci, ki se mude trenutno v Pragi, in bo razpravjal z njimi o gibanju agrarne demokracije in o raznih mednarodnih vprašanjih.

Likvidacija »Krasinove« ekspedicije

Oslo, 13. oktobra d. Zdi se, da se »Krasinova« ekspedicija ne bo končala brez gotovih nasprotov med Rusijo in Italijo. Ker je »Krasin« rešil nemški turistiški parnik »Monte Servantes«, zahtevalo Rusi več milijonov osredokoline. Italijani pa zatrjujejo, da je »Krasina« najela italijanska vlada in da ima Italija tudi pravico do deleža na osredokolini. Zatrjevanje, da je ledolomilca najela italijanska vlada za rešitve ekspedicije, izziva povsod veliko začudenje, ker se je splošno domnevalo, da je dala pobudo za reševanje akcije ruska vlada. Italijanski konzulat v Bergenu zatrjuje, da je dala »Krasinu« ves živček za vso opremo ncrveška vlada in da je popravila na ledolomilcu v Stavangerju plačal italijanski konzulat v Bergenu. V mornariških krogih zatrjujejo razen tega, da je morala Italija razen ostalih izdatkov za »Krasina« plačati tudi ogromno zavarovalnino za ladjo.

Kmetko - demokratska koalicija priredi v Celju v nedeljo, dne 28. oktobra 1928 ob pol 3. pop. v veliki dvorani Celjskega doma manifestacijski zbor

Na zboru bosta govorila
voditelja Kmetko-demokratske koalicije
dr. Vladko Maček in Svetozar Pribičević
in drugi poslanci KDK.

Somišljeniki in pristaši Kmetko-demokratske koalicije, pridite v velikem številu manifestirat za močno državo enakopravnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, za dobro in čisto upravo, odstranitev korupcije in policijskega režima ter svobodne volitve!

Živela Kmetko-demokratska koalicija!

Mussolini hoče postati italijanski kralj?

Senzacionalne informacije belgijskega lista o Mussolinijevih namerah in njegovih rodbinskih razmerah

bs Bruxelles, 10. oktobra. Tukajšnji list 'L'Observateur', glasilko italijanske emigracije v Belgiji, je objavil v eni svojih zadnjih števil zanimivo informacijo, glasom katere nameravajo fašisti odrediti italijanskemu prestolonasledniku nasledstveno pravo in izklicati za kralja prestolonaslednikovega bratranca vojvodo Puljskega, sina vojvode D'Aoste. Te informacije je črpal belgijski list iz rimskega 'Tevere', kjer so bile zabeležene v zakoniti notici in v obliki, ki ni dopuščala dvomnosti.

Ta informacija je vzbudila zlasti v Ameriki in Angliji veliko pozornost, tako da je bila rimska vlada primorana objaviti v italijanskih listih enotno stilizirani demanti. Službeni demantiji navajajo nadalje, da so govorice vznikle zastran novega fašističnega sveta, ki bi imel med drugim tudi nalogo in dolžnost, da sklepa o nasledstvu, ako bi italijanski prestolonaslednik ne imel moških naslednikov.

'L'Observateur' v svoji najnovejši številki, ki je izšla danes, vztraja pri svojih informacijah ter dodaja nove. Kralj bo moral med drugim po novi, fašistični ustavi še enkrat prisesti na ustavo. Vojvoda Puljski je zet pretendent na nezasedeni francoski prestol. Odkod si je vzel veliki fašistični svet pravico, da sklepa tudi o prestolonasledstvu in o drugih dinastičnih zadevah?

V zvezi z gornjimi vestmi poroča bruseljski list tudi o novih načrtih ministrskega predsednika Mussolinija, ki da ima resne namene ločiti se od svoje dosedanje žene ter s poroko z italijansko princeso Giovanno zasesti po abdikaciji kralja Emanuela III. italijanski prestol. Mussolini se je poročil s sedanjo svojo ženo roj. Rachelle šele leta 1923., potem ko je imel z njo tri nezakonske otroke. Poročen je z gospo Rachelle le cerkveno, kar pa ne pomeni v Italiji še zakonitega zakona. Pred vojno se je Mussolini prvič poročil v Trentu, ko je bil še revolucionaren socialista. Poročil se je po katoliškem obredu v bivši Avstriji, tako da je ta zakon pravovreden. Ta prva žena živi še danes. Mussolinijevi načrti gredo sedaj za tem — trdi 'L'Observateur' — da bi si direktno osvojil italijansko kraljevsko krono. Najprej bi prisilil italijanskega prestolonaslednika, da se odpove prestolu, nakar bi začasnou zasedel prestol vojvoda Puljski, ki bi se končno umaknil Mussoliniju samemu.

Demantiji italijanskih uradnih krogov ne morejo spraviti s sveta dejstva, da vlada med Mussolinijem in italijanskim kraljevskim domom že več kot petletna napetost in da je Mussolini potisnil italijansko dinastijo docela v ozadije. 'L'Observateur' je trdno prepričan, da se nekaj pripravlja. Kaj, bo pokazala morda že bližnja prihodnost.

Zopet izigravajo bedne južno-železniške upokojence

Vlada ni držala niti besede, dane maršalatu dvora. — Za južnoželezniške upokojence pripravljajo poseben zakon, o katerem pa je še negotovo, kdaj bo sprejet

Prošlo nedeljo se je vršil v Ljubljani shod železniških upokojencev, na katerem je posl. dr. Kramer obirno poročal, kako se vsaka akcija za izboljšanje gnotnega položaja staroupokojencev, bivših južnih železničarjev, provizijonistov in rentnikov, kadar se že navidezno pokaže uspeh, v zadnjem trenutku zopet z raznimi trikmi čezuspeši. Tako se godi tudi v drugih strokah: afera drag. doklad za upokojene orožnike je v tem oziru sramotno-klasičen dokaz brezvestnega cinizma hegemonistov.

Vse leto sem se posl. Žerjav, Kramer in tcv. vodili energično akcijo v smislu zahtev upokojenih železničarjev in zdelo se je, da je končno vsaj ena stvar razčiščena, ta namreč, da se uredba št. 88008 o prevodbi kronskih upokojencev na dinarske nanaša tudi na upokojene južnoželezničarje. Ko se je poleti družstv. žel. upokojencev obrnilo s posebnim memorandum na samega kralja, so naši poslanci izdejstvovali, da je finančno ministrstvo vendarle priznalo pravico upokojenih južnih železničarjev na dinarske pokojnine. Minister financ je poslal maršalatu dvora dopis, v katerem opozarja, da tudi upokojeni južni železničarji spadajo pod uredbu št. 88008. Toda pokazalo se je, da je bila to le 'stolažba', da bi bedni upokojenci 'lažje' čakali. Ministrstvo financ ni nič ukrenilo. Da svoje načelno stališče tudi v prakso uvede ter niti ni obvestilo ministrstva saobračaja.

V ministrstvu saobračaja nasprotja smatrajo, da južnoželezniški staroupokojenci ne spadajo pod uredbu št. 88008, temveč da je treba za nje izdelati poseben zakon! Dejansko je projekt takega zakona tudi že sestavljen. Obstaja iz 4 členov, ter v glavnem določa, da se imajo upokojeni bivši južni železničarji prevesti v relaciji 1:1, t. j. da dobijo toliko dinarjev, kolikor imajo sedaj kron pokojnine. Predvideno je res, da naj velja ta prevedba od 1. avgusta 1927; toda to je v najboljšem slučaju le za slavno partijo 55 odn. 65. Prevredba po novem predlogu bi po računih ministrstva saobračaja znašala okroglo 2.5 milijona (torej samo skromen del tega, kar je vlada potrošila brez vsakega zakona in pooblastila za 'frakarte' povodom solunske proslave v Beogradu).

Ta zakonski načrt ministrstva saobračaja se sedaj nahaja pred finančnim ministrom, ki ga proučuje. Čim ga odobri, pride pred ministrski svet, nakar bo predložen Narodni skupščini v uzakonitev.

Kdor pozna zakulisje sedanjega režima, ta ve, da je prav malo verjetnosti, da bi ta procedura v kratkem uspela; zato so tudi v ministrstvu saobračaja mnenja, da za za-

konski načrt o ureditvi pokojnin južnih železničarjev najbrž ugledati svetlo šele 1. aprila 1929. leta v obliki čl. finančnega zakona za proračunsko leto 1929-30.

Ce je res, da je ministrstvo saobračaja že poskrbelo potreben kredit in da ga ima na razpolago, tako da vladi oziroma ministru ni treba nobenih prispevkov iz rezervnih kreditov, pčtem gre samo za to, da vlada odredi človeka, ki bo od nje odobreni zakonski načrt odnesel v Narodno skupščino in da ga tu njena večina sprejme. Z drugimi besedami: denar je tu, a vlada vseeno ne bo stnila niti tega, da bi v najkrajšem času pozvala svojo večino, naj za ta zakon glasuje z enkratnim dvigom roke.

Venizelosov povratek v Atene

Atene, 13. okt. g. Ministrski predsednik Venizelos se je vrnil danes dopoldne semkaj, kjer ga je sprejela celokupna vlada in velika množica ljudi. Ze v Solunu so sprejeli Venizelosa najpriserneje oblasti in prebivalstvo. Venizelos ni hotel dati nikakih izjav o pogodbah, ki jo je podpisal z zastopnikom jugoslovenskega zunanega ministra dr. Šumenkovića. Izjavil je samo, da se bo razmerje med obema državama s to pogodbo v temeljih spremenilo. Pogodba je bila sklenjena na podlagi konvencij, ki so bile sklenjene leta 1923. Vse pomnejše pogodbe so bile proglašene za neveljavne.

Zahvala Venizelosa

Beograd, 13. oktobra p. Grški ministrski predsednik Venizelos je, zapuščajoč našo državo, poslal zastopniku zunanega ministra dr. Šumenkoviću brzojavko, v kateri se zahvaljuje za prijateljski sprejem in za pozornost, ki so mu jo posvečali za časa njegovega bivanja v Beogradu. Prosi ga, naj na najvišjem mestu sporoči njegovo zahvalo za zanimanje, ki ga je kazal kralj za ureditev odnosov med obema državama, ter izraža končno nado, da bo obnovljeno prijateljstvo rodilo za oba naroda najlepše sadove.

Razdor v splitski Orjuni

Split, 13. oktobra n. V tukajšnji Orjuni je prišlo do popolnega razkola. Iz mestne organizacije, v kateri imajo večino davidovičevci, so izklicali na snojni seji iz Orjune dr. Ljubo Leontića, Niko Bartulovića in Edo Bulata, bivše vodilne člane osrednjega vodstva Orjune. Ta izklicane nekdanjih prvakov Orjune, je izzvala med Orjunski veliko razburjenje in se je bati še večje ločitve duhov.

Prazen demanti

Samí sebe tolčejo po zobeh

V četrtek smo objavili od svojega uglednega zagrebskega »sotrudnika V. V. informacije o sporu, ki je nastal med jugoslovenskimi škofi radi klerikalne politike. O stvari razpravlja sedaj ožja škofovska konferenca, ki se je v petek sestala v Zagrebu in kateri prisostvuje tudi beograjski papeški nuncij. »Slovenec« je naše informacije, ki so kakor ponovno povdarjamo, absolutno avtentične, demantiral, češ da se bodo na škofovski konferenci obravnavale le strogo cerkvene zadeve in ničesar kar bi bilo s politiko v zvezi; v ostalem pa da je trditve, da obstoja med škofi razcepjenost glede naziranja na politiko klerikalne stranke, le »Jutrova« izmišljotina. Seveda tudi papeški nuncij nima nobene misije in je tozadevna »Jutrova« informacija le intriga.

Organ ljubljanskega škofa ima držno čelo, da vse naše informacije demantira. Pri tem pa samega sebe tolče po zobeh. V četrtek je isti »Slovenec« objavil (v svoji izvenljudijski izdaji) članek o konfliktu med HPS (hrvatsko klerikalno stranko) in tkzv. katoliško akcijo, ki najodločneje obsoja politiko dr. Korošca in SLS, ki jo proglašajo za protinardno. »Slovenec« je pri tem naznačil, da je voditelj »katoliške akcije« sestavljen o tem poseben memorandum ter ga predložil škofovski konferenci. Drugi dan »Slovenec« svojo lastno informacijo proglašajo za laž, samo da bi mogel demantirati avtentične navedbe »Jutra«.

Originalna je tudi trditve, da med škofi glede njihovega političnega stališa ni nobene razcepjenosti. Celemu svetu je znano stališče sarajevskega nadškofa Šarića, da je dr. Koroščeva politika pogubna. Nadškof Šarić tega svojega mnenja pred nikomur ne skriva, ter ga javno zastopa v svojem »Katoliškem tedniku«. Notorično je, da je ž njim cela vrsta drugih škofov, ki so kakor na. pr. škof Garić tudi že javno obsodili politiko SLS. Res je, da si Koroščeve politike dosedaj še ni upal braniti nobeden od jugoslovenskih katoliških vladik. Ako sedaj »Slovenec« trdi, da vlada med episkopatom v političnem pogledu popolna enotnost, potem more biti ta trditve resnična le tedaj, ako se smatra, da so vsi jugoslovenski škofi istega mnenja, kakor sarajevski nadškof Šarić. Ako je tako potem smo zadovoljni, a pričakujemo, da bo g. Jeglič s svojo duhovščino izvajal konsekvence.

Glede vloge g. Pelegrinettiia naj bo »Slovenec« popolnoma miren. Mi smo o njej bolje poučeni kakor on, ki mu njegovi gospodarji očitno vsega ne zapuajo. Kadar se bo vrnil iz Zagreba gospod Jeglič, naj ga gospodje od »Slovenca« gredo vprašati, pa bodo — če bo hotel povedati — dobili poročilo o rezultatih pogajanj med škofi. Če ne, pa naj počakajo na »Jutro«, ki bo tudi o tem avtentično poročalo.

Anarhija v šolski upravi

V šolski upravi so klerikalci mesto zakona uvedli samovoljo. Dasi ko preje silno kričali o zakonitosti in je njihova učiteljska organizacija navidez obetala v imenu SLS, da bo opustila vsako preganjanje drugih učiteljev, je vstop SLS v vlado bil znamenje za novo dobo protekcionizma in strankarske krivičnosti, ki ji je najti para le v predvojnem času. Klerikalni učitelji si mesta kar izbirajo in potem se namera izpetle, pa bodisi v zakoniti obliki ali ne. Jesenice in ne morda Radovljico, kjer mu je sedež službe, si je n. pr. izbral znani g. Vider, ki je z 10 leti službe šolski nadzornik v Radovljici. Zanj se ima zdaj, mesto z zakonom predpisane rednega pota, izbrati št. 71., ki ga je SLS tako napadala. Ako bi se mesto razpisalo, ki kompetirali učitelji z mnogo daljšo službeno dobo, možje s kvalifikacijo, ki si jo mora g. Vider šele zaslužiti. Razpisati mesto pa se klerikalci boje, ker bi razlike med prosilci in Vidrom bile potem še bolj jasne. Zato se izbira pot št. 71., dasi zanj ni zakonskih predpogojev. Vsa javnost se zgraža nad sramotnim postopkom prosvetne uprave.

Velik požar v Zemunu

Beograd, 13. oktobra p. V pretekli noči kmalu po polnoči je nastal v eZmunu v tovarni sukna požar. Gasilci, ki so prihiteli zasit so pozvali na pomoč vojaštvo. Z nadčloveškim naporom so si prizadevali oženi pogasiti, vendar pa je bil ves trud zaman. Do jutraj je tovarna pogorela do tal. Ogenj je nastal v skladišču bombaževine ter se je bliskovito razširil na ves objekt. Škoda, ki je večinoma krita z zavarovalnino, cenijo na 8 milijonov dinarjev.

Nova paroplovna družba na Sušaku

Sušak, 13. oktobra 6. Tu se je osnovala nova parobrodna družba pod imenom »Slobodna Plovitba« d. d. z delniško glavnico pol milijona dinarjev v zlatu. Glavnica je razdeljena na 5000 delnic po 100 Din v zlatu. Doslej je bilo vplačanih 30% delniške glavnice.

Potovanje guvernerja Narodne banke

Zagreb, 13. okt. 6. Kakor se v tukajšnjih gospodarskih krogih govori, bo v kratkem prišel v Zagreb guverner Narodne banke Ignacij Bajloni z generalnim direktorjem Novakovičem. Guverner Bajloni hoče baje posetiti vsa gospodarska središča v naši državi. Tako je v sredo posetil gospodarske korporacije iz zbornice ter razne banke v Beogradu. V ponedeljek 22. t. m. bo prišel v Zagreb, nakar bo ošel v Ljubljano in Brskone zatem tudi v Sarajevo in v Novi Sad.

„Grof Zeppelin“ je dosegel Ameriko

Srečno je preletel Atlantski ocean in se blizu Newyorku, kjer bo danes pristal. — Mala nezgoda zrakoplova.

Berlin, 13. oktobra. (be.) Po zadnjih poročilih je plul »Zeppelin« danes opoldne nad Azori in Bermudi in stopil v direktno zvezo z ameriškim brezžičnim postajami. Zrakoplov leti s povprečno hitrostjo od 150 kilometrov na uro. V Lakehurstu je vse pripravljeno za sprejem zrakoplova. Predsednik Coolidge se zelo zanima za potek poleta. Pri prihodu bo predsednik Coolidge poslal moštvo »Zeppelina« posebno pozdravno brzojavko.

Newyork, 13. oktobra (lo). Danes je bila vzpostavljena radiofonska zveza med predsednikom Coolidgeom in »Zeppelinom«.

Berlin, 13. oktobra, s. »Grof Zeppelin« javlja: »Ob 14.30 avropskega časa smo 1200 km zapadno Azorov.

Newyork, 13. oktobra, s. Letalski strokovnjaki domnevajo, da bo »Grof Zeppelin« najprej opazil ameriško obalo med Richmondom in Norfolkom v Virginiji.

Berlin, 13. oktobra, s. »Lokalanzeiger« objavlja brzojavko nemškega konzula iz Fundshala, da je poštna vreča »Grofa Zeppelina« s poročili o potovanju padla na obali Madeire v vodo, vendar so jo ueli. Prebivalstvo Madeire je navdušeno pozdravljalo zrakoplov, ki je precej nizko letel nad mestom. Po posebnem poročilu poročevalca »Lokalanzeigerja« Brandta je »Grof Zeppelin« v soboto jutraj letel dobro. Pet motorjev deluje enakomerno. Vetrovne prilike so ugodne. Najmogočnejši vtis je napravila na potnike nočna vožnja preko brezmejnega Oceana. Južno Azorov so v noči opazovali veliko nevihto, katere se je zrakoplov izognil.

Newyork, 13. oktobra g. Vsi led nadnežna viharja se je zlomila ena izmed aluminijastih reber balonskega plašča »Grofa Zeppelina«. Ranjen ni bil nikdo. Zrakoplov plove vsled tega trenutno s polovično silo. Ni vzroka za vznemirjenje.

Berlin, 13. oktobra s. Zvečer so bile v Berlinu razširjene govorice, da je bil »Grof Zeppelin« na vožnji od Azorov proti Bermudom poškodovan. Kakor pravijo, se je prelomil nek jekleni

deja na krmlu. Kljub temu upajo, da bo zrakoplov do nedelje opoldne v Newyorku.

Po vestih, ki so dospele v Friedrichshafen in v tukajšnji preizkusni zavod za zrakoplovbo, bo »Grof Zeppelin« letel preko Bermudov v Newyork. Vse vesti soglašajo v tem, da se je vreme izdatno izboljšalo, da pa bo zrakoplov zašel na poti med Bermudskimi otoki in Newyorkom zopet v slabo vreme. Danes okoli dveh je prevozil zrakoplov polovico poti preko Oceana. Dr. Eckener upa, da bo v nedeljo zvečer v Newyorku, če se vremenski položaj med Bermudi in Newyorkom ne bo posebno poslabšal. Vozna hitrost se je vsled ugodnega vremena izdatno povečala in znaša 140 km na uro. Parniki, ki so včeraj odšli iz Newyorka, poročajo danes opoldne, da vozijo trenutno v pasu viharjev, ki jih spremljajo veliki nalivi.

V Ameriki!

Berlin, 13. oktobra ob 22. (be.) Po ravno kar prispeli brezžični vesti se je »Grof Zeppelin« približal ameriški obali pri Floridi in leti v ravni smeri proti Newyorku. Newyork bo dosegel najbrž že tekom noči, vendar pa ne bo mogel pristati pred dnevom.

Berlin, 13. oktobra g. Po brzojavki »Berliner Tageblatt« iz Lakehursta se pripravljajo tamkaj velike sprejemne svečanosti. Vse hiše so v zastavah. Privatne hiše so vse razpoložljive prostore oddale radovednem. Posebne težave je povzročalo poveljniku letališča, ker ni imel prostora, da bi nastanil mornarje, ki so bili pozvani za pomoč pri pristanku »Grofa Zeppelina«. Končno so v zasebnih hišah priredili vsebe postelje, ki služijo mornarjem za prenočišča. Sprejemni odbor mesta Newyorka bo pozdravil dr. Eckenerja pri pristanku. V ponedeljek bo dr. Eckener s spremstvom prišel v Yersey City, kjer ga bo pričakoval paradi 5000 ljudi. Slično kot Hünfeldt in Köhler bodo nato odvedli nemško posadko pred mestno hišo, kjer ga bo ficijeno pozdravil newyorški župan Walker. Zvečer se vrši v gledališču svečana predstava, kjer bodo predvajali filmske posnetke z »Grofa Zeppelina«.

Za narodni blagor v Narodni skupščini

Po beograjski »Politiki«

Predsednik otvori sejo, tajnik prečita zapisnik. Zemljoradnik Čeda Kokanović protestira proti lenuharjenju skupščine:

— Tu se vidi, kdo gaz! parlamentarizem, ali mi tukaj ali oni tam v Zagrebu! ... Nikdar ni bilo slabšega in sramotnejšega »delovanja« v Narodni skupščini, kakor sedaj. Tu sklepate eno, a delate drugo.

Predsednik ga opominja. Zaman. — Vi delate hušje proti državi, kakor vsi njeni sovražniki. Vlada večina je največji nasprotnik države in jo s svojim delom tira v pogubo! (Molk.) — Javno lažete narodu, da delate, v resnici pa hodite za zabavo v kopališča!

Predsednik ga zopet opominja. — Lažete, vam gre samo za ministrske stolčke, ne pa za interese naroda! Narodna skupščina je po tej temeljiti debati sprejela muiji predlog poslanca Žebota ...

Interpelacija Voje Lazića radi političnega shoda finančnega ministra v dvorani Narodne skupščine. Predsedujoči zagovarja ministra, da je razlagal seljakom borbo za domovino in probol solunske fronte.

Voja Lazić: »Sramota je, da minister, ki nikdar ni vohal smodnika, na tak način agitira v skupščinskih dvorani. Niti besedice ni govoril o solunski fronti, bilo je govora samo o radikal-ski stranki!«

Novica Šaulić: »S svojim delom dokazuje večina, da mora biti teh norosti konec in da je treba to skupščino razpustiti. Za tako skupščino ni prostora v tem domu!«

Interpelacija Čede Kokanovića o nasilju pri občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini. Interpelant Kokanović protestira proti postopanju notranjega ministra dr. Korošca, ki ne odgovarja na interpelacije. Objubil je, da bo v 15 dneh izdal potrebno naredbo sreskim poglavarjem, kar pa se ni zgodilo.

Kokanović protestira in kliče: »Predsednik vlade je nesramno lagal, hušje nego navaden cigan. Sam predsednik vlade laže, da, laže!«

Skupščinski predsednik ga miri in opominja.

Kokanović: »Predsednik vlade ne sme lagati. Premlatim ga, če pride semkaj!«

Določitev dnevnega reda prihodnje seje. Vlada večina osvaja predlog, da se seje odgode do prihodnje srede. Zemljoradniki pa zahtevajo, naj Narodna skupščina redno dela.

Demokrat Giorgjević: »Vi ščuvate narod proti Beogradu.«

»Tako je!« odgovarjajo zemljoradniki. »Narodu je treba končno odpreti oči, da vidi kaj se godi v Beogradu. Vi ga s svojim početjem pozivate, da pride v Beograd in da vam zakliče: Ven, grobarji države!«

Voja Lazić: »Priti pa mora s palica-

mi, da nažene vse policijske poslanke!«

Ko se poslanci razhajajo, se pozdravljajo presrečno:

— Vladni ilapci!
— Vladni sužnji!

Točno po beograjski »Politiki« smo poslali te sličice s petkove seje Narodne skupščine, o kateri je včerajšnji »Slovenec« poročal z bobnečim naslovom: »Parlament začel z delom.«

Letošnji kandidati za Nobelovo nagrado

Stockholm, 13. oktobra d. Za letošnje Nobelovo nagrado v literaturi se imenuje Henry Bergson, Maksim Gorkij in Merežkovskij. Za medicinsko Nobelovo nagrado so določeni švedski učenjak dr. Faehraenz, ki se je odlikoval s svojimi deli o fiziologiji krvi, dalje romunski serolog Levaditi in estonski raziskovalec lepre Paddock. Za nagrado v fiziki pridejo v poštev Indijec Raman in Japonec Handa, Nobelova nagrada za kemijo bo najbrže razdeljena med sledeče učenjake: Windaus (Göttingen), Euler (Stockholm) in Heas (Amerika).

Močan potres v Mehiki

Meriko City, 13. oktobra d. Močan potres je do polovice porušil mesto Huanatepec. Tudi v mestih Puebla in Jamiltepec je potres povzročil veliko škodo. Podrobnosti še niso znane, ker so očitno vse zveze s temi mesti pretrgane. Ravno tako se ne ve, ali in koliko je potres zahteval človeških žrtev.

Pred splošno stavko na Poljskem

Lodz, 13. oktobra (be.) Tukajšnje delavske organizacije so proglašile za ponedeljek splošno stavko.

Varšava, 13. oktobra (be.) Pričakuje se, da izbruhne na podlagi včerajšnjega sestanka delavskih organizacij splošna stavka.

Hmeljski trg

Zatec, 13. oktobra h. V preteklem tednu so se nadaljevali nakupi po deželi. Promet je dosegel par sto centov. Tendenca je mirna. Cene srednje kakovosti in manj vrednega hmelja so padle. Kupci so bile večinoma nürnbergske tvrdke in izvozničarji, nekaj tudi domačinov. Plačevali so za hmelj srednje in prvovrstne kakovosti 1900 do 2100, za manj vredne vrste pa 1800 do 1850 Kč.

Ustje, 13. oktobra h. Mirna tendenca prejšnjega tedna je prevladovala tudi v tekočem. Cene se boljšajo v prid nakupovalcem. Kljub temu je bil dnevno dozežen na deželi manjši promet in se je plačevalo za hmelj letošnje žetve srednje kakovosti 1250 do 1350, za prvovrstno in izbrano blago pa 1400 do 1500 K. Po cenitvah je že 50% letošnje žetve oddanih iz prve roke.

Otvoritev operne sezone

Ni morda le slučaj, da se je letošnji operna sezona otvorila s Smetanovim »Daliborom«. Ustvarjena l. 1868. praznuje letos svoj 60 letni jubilej. Bila je torej srečna roka, ki je izbrala ravno »Daliborja« za prvo letošnji operno predstavo, ki je bila vsesokoli dobro in vestno pripravljena ter tudi tako podana. Več vsled poznega časa za danes drugega ne morem poročati. Da, tudi z obema novima pevema, g. Marčecom in g. Grbo bo, kot vse kaže, imela uprava srečo. Več sledi.

Naši kraji in ljudje

Akademski omladini!

Akademski akcijski odbor KDK na ljubljanski univerzi je na svojih sejah dne 10. in 12. t. m. razpravljalo o nujnih vprašanjih našega javnega življenja in zavzel naslednje stališče:

1.) Slovenci, Hrvati in Srbi niso stopili v skupno domovino, da bi tu izgnali svojo individualnost, temveč, da jo morejo tu v nemoteni harmoniji razvijati sebi in celoti v korist. Iz tega razloga stojimo na stališču, da mora biti jugoslovenstvo sinteza vseh individualnih osebnih Srbov, Hrvatov in Slovencev, a ne uniformiranje vsega socialnega, kulturnega in gospodarskega življenja. Na podlagi tega načela zahtevamo takoj državno ureditev, ki bo osigurala Hrvatom, Srbom in Slovincem popolno možnost svobodnega razvoja in omogočila tudi bratskemu bolgarskemu narodu vstop v skupno državo.

2.) Vplivno v našem kinetu in delavstvu fundiment vsega narodnega življenja. Zato hočemo vso svojo delavno silo posvetiti kinetu in delavstvu in ga podpreti v borbi za gospodarsko in socialno pravico. Hočemo podati novo razumiranje kmečkega in delavskega vprašanja in postaviti ta dva faktorja v državno življenje na ono odločilno mesto, ki jim pripada.

3.) Odločno zahtevamo, da si gradi vsakdo svoj svetovni nazor popolnoma neodvisno in neodvisno od vsakega pritiska. Obsojamo vsako zlorabljanje vere v politične svrhe in stojimo na stališču popolne verske svobode in tolerance.

Na podlagi teh svojih načel in na podlagi gornjega programa vabimo popolno akademsko omladino, da nas podpre v naših storišljenjih in v naši borbi.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1928.

Akademski akcijski odbor KDK
na ljubljanski univerzi:
Franjo Omladič, Francé Kovič, Gojmir Jelenec, Filip Andjelič, Marijan Zajec, Ivo Trampuž, Dejan Andrić, Igor Puc, Frano Mešičner, Janko Kosti, Janko Kadunc, France Strajnar, Miloviti Babjič, Pavel Marc, Franjo Baltič, Jole Karadžole, Egidij Čeh, Metod Spindler, Boris Puc, Leo Rupnik, Petar Barbarić, Boris Rihteršič.

Ferdo Kočevar - Žavčanin

Ob 50-letnici njegove smrti.
Kdo izmed starejše generacije ne pozna izvirne slovenske pripovedke »Mlinarjev Janez ali vpletenitev Teherčanov«? V popularne obravnave v Slovenskih Večernicah »Narodno gospodarstvo«? Pisec teh knjig je Ferdo Kočevar, rojen v Zalcu 18. aprila 1834. Po dovršenih gimnazijskih študijah v Celju (1845-1853) je Kočevar nekaj mesecev študiral medicino na Dunaju; ker mu pa zmotna sredstva niso dopuščala, da bi nadaljeval študije, je šel za kruhom in prišel čez Madžarsko peš v Zagreb, kjer je dobil adutim pri državnem računovodstvu, a gromotno ga je podpirala njegova tetka, krcmarica pri »Matevžku«.

Že v gimnaziji se je navduševal Kočevar za narodni procvit; zato si je že kot študent naročil »Novice«, ki so ga tako vzpodbudile, da je začel pri njih sodelovati. V prvem delu pod naslovom »Vipota« mu je uredništvo dostavilo laskavo opombo: »Vaša prijazna ponudba nabirati in razodevati mnogo enakih črtic, nam je draga; prosimo lepo, pošljite večkrat kaj.« S tem povabilom so si pridobile »Novice« v Zagrebu stalnega poročevalca pod pseudonimom Žavčanin. Izredno se je zanimal za Vrazovo zbirko narodnih pesmi in jih za polkušni objavil; predlagal je Slovenski Matični nabiranje narodnega blaga. Pogumen nad posrečeni poskusi si je mislil, da je njegova pisateljska moč tudi sposobna za večja dela, zato se je lotil »Mlinarjevega Janeza«.

Ta čas je Franjo Levstik v Glasniku sprožil misel, kako je nam Slovincem potrebna stvarna kritika in že se je spravil na Hincingerja ter ga pošteno obral. Kritika smo torej že imeli, manjkalo je le še takih, ki bi dali kritike željnemu slastno hrano. In baš ta čas je dal kritikom obilo hrane »Mlinarjev Janez«. Ker je bil napisan v štajersko-hrvatskem narečju, pomazan z mnogimi pravopisnimi pogrškami, ga je Valjavec v »Slovenskem Glasniku« do kosti obral. Najbolj je pisca zadel z očitkom.

»Kar je moreš, tu in tam ukradi, pa za svoje na semeni posadi!«

Ta očitke je Kočevarja grizel tem bolj, ker svoje jeze ni mogel ohladiti v »Slovenskem Glasniku« in tudi »Novice« niso sprejele komentarija, da si je Bleiweis pomiril v pismu z dne 29. septembra 1889, in se izrazil, da se ni vredno po časopisih opravičevati. Šele leto pozneje je Kočevar v hrvatskih »Narodnih novinah« odvil neosnovane očitke.

Mnogo je pričel v Einspiterjevem »Slovincu« v Celovcu. »Gospodarstvu« v Mariboru in l. 1868. je postal redni dopisnik »Slovenskega Naroda«, kateremu je

ostal zvest poročevalec do svoje obolosti l. 1875. V nekem pismu na svojo sestro navaja, da je dopise v »Slovenskem Narodu« podpisoval s črko »P«, dočim je poročal »Vaterlandu« na Dunaj s podpisno potezo »K«. V rokopisu je zapustil etimološko razpravo v nemškem jeziku. Skušal je namreč dokazati, da si morajo biti vse besede, ki imajo v svojem delu enak glas, tudi v pomenu enake. V predgovoru k tej razpravi omenja, da je o zadevi pisal tudi v slovenski l. 1870. To delo mu je najbrže nit življenja prikrajšalo.

Podrobno opazuje narodno življenje slovensko in hrvatsko, je opisal značaje našega ljudstva, n. pr. Butelj Matevž, Hrvatski kartež, povdarjal potrebo uvedenja slovensčine v urade, cerkev in v družabno življenje in drugo.

Leta 1867., ko se je pričelo madžarstvo širiti tudi po Hrvatskem, se je nameraval Kočevar preseliti v Ljubljano. Na svojo, v slovensčini predloženo prošnjo je dobil nemško rešitev s podpisom dr. Coste. To protinarodno postopanje je Kočevarja tako razjezilo, da je prvi začel v »Slovenskem gospodarju« udarjati čez »prvake«. Od tega časa se je vedno držal »mladih«. Včasih se je ta mržnja izpremenila v strast, zato ni več imel zaupanja v poštenost starih. Kočevar je bil tudi izvrsten agitator. Ni mu bilo za trud in čas, če je šlo za narodno korist.

Dasi je bilo za uradnika jako nevarno, se je ob volitvah neustrašeno postavil na narodno stran in z uspešno agitacijo največ pripomogel, da je bil v tretjem zagrebškem kotaru izvoljen opozicijski kandidat Matija Mrazović protivnik bana Rauha, ki je moral na njegov odločni pristik odstopiti. Kot vseskozi značilen narodnjak je bil tudi Kočevar v Rauchovi dobi zastopavljen kakor vsi narodno čuteči Slovenci. Šele pozneje pod Mažuraničem si je opomogel in napredoval do računskega revidenta. Vodil je ves čas računske Jugoslovenske akademije in vseučili-

šča. Rad je podpiral slovenske dijakke, ki so prišli brez sredstev v Zagreb. Družil se je s slovensko mladino, ker mu je bilo nad vse priljubljeno slovensko petje. Pod vodstvom Oblakovim so imeli Slovenci v Zagrebu izvrsten kvartet, ki je večino slovenskih pesmi udomačil tudi tamkaj. Kadarkoli je slišal Matevža Trnovca na promeni po fantovski zaviskati, da je odmevalo po vsem delu mesta, se je Kočevar čutil kakor bi bil doma v Savinjski dolini.

Leta 1875. je začel Kočevar duševno pešati, zato je šel na Gorenjsko, da ga ozdravi sveži gorski zrak. Toda prepozno, bil je na živcih tako slab, da ga je popolne blaznosti rešila samo smrt v Feldhofu pri Gradcu dne 11. oktobra 1878.

Ivan Malgal.

1) Vipota je hrbt. ki je približno 3 km južno od Celja levo nad železnico.

2) Založil Albrecht, Zagreb 1859.

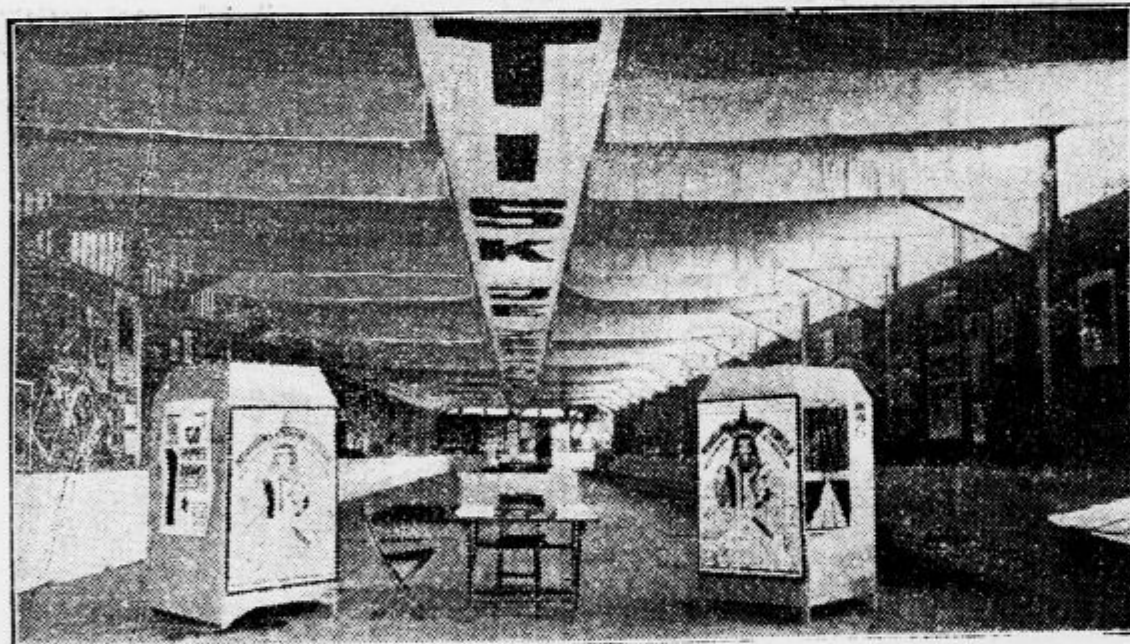
Praznik slovenskega tiska

Povodom 60-letnice organizacije slovenskih tiskarjev se bo danes ob 10. dopoldne vršila v veliki dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev slavnostna seja ljubljanske sekcije SGRJ. Popoldne bo na igrišču SK Ilirije odigrana pokalna tekma med SK Svoboda in SK Grafiko.

Pozdravljamo ob današnjem demantnem prazniku organizacijo naših tiskarjev, želeči ji v bodoče enako uspešen razvoj kakor v dosedanjih šesterih desetletjih. Javnosti pa priporočamo, da počasti današnji praznik slovenskega tiska z ogledom veleznimive razstave v prostorih Ljubljanskega velesejma.

Razstava Tisk: Partija iz paviljona G, kjer so razstavljeni grafični izdelki najrazličnejših držav.

Razstava Tisk: Pogled v paviljon F, kjer je razstavljeno časopisje iz vseh petih delov sveta.

Šmarje...

V mali ravnici leži vas, skromno, kot jo je položila božja roka med zoreča žita in vinogradne holme. Ob cesti so se stisnile hiše, zasenčile svojica lica z vrvti in se zazlele nepremično v daljne obronke. Le v večerih zamikajo za zastrtimi okni, ko se oglasi fantovska pesem izza Stranj in Korpu. Malo je sveta ob cesti, zato so se odmaknile na pobočje sv. Roka, ki stoji kot božji stražar in glasnik poredno in samozavestno na položnem griču. Njegova molitev je pesem zorečega grozda in žuljevih rok, pobožnih src in tihih tožb. Od znojja do temena so mu ovili stezo, strmo in kamenito, kot je pot do njegovih uslišanih prošnji. Kaplice trpljenja so do božjega groba, kakor žive postaje v našem življenju... In znan je sv. Rok. Daleč v deželo seže njegov sloves, zato je vzdignil glavo tako samozavestno izza zelenja, da se je lahko zazrl do Tin-

skega in še dalje. Ko se v mraku oglasi s svojo molitvijo, mu le kot prita-jeno ihtenje odgovarja sv. Miklavž, ki se je skril sredi gor, kakor da se je zbal svojega soseda... Dva božja stražnika, dva glasnika. Njegove besede sredi trt...

Vsak dan zreta iste oblake... Delavce v jutranjem mraku na potu v vinograd, sključene, z drsajočimi koraki, kakor bi se bali dneva... Solnce jih najde že v znoju in široka je zemlja, ki so jo razkopano in črno pustili za seboj. Tako se plazijo navkreber, le solnce jih spremlja in žarki jih upognejo še globlje k tlom... In čudni so ti ljudje! Trdo in težko je njihovo delo, a vendar niso pozabili na pesem... Njih pesem je lepa, ni žalostna ne otožna. Kakor vrisk je preko gor, od trenutka, ko stisnejo prvo kapljico žlahtnine iz grozda, do tja, ko jih pomlad zopet pokliče med kole... Tako so šest dni v tednu... Sedmega posvetijo svojemu Gospodu, ki jih varuje toče in slane in blagoslovlja njihovo težko delo.

K trem mašam hodijo. V jutru je prva, dopoldne je zanjda. Trikrat v nedeljo zašumijo krila preko cerkvenega praga, trikrat v nedeljo se potopijo žuljeve roke v kropilnik... Beseda tlažbe pa splava preko upognjenih glav kot nevidna roka, ter jim zgleda zgrbančena čela... Poldanski zvon jih zopet spremlja preko senožetov in vinogradov v hišice, odeje v nedeljski mir, ki mežikajo izza zelenja v visokem dnevu... Popoldne jih zvabijo večernice iz hiš, v mraku pa fantovska pesem na pragi, dokler ne zamre zadnji odmev med gorami. To je zadnji nedeljski pozdrav preden se z upognjenimi hrbti zopet napotijo v razpoke. In zopet odmeva pesem dela iz Belega do Halerja vsak dan prav do sobote...

Zlat jubilej dela

Vedno manj je med nami obrtnikov, ki bi slavili 50letnico, odkar so se posvetili svojo-mu obrtu. Le premožno jih sredi dela »maga in klonajo v težki življenjski borbi. Omagal pa ni današnji naš jubilar, mojster Ivan Rozman, stanujoč v svoji lični domačiji v Rožni ulici v Ljubljani.

Rodil se je 18. julija 1865, izučil pa se je pri že preminulem čevljarjem mojstru Jakobu Skrbincu, ki je imel svojo delavnico v Prešernovi ulici. Takrat so bili drugi časi! Od ranega jutra do poznega večera je delal v delavnici, zvečer pa je obiskoval obrtnonadaljevalno šolo. Mnogo ne baš veselih dogodkov nam bi mogel pripovedovati o takratnih obrtniških razmerah. Obrt je tekom 50 let krenila na druga pota, ki peljejo

na eni strani do hitrejšega napredka, na drugi strani pa prinašajo obrtniku težke borbe za obstoj. V Trstu, Pulju, Reki, Mariboru, Gradcu, Zagrebu je gosp. Rozman izpopolnjeval svoje strokovno znanje in zbiral življenjske izkušnje. Leta 1890. se je gosp. Rozman osamosvoil ter otvoril delavnico v Florijanski ulici. Bil je 26 let na enem prostoru, pred devetimi leti pa se je preselil v svojo novo domačijo.

Z osamosvojitvijo pričena v življenju g. Rozmana požrtvovalno, vztrajno in plodno delovanje v obrtniški organizaciji. 30 let deluje v Čevljarški zadrugi kot odbornik in iniciativni delavec za prosep čevljarkega obrta. Zlasti je posvečal svoje moči gospodarski organizaciji. Bil je med ustanovitelji Sirovinske zadruge, ki so jo osnovali ljubljanski čevljarji mojstri, in ves čas njen odbornik. Ko se je zadruga razšla, se je osnovala nova pod imenom »Združni čevljarji«, in zopet vidimo g. Rozmana med ustanovitelji. Ves čas njenega obstoja, do leta 1913., ko se je likvidirala, je zavzel funkcijo podnatačelnika. Svetovna vojna je tudi njega odrgala od obitelji, a po triletni vojni službi se je vrnil zopet domov, kjer je v najtežavnejših časih (1919) z vso vno sodeloval pri ustanavljanju še sedaj obstoječe, dobro poslujoče Produktivne čevljarke zadruge, katere blaginjak je od njene ustanovitve.

Ko se je nekako pred 17. leti osnovala obrtno sodišče, je bil imenovan za predsed-

in mislite že sedaj na stare dni in zato se pobrigajte, da boste imeli v svojem domu vedno solčno svetlobo ter kupite ALADDIN SVETILJKO, ker je svetloba ALADDIN SVETILJKO trikrat večja od druge svetilke. Nudi čisto, belo, solčno svetlobo 80 tih sveč. Potroši samo tretjino gorilnega materiala kakor druge svetilke, ker svetl. 294", zraka in samo 6 1/2 petroleja, brez vonja, dima, saj in šumenja. Ni je treba pumpati in predgrevati. Ravnanje z njo je jako enostavno, da se jo lahko celo otroku zaupa.

Brezplačen opis pošlje

Gen. zastupstvo: ALADDIN
BARZEL D. D. SUBOTICA

Čuvajte se slabih ponaredb!

nika in nepretrgoma vrši to ne baš prijetno funkcijo. Mnogo let je tudi član davčne cenilne komisije. Kakor neumorno deluje v gospodarski organizaciji, tako neustrašivo je njegovo delo tudi v humanitarni obrtniški organizaciji. Mnogo let zavzema funkcijo odbornika v Mojrski bolnišnici blaginji v Ljubljani in je že skoraj 30 let tudi odbornik Čevljarke bolnišnice blaginje. Od oživitve Obrtniškega društva v Ljubljani je njegov iniciativni odbornik.

Pred 34. leti si je vzel za življensko družico gospo Urško, ki z vno sodeluje v mnogih narodnih in humanitarnih društvih. Ponosen je na dva svoja sinova, katerih eden je industrijalec, drugi pa skladiščnik v Zagrebu. Gosp. Rozman je zaveden obrtnik, ki je vedno rad pripravljen sodelovati pri vsaki akciji v prid obrtnstvu. Zato pa uživa jubilar, čvrst narodnjak, kremenit značaj, med obrtniškim, svojimi stanovskimi tevarši, znanci in prijatelji splošno spoštovanje.

K njegovemu lepemu jubileju, 50letnici, odkar je nastopil težavno pot obrtnika, nu iskreno čestitamo. Na mnoga leta!

S poljske turneje „Glasbene Matice“

Sprejemi in koncerta v Pozna-nju in Varšavi. — Navdušeni govori bratske vzajemnosti. — Strokovne umetniške kritike.

Po krasnem koncertu v Katovicah, ogromnem industrijskem vzhodnoslovenskem središču z neslučenim bogastvom, je Matični zbor odpoval v četrtke 4. t. m. s polnočnim brzovlakom v Poznań, kamor je prišel v petek ob 8. jutraj. Na poznanskem kolodvoru je sprejel matične pevce železničarski moški zbor »Haslo« z našo himno, godba jim je igrala, velike deputacije kulturnih organizacij so jih sprejele z iskrenimi pozdravi. V imenu vseh je izrekel dobrodošlico dr. Surzynski, predsednik odbora za pripravljanje in sklicanje kongresa, ki se bo vršil prihodnjo pomlad ob ustanovitvi »Vseslovenske pevске zveze« v zvezi z velikim pevskim festivalom v Poznanju. Zbor si je po pripravljenem okrepčilu v kolodvorski restavraciji ogledal Poznań, ki je brez dvoma

eno najlepših evropskih mest.

Ogromne veličastne stavbe še iz dobe pruskega gospodstva, bivša Viljemova Schutz- in Trutzburg, palača pruske naseljevalne komisije, cela vrsta pristno nemških trdnjav postavljenih za strahovanje, raznarodovanje in tlačanje Poljakov. Tu je bival nemški kaiser vsako leto dalje časa, tu je ogromen pruski aparat delal po njegovi de-vizi: »Poljaki imajo samo pravico, da jo-čejo«. In danes 10 let po osvobođenju? Skoro četrtemilionski Poznań ima 6 do 7 tisoč Nemcev in le s težavo si tuje pomaga z nemščino.

Pri obedu je bil Matični zbor gost pev-skega društva »Haslo«, ki je bil v letošnji pomladi tudi v Ljubljani. Navzoči so bili najodličnejši predstavniki poznanskih pev-skih in glasbenih krogov, med drugimi predsednik »Hasla«, direktor Stabinski, njegov dirigent Kwasiński, predsednik veliko-poljske pevске zveze Bojarski, dr. Surzynski, nadalje direktor Chopinovega konser-vatorija, Jurkiewicz, zastopnik poznanskega tiska Krolkowski in drugi. Seveda tudi vsi člani komiteja za sprejem Matice. Iz-rečenih je bilo mnogo krasnih, iskrenih in pomembnih napitnic, ki so pred vsem pov-darjale

važnost Matičnega poseta v mladi poljski republiki.

»Premalo smo se doslej poznali, a spoznali smo se sedaj in smo videli, da smo si bratje po krvi, srcu in misli. Prvi korak za tesnejše zblizanje je napravljen, nadaljevali je treba s praktičnim delom v izmenjavi naših in poljskih kulturnih dobrin. Poljski glasbeni-ki žele naše muzikalne umetnine, ki jih ho-čejo izvajati, nam so obljubili svoje. Spo-znajmo najprej kulturne vrednote, a temu naj sledi gospodarsko in politično zblizanje.« Dr. Surzynski, ki je govoril v imenu pev-skih in glasbenih organizacij mesta Pozna-ńja, velikopoljskega vojvodstva in v ime-

najsijajnejši triumf slovenskega petja.

Napolnjena dvorana je po vsaki točki pro-grama zabučala v viharju priznanja, ki se je stopnjeval v drugem in tretjem delu tako, da je odpel zbor tretjino sporeda dvakrat. Največ uspeha so dosegli tudi tu, kakor povsod doslej Gallusova »Ave Marija«, Go-tovčeva »Jadovanka za teletom«, Lajovče-ve »Zeleni Jurij« in »Napitnica«, Adamičev »Mlad junak«, globoko razumevanje je na-Sla Slovenskega »Molitva dobrim očima«. Seveda so zmagovale nad vsem ponarodele in narodne, posebno slovenske. Na vseh koncertih sedanje turneje je morala biti po-nevpljana Schwabova »Zdrava Marija« in Hubadova »Gor čez jezere«.

Čudno vztrajni so naši Matičarji. Kljub velikim utrudljivim naporom vožen, ogledovanju mest, reprezentacijskim obiskom, vztrajajo z navdušenjem in rastočim raz-položenjem včasih preko dveh ur stojé na odru, ker jih publika brez ponavljanj ne pusti odstopiti. Zbor je prejel

tri vence, krasne šopke svežega cvetja, albume in adrese raznih pevskih in kulturnih korporacij.

Z balkona dež cvetja. Deputacije so iz-rekle pozdrave in čestitke na odru, zahvali se je dr. Ravnihar. Pri banketu, ki ga je mesto dalo po koncertu na čast zbora Glas-bene Matice, so govorili poleg omenjenih reprezentantov pevskih organizacij tudi za-stopnik mesta ter znana skladateljka Kaminski in Novovieska. Ni moglo v kratkem reproducirati iskrenih, toplih, a obenem re-sno objektivnih pohvalnih izjav ter mojstrov s katerimi so poveličevali visoko umetni-ska izvajanja Matičarjev in nepoznano, ne-slušteno lepoto naših skladb. Iz vseh govo-rov se je točno odražalo eno: Naj bi vezi med poljskim in jugoslovenskim narodom ostale trajne in tesne, naj bi se vsi v

Vsa Ljubljana se klanja z nepopisnim navdušenjem in z najglobljim ganotjem velikemu ruskemu geniju L. N. Tolstemu, gledajoč prekrasni veličim

ANA KARENINA

V glavnih vlogah

GRETA GAREIO in JOHN GILBERT

najboljši ljubavni par, ki je žel vsled svoje visoke umetniške sile triumf na trdnih v Evropi in Ameriki.

Vaščak Ane z grofom Vronskim, ženske tekme, lov po krasnih obširnih gozdovih, ljubavne scene, polne ognja in srasti, tuga in neizmerna bol težko preizkušenega materinskega srca, to so slike, katerih ne pozabite vse življenje. Zato hitite in omlistite si takoj potrebne vstopnice.

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Mladini neprimerno!

Pril. vseh predstavah močno poljan umetniški orkester!

Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

politi prireditveni odbor, ki bo ukrenil vse potrebno, da bo proslava kar najlepše uspeša. Po običnem zboru se je pripetil izredno zanimiv incident. Po svojem službenem položaju zelo ugledni privatni uradnik, Nemec — inozemec, je opazil med zborovalci gosp. Marija Cikulnika, delavca v tukajšnji jeklar- ni. Ker je menda pred leti ta narodno za- vedni delavec, koroški begunec, svojemu nemškemu gospodarju pri agrarnih opera- cijah precej obšutno zmešal štrene, je Ne- mec vprico vseh izjavil, da dà takoj 1000 din v blaznajo Maljažev knjižnice, če se Cikulnik iz društva — izključi... Tak- je torej tudi Nemci inozemci skušajo po- služevati korupcije. Vprico takih, za naš tu- jajšnji življenj skrajno žaljivih metod, ni ču- no, če se govori, da se nekateri Nemci po- služujejo gotovih ljudi v Beogradu, kadam imajo upanja, da bi uspeši s to ali oni pre- narano zahtevo pri naših poštenih slovenskih radnikih, pa naj si bodo tega ali onega po- štenega prepričanja. Kaj v Beogradu, kje- me poznaajo naši nacionalni razner, odlo- juje, to vsak čitalec prav lahko ugan. Zato a tudi agcija Kmetsko — demokratske koa- citije pridobiva vedno več pristave.

Domače vesti

* **Zakon o sodnikih stopil v veljavo.** Beograjske »Službene Novine« so predvčerajšnjim objavile zakon o sodnikih ter zakon o ustroju sodišč. S tem sta ta dva zakona stopila v veljavo.

* **Kipar Ivan Meštrovič se je vrnil v Zagreb.** V petek se je vrnil v Zagreb rektor zagrebske umetniške akademije g. Ivan Meštrovič. G. Meštrovič je v Rimu modeliral kip papeža Pija XI. in se je sedaj vrnil v Zagreb, da dovrši spomenik Gregorja Ninškega, ki ga bodo v kratkem postavili v Splitu.

* **Razpis učiteljskih mest.** Vojno ministrstvo, oddelek za vojno mornarico v Zemunu, razpisuje za strojno šolo mornarice v Kumboru (Boka Kotorska) službo profesorja srednjih šol ali inženjerja za gradivo 8. razreda srednjih šol, nadalje učitelja za predmete aritmetiko in geometrijo v 8. razreda srednjih šol, učitelja za gradivo 4. razreda meščanske šole ter dva učitelja za predmete srbohrvatski jezik zgodovino in geografijo v obsegu gradiva 4. razreda srednjih šol. Kandidati morajo biti zmožni srbohrvatskega ali slovenskega jezika. Prošnje naj se vložijo najkasneje do 1. decembra pri komandi strojne šole vojne mornarice v Kumboru (Boka Kotorska). Interesente opozarjamo na razpis v 237. številki »Službenih Novin« z dne 12. t. m.

* **Dvajsetletnica Kranjčevičeve smrti.** V Dalmaciji so mlajši intelektualci pričeli akcijo, da se na slavnosten način praznuje 20 letnica smrti znamenitega hrvaškega pesnika Silvija Kranjčeviča dne 20. t. m.

* **Inspektorat za turizem.** Na predlog zdraviške komisije je v Crikvenici se je na seji Zveze za pospeševanje turizma vršila diskusija o ustanovitvi inspektorata za turizem. Pozneje je bila sklicana ožja konferenca, na kateri je bilo rešeno vprašanje delokroga novoustanovljenega inspektorata za turizem, ki bo vodil kontrolo o delovanju posameznih zdraviliških kurortov.

* **Prvi ženski zagovornik.** Pred zagrebskim sodnim dvorom je predvčerajšnjim prvič nastopil ženski zagovornik. Gđ. dr. Mira Winter je pri sodni obravnavi zagovarjala služkinjo Dragico Golicevo, ki je bila obtožena tatvine. Državni pravdnik je predlagal za obtoženko dve leti ječe, uspeši obrambi prvega ženskega zagovornika pa se je posrečilo, da je sodni dvor obsodil obtoženko samo na tri mesece zapor.

* **Prva usnjarska šola v naši državi.** Kakor javljajo iz Beograda, je finančno ministrstvo odobrilo kredit v znesku 1.500.000 dinarjev v svrhu ustanovitve usnjarske šole v Visokem (Bosna). To bo prva šola te vrste v naši državi. V Jugoslaviji imamo 97 usnjarn, a doslej nismo imeli take strokovne šole. Šola se ustanovi v Visokem iz razloga, ker se tamkaj že od nekdanjih usnjarsko.

* **Legitimacije za polovično vožnjo na selem** v Zagrebu se dobe pri »Putniku« v Ljubljani, Dunajska cesta 1.

* **Vozni red na progi Grobelno-Rogatec.** Prejeli smo: Direkcija državnih železnic v Ljubljani je že 15. maja t. l. dočela, da vozila v zimskem času, to je od 1. oktobra t. l. dalje vlaka št. 8135 in 8136, to sta ista vlaka, ki ju dandanes zahteva okrajno glavarstvo Šmarje pri Jelšah. Ta prvotno dobri načrt je direkcija spremenila le na pismeno prošnjo občin Rogatec, Rogiška Slatina itd. in korporacij, ki so zahtevale, da naj vozila tudi v zimskem času namesto vlakov št. 8135 in 8136 vlaka št. 8133 in 8138. Direkcija torej ni brez poudara spremenila svojega prvotnega načrta, ampak le zato, da je ugodila izraženim željam. Občnem objavlja direkcija, da je predlagala nadrejenemu oblastvu zopetno spremembo voznega reda na progi Grobelno-Rogatec v smislu sedanih novih zahtev.

* **Naša emigracija v Juliju.** Po statistiki, sestavljeni pri izseljeniškem komisariatu v Zagrebu, se je v mesecu juliju letos iz naše kraljevine izselilo v prekomorsko deželo 1816 oseb, to je za 311 več kakor meseca julija lanskega leta. Tudi skupno število izseljencev (12.466) v razdobju od 1. januarja do konca julija letos je za 465 oseb večje kakor v istem razdobju lanskega leta. Izselilo se je največ oseb iz Hrvatske in Slavonije (834), iz Slovenije (297), iz Vojvodine (263), iz Dalmacije (215) iz Srbije (89) iz Bosne in Hercegovine (85) ter iz Črne gore (13). Največ jih je odšlo v Kanado (835) v Zedinjene države Severne Amerike (465) v Argentino (283) v Urugvaj pa 86. Vrnilo se je meseca julija v staro domovino 641 oseb, v razdobju od 1. januarja do konca julija pa 2984 oseb. Dočim se je v istem razdobju lanskega leta vrnilo le 2377 oseb.

* **Razdelitev čistega dobička državne razredne loterije** iz čistega dobička državne razredne loterije za lansko leto v znesku 857.000 dinarjev je kmetijsko ministrstvo določilo 80.000 dinarjev za ureditev sadovnjaka v Maglaju, 127.000 za specializacijo strokovnjakov iz raznih kmetijskih strok, 100.000 za nabavo drobnice, ostanek pa za nabavo plugov. Vse to se bo pod gotovimi pogoji brezplačno razdelilo poljedelcem.

* **Muzej za hrvatske starine v Biogradu ob morju.** Oblastni odbor zagrebske oblasti je dal na razpolago potrebna sredstva za ustanovitev muzeja za hrvatske starine v Biogradu v severni Dalmaciji. Z gradbo muzeja se bo pričelo prihodnje pomladi. V muzeju bodo nameščene vse hrvatske in rimske arheološke najdbe v Biogradu ob morju kakor tudi ostanki stare hrvatske ornametike in celi Trajanovega rimskega vodovoda ter kamenit steber z originalno hrvatsko krono. Obenem se bo s podporo zagrebskega oblastnega odbora pričelo izkopavanje kraljevskih dvorov in bazilik v Biogradu.

* **Dobro trgatve v Župi.** Iz Beograda poročajo, da se bo trgatve grozdja v Župi začela okrog 20. t. m. Vinogradi so zelo bogato obrodili in je grozdje odlične kakovosti.

* **Smrtna kosa je vzela mlado življenje** hčerki iz znane ribniške rodbine Žoržove, gospe Mari, poročenice Weisskircherjevi v Mediasu v Romuniji. Pokojnici blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Aviatična nezgoda.** V petek popoldne se je v bližini Novega Sada pripetila aviatična nezgoda, ki pa na srečo ni zahtevala človeških žrtv. Aeroplan »Breguet 415« s pilotom poročnikom Peršičem in izvidnikom poročnikom Koblerjem se je dvignil, da bi sodeloval pri manevrih. Ko je aeroplan v višini približno 800 metrov letel preko mesta, je motor nenadoma odpovedal ter je letalo začelo padati. Letalo je čbviselo na strehi Pasterjevega zavoda, propele pa se je zaril v zemljo. Pravi čudež je, da sta bila poročnika le lahko poškodovana. Aparat se je popolnoma razbil.

Popoldanske obleke

zadnja pariška in dunajska moda a velour sifonu, volnenem georgetu, crepsatenu kakor tudi blago v vseh modernih variacijah za izdelavo oblek ravnoakar dospelo.

P. MAGDIČ — LJUBLJANA.

* **Elegantna dama izvalila zlato uro.** V trgovino zlatarja Izidorja Fussmanna v Zagrebu je te dni prišla elegantna oblečena dama, ki je izbrala krasno zlato uro »za svojega moža« inž. Schmidta, stanujočega v lastni vili na Peščenici. Izjavila je, da bo račun poravnala čez par dni, ko prejme namemšino od strank, ki stanujejo v vili. Ker se dama do 10. t. m. ni zglasila v trgovini, je Fussmann poslal svojo uslužbenko, da prevzame kupnino za zlato uro. A v označeni vili ni našla inž. Schmidta. V zglasovalnem uradu je urar zvedel, da inženjerja Schmidta v Zagrebu sploh ni in da je postal žrtev premetene sleparice.

* **Tragična smrt zaljubljenih deklice.** Iz Vinkovcev poročajo, da je pretekli četrtek zavžila 20 letna železniška delavka Lavra Stevinovičeva večjo količino sode s skleptom, da si konča življenje. Svoji sosedji je pred samomorom naročila, naj pove znamenju železničarju, da je žive ne bo več videl. Ko je okoli treh prišla njena mati domov, je našla Lavro na postelji zvijaječo se v bolečinah. Lavra je še povedala, da je zavžila sodo, potem pa se je onemestila in kmalu nato umrla. Pravi vzrok samomora ni znan, domneva pa se, da jo je gnala v smrt nesrečna ljubezen.

* **Samomor fatalnega trgovca.** V Mostaru bi se prošil četrtek imela vršiti javna dražba v trgovini tamkajšnjega trgovca Ilije Ivankovića. Ko je prisel eksekutor, je našel vrata zaklenjena. Trgovca tudi v stanovanju ni našel. Zvečer je Ivankovičev sin dal s silo odpreti trgovino. V trgovini je Ivankovič ležal na tleh s prestreljeno glavo. Njegova tragična smrt je izvalila splošno sožalje. Bil je soliden trgovec in je zapadel v nesrečo le zaradi tega, ker je nekemu prijatelju žiriral menico, a je ni mogel honorirati, ko je zapadla.

Posetite modni atelje

M. ŠARC

ki je najmodernejši po svoji uredbi in svojih kreacijah

Miklošičeva c. Pražakova ul. (Palača pok. zav.) 121-43

* **Nisem plačnik sploh nikakih dolgov** in nimam nikake zveze z Ivanom Ruparjem glede avtotaksa. Tržič, 13. oktobra 1928. Franc Polanc st. 1990

* **Ob neprijaznih zimskih večerih** se da lahko učiti in čita, ako je stanovanje razsvetljeno brez neprijetnega duha po pučanju in brez dima. To pravo srečo tudi vi lahko dosežete, a samo s svetilko A. ad. ind. ki jo spravlja v promet Barzel, d. d., Subotica. 179

* **Sezijske bolezni.** Na prehodnih letnih dob trpi človek zaradi spremembe temperature. Ostri vetrovi dražijo občutljivo sluznico ust in nosu ter pogoste nagle spremembe temperature delujejo na telo tako, da je s tem prav podana podlaga za prehlad. Iz leta v leto se ponavlja isto: nahod, ki ne poneha, hripav glas, bolečine pri dihanju in v udih ter vsi drugi neugodni znaki prehlada. Kako se obvarujemo tega? Potrebno je, da se poslužujemo preizkušenih sredstev. Najlažje se bomo obvarovali prehlada z uporabljanjem že dolgo znanih preizkušenih sredstev. Najlažje se bomo obvarovali prehlada z uporabljanjem že dolgo znanih sredstev kakor n. pr. aspirina. To sredstvo je že davno znano, povsem neškodljivo in sigurno učinkuje. 136

* **Pri železničnih težkočah,** slabem teku trenjenju v udih, doseže uporaba naravne grenčice »Franz-Josef« pri vsaki starosti in spolu hipno oživljenje prebavilnih organov. Zdravniška sporočila iz tropskih dežel hvalijo vodo »Franz-Josef« kot izborni sredstvo proti grizi kakor tudi železničnim boleznim. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah.

* **Obleke kemično čist, barva, pliša in lila tovarna JOS. REICH.**

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Tkanina »ETERNUM«**, glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura.

* **Samo predsodek** je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo žiko brez primesti znane kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »Žika«, ki je zakonito zavarovano. 220

* **Velika izbira usnja** in čevljarških potrebščin in sicer: krom, ameriška juhta, ševro črn in v poljubnih modnih barvah,

lak, boks pikling ter podplati za šivano in zbito delo. Cene nizke, postrežba točna in solidna. Se priporoča za obilen obisk trdka Franc Erjavec, Ljubljana, Stari trg 11a, 1947

Iz Ljubljane

u— **Danes ob 11. dopoldne** se bo predvajal v prostorih kina Maticе monumentalni nemški Ufa-velefilm **Friderik Veliki**, na katerega opzarjamo občinstvo in šolsko mladino. Film nam prikazuje nastop vladarskih poslov po mladem prestolonasledniku, ki se naenkrat izpremeni iz lahkomisljenega mladeniča v energičnega vladarja. Film nas nadalje spozna z dvorskimi manirami v Berlinu, Parizu in Dunaju, s sedemletno vojno, dobo Marije Terezije.

u— **80letnico svojega rojstva** je praznoval v Ljubljani včeraj 13. t. m. v krogu svoje male družine višji revident nekdanje južne železnice v p. g. France Planinč. Jubilant se je rodil l. 1848. v Vipavi. Gimnazijo je obiskoval do 8. razreda v Gorici, nakar je dokončal gimnazijo v Ljubljani. Po vojaški službi je takoj stopil v službo k južni železnici. Služboval je v Zalogu, Litiji, v Sv. Petru na Krasu in na Rakeku 20 let, odkoder bil premeščen v takratne nemške Brežice kot načelnik postaje. V Brežicah je bil nekaj časa predsednik Čitalnice in je dočkal, da je pešica Slovencev kupila hotel »Klembas«, ki ga je pretvorila v Narodni dom. Kot načelnik postaje v Divači je bil poverjenik Slovenske Maticе ter ji je nabral precejšnje število članov. Svojo upokojitve je doživel v Ljubljani, kjer ga je tudi zadela hud udarec s smrtjo njegove zveste družice, ki mu je bila neprecenljiva opora skozi 37 let. Jubilant je kremenit značaj in se ni nikdar bal pokazati svojega narodnega mišljenja. Najboljši dokaz tega je, da je nepretrgoma več kakor 60 let naročnik »Slovenskega Naroda« in pred njim njegovega prednika v Celovcu izhajajočega »Slovenca«. Skupaj je služboval 47 let in od teh 20 z nočno službo pri prometu. Jubilant, čvrsta vipavska korenina, je še vedno čil in zdrav. Še na mnoga leta!

u— **Srebrno poroko** praznuje danes v krogu svoje družine g. Josip Morauc s soprogom Zinko. Čestitamo in želimo še zlato!

u— **Knjižnica in čitalnica Delavske zbornice** v Ljubljani poslujeata od ponedeljka 15. t. m. dalje v lastni palači na Miklošičevi cesti, v pritličju, desni vhod. Odprti sta vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldne in od pol 6.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ure dopoldne. V knjižnico se lahko vpiše vsakdo, ki se zadoštno legitimira. Čitalnico bodo stalno krasile slike mlajših umetnikov, organiziranih v »Umetniški Matici«. Slike se bodo vedno menjale tako, da bodo lahko obiskovalci knjižnice in čitalnice stalno sledili razvoju naše umetnosti. Knjižnica je preurejena po najmodernejšem sistemu. Tako si je Delavska zbornica ustanovila najmodernejšo čitalnico in knjižnico v Ljubljani.

u— **Upokojeno učitelstvo.** Občni zbor bo v soboto 20. t. m. ob 15. uri v običajnim dnevnim redom pri »Majarončku«, nasproti javni bolnici. Pridite vsi!

u— **Na splošni obrtno-nadaljevalni šoli na Vrtaču** v Ljubljani bo pouk ob popoldnevih od 14. do 18. ure v ponedeljek v pripravljalen razredu za vse obrti ter v II. a razredu za brivce in frizerke, v tork za risarje, slaščičarje, medičarje in vrtnarje; v sredo v I. c za mesarje; v četrtek v I. a in b za brivce in frizerke; v petek v I. d za peke, slaščičarje, medičarje in vrtnarje ter v II. b za mesarje in ostale živilne obrti.

ADRESAR

mesta Ljubljane in okolice se zopet dobi v vseh knjigarnah in pri založništvu: Adama družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3. 217

Za lovce

am. dubok. 2x podolati 2x ročno šivani nepremičljivi, usnjata podloga

Din 378—

Po povzetju

Din 15— več

VOIKA, Krekov trg

u— **Zborovanje železničarjev.** Oblastni odbor Udrženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Ljubljani sklicuje na današnji dan, 14. t. m., ob pol 9. uri dopoldne v zborovalnici mestnega magistrata v Ljubljani delegatsko zborovanje z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o stanju železničarjev in UJNZB. 2. Raznoročje. — Vabimo tovariše, da se tega delegatskega zborovanja udeležijo. — Oblastni odbor UJNZB.

MU r. Fra ta M.s

ordinira od 17. oktobra dalje na Poljanski cesti št. 16 (Josefinum) od 2 do pol 4. ure popoldne.

u— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** v nedeljo dopoldne ob pol 11. moški zbor, v ponedeljek zvečer obvezna vaja vsega zbora. — Tajnik.

u— **Danes tombola »Društva za zgradbo društvenih domov v Ljubljani«**, na Kongresnem trgu ob 3. uri popoldne. Tablice po 2 Din, tudi v trafikah. Kupite in poskusite srečo!

u— **Pozor pri nakupu krompirja.** Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani opozarja občinstvo, da je letos v prometu zelo mnogo zelenega, takozvanega steklenega krompirja. Ta krompir je neupraben in se zelo slabo drži. Pri nakupu je ves krompir dobro pregledati in zelen krompir takoj zavrniti!

Vaše zrcalo pravi: „Lepa si potom Elide!“

Toda dve kremi morata biti: Elida Coldcream za čiščenje in hranjenje kože ponoči. — Elida Creme de chaque heure, ki jo tisoče dam čisla kot najboljšo kremo sveta. Ta se takoj vsrka v kožo ter ima presenetljivo zdravilen učinek. — Koži daje mnogo občudovano, zaželeno alabastru enako barvo.

ELIDA KREME

Polagajte mnogo na to

kakšne peči imate v svojem stanovanju in kupite samo

„ZEPHIR“

stalno gorečo peč,

ki je big jenična in poceni, ker greje z 10 kg drv 24 ur eno sobo, več a peč greje tudi 3 do 4 sobe ravnotako.

Brezplačen opis na zahtevo pošljite „ZEPHIR“ tvornica peči Subotica

Samoprodaja v Ljubljani

E. Breznik i Fritsch.

Čuvajte se ored slabimi potvorbami!

u— **Danes otvoritev »Nedeljskih popoldanskih plesnih šol** se vabijo na današnji »Plesni večer — perfekcija«, ki se vrši v bal-konski dvorani Kazine ob 8. zvečer pod strokovnim nadzorstvom mojstra Jenka.

u— **Otvoritev plesne šole** jutri popoldne ob 15. uri v hotelu Bellevue 1979

NAJBOLJ

ugodno nudi jesenska in zimska oblačila

230 a J. MAŽEK

sa: c jalna konfekcija za gospode in d čo AL' KSAVROVA ESTA 12

u— **ASK Primorje, plesne vaje** se vršijo v nedeljo dne 14. t. m. ob 20. uri v beli dvorani hotela Union. — Odbor. 1988

u— **Društveni odsek društva drž. rač. in blag. uradnikov** pišne s plesnimi vajami v sredo 17. t. m. ob 20. v Zeleni dvorani hotela »Union«. Interesente vabimo, da javijo svoj pristop in naslov ali pismo g. Marjil Zupan, rač. del. min. Krekov trg 1-1, ali na večer plesnih vaj pri blagajni. — Odbor.

1989

u— **Policijski drobiž.** Predsnočnim so spravili policijski organi v zapore več razgrajajočih izgreznikov in plancev, ki so se pomirili že le pozno ponoči ter odhajali proti jutru domov z velikanskim mačkom. V zapor je morala dalje tudi neka Marija K., ki je bila že dalje časa zasledovana zaradi raznih prestopkov, in znan kolesarski tat. V ostalem so bili prijavljeni naslednji dogodki: 1 tatvina plašča, 2 tatvine koles, 1 izgrez v javnem lokalu, 3 primeri kaljenja nočnega mira, 3 prestopki predpisov o zapiranju trgovin, 4 prestopki avtomobilskih predpisov ter 7 prestopkov cestnega policijskega reda.

Nedelja 14. t. m. Nedelja 14. t. m.

KAJ JE MODERNO!

Vam pove prekrasna razstava naj-noveših jesenskih in zimskih modnih novosti za dame in gospode

P. MAGDIČ, Ljubljana

Našo nedeljsko razstavo in cene v izlozbah naj si ogleda vsakdo!

Iz Maribora

a—Veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach bo nastopil jutri, v ponedeljek krajši dopust in ga bo nadomestoval dvorni svetnik dr. Leon Stare.

a—Javna zahvala. Odbor podružnice Jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev v Mariboru se zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so prispevali v darilih ali denarju za proslavo 20letnice, ki se je vršila 8. septembra v Narodnem domu.

a—Ljudska univerza v Mariboru. Oporazmaro na velezanimi večer, ki ga prireditelj svetovna potovanja in pisateljica gđ. A. Karlinova iz Celja v ponedeljek 15. t. m. ob 20. Govorila bo na podlagi lepših skopičnih slik o Japonski in Kitajski ter vpleta mnoge svoje izredno interesantne življenjske.

a—Mestno avtobusno podjetje ustavlja s današnjim dnem izletniško avtobusno progo od glavnega kolodvora do Radvanja ob vznožju Pohorja.

a—Nesreča. Trgovca Lalinger iz Frankfurt je padel včeraj popoldne pri nakladanju sadja na tovornem kolodvoru tako nesrečno, da si je težko poškodoval desno roko. Prepeljali so ga v bolnišnico.

a—Rekordno število tatvin je bilo v soboto na mariborskem trgu. Predrzniki tatovi, ki prihajajo večinoma iz okolice Varaždana, se v velikem razmahu udejstvovali na mariborskem trgu zlasti ob deževnih sobotah, ko nosijo gospodinjice v rokah tudi dečke ter nimajo dosti časa paziti na svoje košarice in torbice z denarjem. V soboto je bilo prijavljenih policiji že do 10. dopoldne 5 tatvin. Stražniki so aretirali neko Katarino Bosiljevičev iz Vojniča na Hrvaškem. Prijeli so jo v trenutku, ko je imela svoje dolge vrste v torbici neke ženske.

a—Kaj vse se krađe. V neki villi v Aškerčevi ulici se je neznan tat sredi noči vspel na balkon ter z balkona strgal zastore od najbližjega okna. S svojim plenom je pobegnil proti parku.

a—Izgubila sta iz Maribora v kratkem času že dva moža brez sledu. Tako je izgubil 52-letni posestnik Martin Zamuda iz Stonicev v pujskem okraju. Mož je prišel zadnjo nedeljo v Maribor, kjer je prodal konja, prenočeval v neki gostilni na Koroski cesti in se mudil drugo jutro v neki gostilni blizu kolodvora, kjer je še shranil konjsko ovedo. Čez, da jo bo vzel s seboj popoldne, ko se bo vračal z vlakom domov. Od tedaj manjka ga z njim vsaka sled. Od 1. t. m. pa že pogrešajo 49-letnega strojevodjo Karla Kunšaka. Kakor prvi, je imel tudi ta pri sebi večji denarni znesek.

a—Zdravilca dr. Klara Kukovec ordinira od 1. oktobra v Krekovi ulici 18. Maribor. 1693

Iz Celja

a—Ljudsko vseučilišče v Celju. Dne 8. t. m. se je vršilo otvoritveno redno predavanje v tekočem poslovnem letu. Pred predavanjem se je predsednik vladni svetnik Emilijan Lilleg spominjal važnih dogodkov, ki so se pred 10. leti vršili na solunski fronti. Zaključil je svoj uvod s trikratnim »Slava« klicem padlim borcem. Nato je predaval dr. Ivan Winterhalter o esperantu kot mednarodnem poslovnem jeziku. Predavanje je bilo zelo zanimivo in temeljito, za kar je žel predavatelj ob koncu veliko odobravanje. Prihodnje predavanje bo 15. t. m. ob 20. v risalnici deške mešanske šole. Predavala bo gđ. Lelija Permečeva, slusateljica Sorbonne, o metodologiji za žive jezike v francoskem jeziku. S pomočjo gramofona bomo slišali pristni francoski govor.

a—Slabo je poplačala dobroto Katarina Lamutova, doma baje iz Celja. V četrtek 11. t. m. se je sešla na mariborskem kolodvoru z Alojzijo Polančevom, s katere sta stanovali svoletno v skupnem stanovanju. Obe sta imeli isto pot v Celje, kjer hla Lamutova baje brata, ki je zaposlen v tovarni Westen. V Štorah, kjer je imela razne opravke, je Polančeva izstopila. Tudi Lamutova je izstopila in rekla, da bi rada kaj jedla, da pa nima denarja. Polančeva jo je povabila v bližnjo gostilno in ji naro-

Javna dražba.

Dne 19. oktobra 1928 bo na Okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 15, javna dražba posestva Zgornji Rožnik, obstoječega iz hiše, gospodarskega polopelj, vrta, njiv, travnikov in gozda.

Cenilna vrednost Din 332.484.—
Najmanjši ponudek Din 221.656.—

čila jedila in pijačo. Polančeva se je za kratek čas odstranila iz gostilne in pustila na mizi zeleno čepico in ročno torbico, v kateri je imela razne listine in 214 dinarjev gotovine. Lamutova je v odsotnosti Polančeve pograbila torbico in čepico ter neznanomak izginila. Polančeva se je pehala s prihodnjim vlakom v Celje, kjer je vso zadevo ovadila. Lamutova je policiji znana in jo ta pridno zasleduje.

a—Sumljiva četvorica. Pred kratkimi štirimi dnevi je berač iz Ljubljanske cesti v družbi treh moških neki vsemu govoreči 27 do 28 let star možak, ki je bil obločen v ponošeno temnorjavo obleko, s svetlo-sivo sportno čepico in pisano srčico, uslatim pasom in suknjenimi čevlji. Postave je srednjevelike, bledga podolgačasta obraza; po govorici soditi mora biti doma iz Gradca. Potikal se je okrog stanovanja kolarskega mojstra Josipa Stajnika, katerega mu je poznaje zmanikalo z dvorišča par rižastih hla. Vsa četvorica se je zelo sumljivo obnašala.

a—Lov na zastojkarje. V petek 12. t. m. popoldne sta bila na celjskem kolodvoru aretirana dva zastojkarja, ki sta se pripeljala v zavorni ulici s tovornim vlakom v Celje. Do Zidanega mosta sta se vozila z osebnim vlakom. Ker sta se hotela peljati naprej v Maribor, a jima je zmanjkalo denarja, sta se spizlala v ulico tovornega vlaka. Spotoma so ju opazili in javili to v Celje, kjer so ju primerno sprejeli in izročili policiji. Bila sta to 17letna Stefan Patz, brezposelni delavec iz Osijeka, in Iv. Kovač, brezposelni copatar iz Virovitice. Oba bosta poslana zopet nazaj v svoji domovinski občini.

Važno vreme povečava nevaren st prehlajen. a. Od te opasnosti Vas čuvalo kusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERA

Iz Kranja

a—Občni zbor Glasbene šole v Kranju se bo vršil 16. t. m. ob 8. zvečer v II. a. razredu drž. gimnazije. Obilne udeležbe prosí odbor.

a—Nova tovarniška dimnika. Pri tekstilni tovarni Tekstilindus na Gaštelju so pričeli z gradbo 27 m visokega dimnika, pri novih tovarnah na Gornji Savi pa 70 m visokega dimnika.

a—Dan senzacije in vznemirjenja. Pretekli petek je potekel za mestno prebivalstvo urav pod dojmom treh senzacij, ki so povzročile veliko pozornosti in vznemirjenja kakor redko. V dopoldanskih urah se je raznesla vest o drznem vlovu v obl. zdravilišče na Golniku, kjer so vionilci odnesli okrog 25.000 Din. Popoldne so našli v kleti Majrjeve pristave za mestnim pokopališčem mrtvega delavca, kjer je ležal že več mesecev. Vest o večerni nesreči pri gradbi tekstilnih tovarn na Gornji Savi se je raznesla v urav alarmantnem obsegu, češ, da se je porušila nova gradba in da je našlo več delavcev smrt. Na licu mesta se je nabrala velika množica, da je moralo kranjsko orožništvo skrbeti za red. Izkazalo se je, da so dobili le trije delavci težke poškodbe. Poročilo včerajšnjega »Jutra« je prineslo pomirjenje, ker se so prve alarmantne vesti razširile tudi po Gorenjskem.

Iz Ptuja

a—Muzejsko društvo v Ptuj bo proslavilo v času od 3. do 5. novembra otvoritev mestnega Ferkovega muzeja, v novih prostorih nekdanjega dominikanskega samostana in združeno s tem svojo 35letnico. Udeležba naj se prijavi konservatorju Viktorju Skrabarju vsaj do 27. t. m.

a—Sprememba posesti. Zadruga »Delta«, izdelovalnica perila, je kupila hišo kaplana Jože Krajca na Ljutomerski cesti 18. in namerava tjakaj v najkrajšem času preseliti svoje poslovne prostore, ki jih je imela doslej v malo primernih prostorih v Zelenikovi ulici.

Z Jesenic

a—Dva nova zoboizdelavca sta se pred kratkim priselila na Jesenice. Dr. Jože Ludrig, ki je došel iz Braslova, bo ordiniral v hotelu »Paar«, dr. Levec pa v hotelu »Triglav«.

a—Novo kavarno dobimo menda v kratkem na Jesenicah. Gospa Jelena Gojakova pripravlja svojo hišo, ki stoji nasproti orožniškim postaje in preurejuje spodnje prostore za kavarno.

a—Dostava dnevne pošte na dom v območju pošte Jesenice-Fužine je zadnje čase skoraj popolnoma odrekla. Ponovno je zaradi naporov v službi težko obolel en pismošoj, njegov edini kolega pa tudi ne more sam izvršiti ogromnega posla, ki sta ga prej komaj izvrševala oba. Zato se že dalje časa dostavlja pošta na dom šele na vsak drugi dan. Apelirali smo že ponovno na pristojna mesta, da naj se tem nede-

statkom odpomore s tem, da se na mesto obolelega pismošojke namesti začasno drugi, toda vse zaman. Dočim so drugi obljubljeni kraji tako srečni, da se prebivalcem kar po dvakrat dnevno dostavlja dnevna pošta, so v tem pogledu Jesenice-Fužine postavljene za zadnjo hribovsko vas. Nezadovoljstvo je zatorej upravičeno.

a—Običajna plesna šola »Bratstva« na Jesenicah se odpravi prihodnjo nedeljo zvečer v prostorih g. Kobala na Savi. Vaje se bodo vršile ob nedeljah in četrčkih.

Dr. Anton Slivnik

srez. san. ref. v Radovljici od 15. t. m. zopet redno ordinira od 8—10 dopoldne in od 2—4 popoldne.

Iz Litije

a—Skupen obisk grafične razstave v Ljubljani. Prosvetni odbor Sokolskega društva Litija-Smartno bo priredil tekom prihodnjega tedna skupen obisk grafične in sadjarske razstave na ljubljanskem velesejmu. Na izredno ugodno priliko opozarjamo sokolsko članstvo.

Vljudno naznanjam, da se nahaja moja

odvetniška
pisarna

v Litiji pri Ljubljani.

Dr. IVAN SLIBAR

Iz Trbovelj

a—Razširjenje pokopališča. Z deli so že pričeli. Staro obzidje v smeri, v katero se bo pokopališče razširilo, so podrti in so temelje za novo že postavljene. Pokopališče se bo podaljšalo za kakih 50 m v dolžino. Postavljena bo tudi nova, vsem zahtevam odgovarjajoča mrtvašnica.

a—Zopet praznovanje pri rudniku. Zaradi pomanjkanja vagonov pri rudniku se dan večkrat praznuje. Pri tem trpi le delavstvo, ker se mu zmanjša zaslužek prav pred zimo, ko je treba družino obuti in obleči. Vse nepravice, ki zadevajo industrijo, zadenejo najprej in najhujše delavce družine. Zaslužek je že itak majhen in v takih razmerah še negotov.

a—Smrtonevarno ranil je v Trboveljah Retjah delavec Ivan Troha neko Marijo Urankarjevo, ki je stanovala pri Mariji Sternovi, kamor je zahajal Troha kot njen priiležnik. Urankarjeva se je morala zaradi gredga ravnanja obeh izseliti. Ko je spravljala v drugo stanovanje svoje stvari, je prišlo med njo in Sternovo do prav ostrega nastopa. Ko pa je šla Urankarjeva mimo okna Ivane Trohe, jo je ta nepričakovano udarila s topim delom sekire v zatilnik, da se je nezvestna zgrudila na tla. Udarci bi bil gotovo smrtonosen, ako je na srečo ne bi bil zadela na kito las, ki so ji rešili življenje. Urankarjeva bo zaradi udarca, ki je imel za posledico pretresenje možgan, še dolgo trpeti. Troha je dobil za svojo pretirano kavalirstvo pred okroglim sodiščem v Celju 8 mesecev težke ječe.

a—Vlom. Ob poti, ki vodi na Sveto Planino, se nahaja na samem koča vdove Stahnetove. V sredo dopoldne so bili do mači v gozdu. Ko so prišli domov, so videli, da so bili med tem časom okradeni. Neznani zlikovci so odnesli nekaj obleke, žemno uro, par čevljev in 175 Din v gotovini. Obleko so pozneje našli v bližnjem gozdu, ostale ukradene stvari pa so tatovi odnesli s seboj. Osumljena sta dva tujsca, ki sta se ob tem času potikala okoli koč. Orožniki stvar zasledujejo in je upati, da bodo tatovi kmalu v rokah pravice.

Vegati pakete
z motorizom Groupje
= prihranek režije!

Velika izbira novodošlega blaga za

damske plašče

po najnižjih cenah

Jos. SNOJ, manufaktura

Ljubljana

12159

Iz Kočevja

a—Poroka. V mestni župni cerkvi v Kočevju sta se poročila živinodravnik gošpod dr. Ludvik Jonke in učiteljica gospičnica Fani Eckert. Kot tovariša sta fungirala g. Jos. Kollman, bivši avstrijski finančni minister, in g. Anton Hrstnik, železniški ravnatelj.

a—Lovski blagor. V gozdu nedaleč od vasi Riegel je pred kratkim ustrelil lovca g. Matija Kresse krasnega merjasa. Merjasa je imela velike in močne čokane, toda podlegla je smrtonosnemu strelu, preden je v sveti jezi mogla navaliti na lovca. Merjasec tehtal 121 kg.

a—Izpit za pomočnike se bodo vršili v nedeljo 28. t. m. ob 8. dopoldne. Pomočniki naj se za izkušnje prijavijo vsaj do 21. t. m. Prinesejo naj vajeniški spričevalo in izkaz o dveletni pomočniški praksi.

a—Oddaja pošte vožnje. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani oddaja prevoz pošte Stari log pri Kočevju — Kočevje. Ustna javna pogajanja se bodo vršila 23. tega meseca ob 11. dopoldne pri županstvu starološke občine.

čitajte „Ponedeljek“

Sport

Opozorilo.

Pri nogometnih tekmah je v zadnjih sezonah opetovano prišlo do nemirov, bodisi na igrišču ali pa pozneje na ulici. Te nemire povzročajo vročevrni prišasti in simpatizerji klubov, bodisi da že pridejo na tekme v bojevitim razpoloženju in s slabim namenom, bodisi da se med tekmo razvnamejo in da prično z medklici, ki se kmalu spremenijo v zasmeševanje, žvižganje, žal tudi psovane, katerim slede često, žal celo dejanski spopadi.

Takšni prizori diskreditirajo naše mesto in naš sport ter mu jemljejo ugled in simpatije, škodujejo pa tudi blagajni prirediteljev, lastnemu klubu ter podsavezu. Sportniki take simpatizerje odločno odklanjajo!

LNP in vsi klubi zato sporazumno tudi tem potom ponovno naprošajo vse občinstvo, naj se obnaša pri sportnih prireditvah dostojno. Zlasti naj se opusti nepotrebno in nesportno »drukanje«, vpijite in že celo vsako vzklikanje proti »nasprotnemu« klubu, vsako zasmeševanje in že celo vsi huišji izrazi. Opusti naj se priznalo vihtenje dežnikov, zastavic ali robcov, žvižganje itd. Takšni ne civilizirani izrazi simpatij ali antipatij naj se nadomestijo kvečjemu s ploskanjem.

LNP bo v sporazumu z vsemi klubi storil vse, da tudi s skrajnimi sredstvi onemogoči pojave podivjanosti poedincev ali skupin in opozarja, da imajo tudi organi javne straže službeni naloz, da vsakega razgrajala in kršilca discipline takoj odstranijo, obenem pa ga legitimirajo in izroče občutni policijski in sodni kazni. LNP bo imena razgrajalcev objavil v listih.

Sramotnih divljaštev mora biti kraj! To zahteva interes in ugled našega sporta!

Ljubljanski nogometni podsavez.

Današnje prireditve v Ljubljani

V nogometnem prvenstvu I. razreda se srečata stara in lokalno renomirana nasprotnika

Primorje : Ilirija

Tekma se prične ob 15.45 na igrišču ASK Primorje in bo z ozirom na znano sportno rivaliteto med obojema kluboma gotovo nudila mnogo zanimivih in napetih momentov. Močviti bosta postavili na krov vse razpoložljive sile in si skušali ohraniti oziroma popraviti dosedajni renome. Tekmo sodi g. Frankl iz Maribora.

Kot predtekma se vrši ob 14. na istem igrišču prvenstvena tekma

Primorje rez. : Ilirija rez.

Ker bo tudi v tej tekmi nastopilo več igralcev obeh moštev, ki so že opetovano nastopali za svoja prva moštva, je tudi v tej igri pričakovati živahno borbo dveh agilnih partnerjev. Tekmo sodi g. Cimprman.

Dopoldne ob 10. se srečajo ravno tam juniorji obeh današnjih nasprotnikov, ki tudi pridno urijo in slede vzgledom svojih starejših tovarišev.

V popoldanskih urah se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma za pokal Delavske zbornice v okvirju jubilejnih svečanosti 60 letnega obstoja saveza grafičnih delavcev Jugoslavije. Kot nasprotnika nastopita:

Grafika : Svoboda

Dočim je novoustanovljena Grafika pokazala že v prvih nastopih mnogo elana, je v Svobodi v zadnjem času slišati, da je dajala močnejšim klubom enakovredne igre. Z ozirom na slavnostni značaj prireditve je pričakovati, da bosta kluba napela vse sile, da izvojujejo častno zmago. Tekmo sodi g. Setina.

Razen nogometnih prireditev se vrši dopoldne ob 11.15 na igrišču Ilirije zanimiva hazenska prireditev. V prijateljski tekmi se srečata mlada

družina SK Slivnica : SK Ilirija

Dočim se je prva z vsem navdušenjem lotila dela, bo skušala Ilirija z ozirom na bodoče državoprvenstvene tekme postaviti čim uglednejše sedmorico. Tekma bo gotovo nudila lep sportni užitek.

Službene objave LNP

(Iz seje posl. odbora 10. oktobra 1928.)
Čitajo se s pravom nastopa dne 19. X. 1928.: za SK Zeleničar: Antolčič Franc, Bačnik Cvetko, Heler Ivan, Marčinko Fran, Pezdikec Viljem, Urbančič Ludvik; za SK Ilirijo: Molik Edvard; za SK Trbovlje: Vrhunec Bronislav; za SK Krakovo: Lampič Valentin, Valentič Borut, Zajec Ivan.

SK Jadran se poziva, da do prihodnje seje posl. odb. predloži odpuštnico za igr. Gartner Lado, ker se je prijavil za drug klub.

(Radi pomanjkanja prostora izostalo. Op. ur.)

Juniorjski miting SK Ilirije. Danes dopoldne ob 10. uri se vrši na igrišču Ilirije juniorski lahkotletski miting. Imena prijavljenih atletov, tako Režek, Ontruta, Pogačnik, Banko, Kumer, nam jamčijo za dobre rezultate. Posebna zanimivost mitinga pa je, da je na njem brzojavno prijavil svoje juniorje Čakovski SK iz Čakovca in bomo imeli priliko videti, v koliko je napredovala lahka atletika v provinci. V slučaju dežja se miting seveda ne vrši.

Gostovanje Hermesa v Celju. Atletik Sportklub Celje ima danes v gostih ZSK Hermesa iz Ljubljane. ZSK Hermes se je v zadnji dobi povzpelo zopet v nekdanjo odlično formo. Atletik Sportklub Celje je tudi v zadnjih tekmah proti ljubljanskim vrvorazrednim klubom odnesel častne zmage, tako da je pričakovati borbo dveh skoraj enakih moštev. Tekma bo sigurno zanimiva.

Smučski fond. Smučarski klub Ljubljana je na svoji zadnji seji sklenil ustanoviti smučski fond, (t. j. zbirko že razbljenih in tudi novih smuč), kateri bi bil na razpolago revnejšim klubovim članom in narščaju. Vabimo vse klubove člane in prijatelje kluba, da prispevajo v ta fond s smučkami, palicami itd., katerih mogoče več ne rabijo. Po materialu bi prišlo oseba

Kino „IDEAL“

Danes premijera ob pol 11. dop., ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. ur.

Vladimir Gajdarov

Jubilneec filmske publike in Ideal vseh ženskih src v velikem razkošnem pravkar dovršenem Ufa-filmu

Plesalka s krinko

Drama iz gledaliških krogov. — Godi se v Berlinu leta 1923. — Senzacija — gola plesalka s krinko na obrazu. Žalostna usoda in dvojno življenje deklice iz najboljše družine. — Bohemska ljubav dveh umetniških duš. Skrivnostni čevlji iz briljant. — Težka žrtva za očeta. — Obleta iz kremplov nasilnika. — Očarljivo Veselo! Popolnoma novo! — Izvrstna godba!

no naš funkcionar; prosimo, da nam sporočite, kaj lahko darujete in kdaj se lahko material vzame, in sicer na naslov: Ivo Horvat, Erjavčeva cesta 14.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Atleti, ki imajo klubsko opremo, jo morajo prinesiti v nedeljo 14. t. m. ob pol 15. v klubsko garderobo. Ostali člani — poravnajte članarino! — Gospodar.

SK Ilirija (lahkotletska sekcija). Juniorji, ki startajo na juniorskem mitingu, naj pridejo ob vsakem vremenu pravočasno na igrišče. Kolikor ima kdo svoje opreme, naj jo prinese seboj.

ZSK Hermes. Igrači, ki so nominirani za gostovanje v Celju, se pozivajo, da pridejo točno ob 11.45 uri na glavni kolodvor. — Predsednik.

SK Svoboda. Danes ob 13. naj bodo sledeči igralci v naši garderobi: Lavadinovič, Papler, Dmrovič, Slavko, Baggia, Tassotti, Sušteršič, Rozman, Sušnik, Jereb, Zajc. Tekma ob pol 14. uri, igralci L. garniture pa ob pol 15. uri; Fugina, Novak, Habicht, Boncl, Prešern, Batič, Breznik, Potrato, Koser, Bončar, Ozebek, rez. Gabrček. — Načelnik.

Po svetu

Kljub visoki jesenski prvenstveni sezoni v nogometu najdejo klubi še vedno časa, da si z mednarodnimi nastopi lajšajo silo in — blagaine. Največ zmag so slavili preteklo nedeljo Avstrijci, ki so si v treh tekmah izposodili Madžare ter dosegli razmerje 16:4 v svojo korist. Madžari se sedaj razpisujejo, kdo je kriv vsega tega in groze celo, da sploh ne gredo več igrati na Dunaj. — Danco so doma štirinajstič nabili Švede (3:1). — Neprijetno razočaranje je doživljal monakovski Wacker — znan kot močno moštvo — kateremu je Schwaben iz Augsburga naložil kar 5 golov. — Italijani so posejali prvo ligo, tkzv. nacionalno divizijo. Razdeljena je v dve skupini, čijih prvaka se v dveh finalnih tekmah borita za končno prvenstvo. Med drugimi je zlezel v skupino A tržaški klub Triestina, v skupino B pa reška Fiumana. V prvi vodi Torino, v B pa Napoli. Tržačani se drže boljše kot Rečani. Sicer pa so imeli slednji hujše nasprotnike; v nedeljo je Reka izgubila proti Genovi samo z 2:4. — Te dni je vzbudil v Italiji precejšnjo pozornost prihod argentinskega napadala Orsija, ki se je pred kratkim izkazal v Genovi, odpeljal v Turin in se naslednjega dne treniral na igrišču Juventusa. Sporno je le še, ali bo smel sodelovati v državnem prvenstvu. Pravijo, da bo klub, ki ga je angažiral za visoke zneske, poskrbel tudi za »malenkost«.

Za primeren zaključek lahkotletse sezone je poskrbel Nurni v Charlottenburgu. Finec se je spravil na dosedaj skoraj nedotakljivi rekord na uro Francoza Jeana Bouina. Bouin je odšel leta 1913 dobro pripravljen v stockholmski stadion in uspel; tekkel je 19.021 km na uro. Od tedaj so se razni profesionalni tekaki spravljali nani, toda zaman. Minogrede je Nurni podrl še dva svetovna rekorda, in sicer na 15 km in 10 ang. milj. Slednji je bil last Angleža Shrubba in ga skoraj 30 let ni bilo mogoče premakniti. Vse to je padlo v nedeljo. Nurni je pretekel v uri 19.210.81 km, pri čemer je rabil za 15 km 46.49.5 (prejšnji rekord Bouina 47:18) in za 10 angleških milj 50:15 (Shrubba 50:40.6). Hud je bil na istem mitingu bolj med Fincom Larvo in Nemcem Wichmannom na 1500 m. Dočim je Peltzer, ki je tudi startal, izstopil, se je Wichmann povzpela na vodstvo in šele v zadnjem naletu se je Larvi posrešilo potegniti in pretrgati vrvico. (Čas: 3:52, 3:52.61) Hirschfeld, oni dolgi Prusi, ki meče krogo in disk, je bil tudi navzoč. V krogu mu ni mogoče ugovarjati; vrzel je 15.47, drugi je že za podrugim meter zadaj. V disku je slabši; zasedel je 3. mesto za Fincom Kirvijem (44.35) in rojakom Hoffmeisterjem (44.11). Novi Nurniljev rekord na uro se je stopnjeval sledeče: leta 1862 17.746, l. 1899 18.878 (kot rekord profesionalov), l. 1884 18.555, 1904 18.741 in l. 1913 na 19.021 km (kot rekord amaterjev) — Med mestni miting Praga—Brno, ki je prinesel Pragi zmago z 1 točko, je dal povprečno dobre rezultate. Med drugim je bil dosežen nov češkoslovaški rekord na 400 m v času 50.8 (Vykypil) in izenačenje češkega rekorda v stafeti 4X100 m času 44.2 (Slavia). Madžari so priredili maratonski tek. Med 13, ki so izmed 15 startajočih prišli na cilj, je zmagal Galombos v času 2:52:35.6; drugi Zelenka, je bil 10 minut zadaj. — Ameriški tekač Joe Ray bo šel med profesionalce; Tex Richard mu daje 5000 dolarjev, če starta proti El Quasiji.

Statistike so suhoparne, toda z ozirom na prevažnost predmeta vendarle zanimive. Tako so Nemci ocenjevala je dama, kar je pravzaprav še najbolj nevarnost, ako ni sama prizadeta) sestavili vrstni red najboljših atletov na svetu. Prevladuje anglosloško plemo; Slovanske so zastopale dosedaj samo s Poltalijskimi. Številne so seveda Nemke, ne manj častno mesto zasedajo tudi Francozinje. Prvakinje bi bile v posameznih disciplinah po letos doseženih uspehih: na 100 m Robinson (Am.), 200 m: Ridley (Anglija), 800 m: Radke (Nem.), skok v višino: Catherwood (Kan.); skok v daljavo: Hittori (Jap.), disk: Konopacka (Pol.), krogi: Heublen (Nem.), kople: Hangus (Nem.).

Pierre Charles in Phil Scott, boljšiški in angleški prvaki teže teže, se bosta v kratkem bokala v Londonu za evropsko prvenstvo. Tudi nemški prvak Haymann ima težko nalogo, ker mora 11. novembra nastopiti v Dortmundu proti Lahu Bertazzolinu, v decembru pa se že postaviti Pierre Charlesu. — Preteklo soboto sta se udarila v Florenci, Sili in Cecchi za italijansko prvenstvo. V 14. kolu je padel Cecchi k. o. Onesveščenež se odpešal v bolnico, kjer je kmalu nato umrl. Pri padcu na deske si je pretrsel možgane. — Gene Tunney se vozi z avtomobilom po fašističnih božjih potih. Vse mu je všeč, le nov

Svetle letnice črne umetnosti

Ob razstavi „Tisk“ in jubileju organizacije grafičnih delavcev

Ze decembra meseca l. 1561. je prišel iz Strassburga v Ljubljano tiskar Avgustin Friesz z namenom, da otvori tiskarno za slovenske in sploh jugoslovenske protestantske knjige, ker je računal na podporo deželne gosposke. Ker pa se celo Primož Trubar ni hotel zavzeti zanj, je bila v Sloveniji nastajena prva knjiga v jeseni 1575.

Gutenbergova umetnost se je torej v naši domovini porodila že pred 358. leti.

Prvi produkt črne umetnosti v Sloveniji je bila Slovenska knjiga:

Jurija Dalmatina
JESVS SIRAH.

DRVKANV VLVBLANI,
Skusi Joannesa Mandelza
M. D. LXXV.

Janez Mandelc je pa v Ljubljani natisnil že 28 večjih in manjših del, dokler ga že

Prišel je tiskati Valvasor na Bogenšperku pri Litiji bakroreze.

Ich bin auch, ohne Ruhm zu sagen, der erste gewesen, der in dieses höchliche Herzogthum Crai die Kupferdruckerei eingeführt; ja ich habe hier in Wagensperg im Jahre 1678 (am 12. April) selbst ein solches Werk aufgerichtet und etliche Kupferstecher und Drucker bei mir im Schloß unterhalten.

Valvasorju so pri ogromnem delu pomagali številni risarji in bakrorezi. Ivan Koch, ki je bil enajstkrat novomeški sodnik ter je ilustriral Valvasorjev krajinski popis avstrijskega in solnograškega dela Koroške, je napravil zgodovinske ilustracije za »Ehre d. H. Krain« in pa 120 risb za redko Theatrum mortis humanae tripartitum, ki je vse vrezal v baker Andrej Trost, gro-njegrajski rojak. Ta zelo marljivi domači bakroreze je vrezal tudi ilustracije Ovidovih Metamorfoz ter izgotovil mnogo drugih bakrorezov za božja pota in knjige. Na raz-

dov in samostanov z naslovom Topographia Ducatus Carnioliae Moderna s slovenskim kazalom.

S 23. januarjem 1680 je datiran v Ljubljani njegov »Poziv« k sodelovanju pri »Ehre d. H. Krain«.

1680. je na Bogenšperku izdal Volhanu Turjaškemu posvečene Ovidove Metamorfoze.

L. 1681. so pri Mayru v Ljubljani izšla pod naslovom »Topographia Archiducatus Carinthiae Moderna« slike s Koroške.

Iz tega dela je Valvasor izbral istega leta 26 slik solnograških posesti in jih izdal kot »Topographia Carinthiae Salisburgensis«.

»Theatrum mortis humanae tripartitum« je tiskal in izdal Mayr v Ljubljani 1682.

Zemljevid »Charta geographica Carnioliae« je izdal 1684. na Bogenšperku. L. 1685. zemljevid Koroške in zemljevid Hrvatske leta 1688.

Se pred glavnim Valvasorjevim delom je v Nürnbergu izšel popis Koroške s slikami »Topographia Archid. Carinthiae antiquae et moderna completa 1688«.

Prav tako je pri M. Endterju v Nürnbergu izšla slavna »Ehre d. H. Krain« 1689. Razumljivo je lahko, da Mayrova tiskarna v Ljubljani ni mogla zmagati tako velikega dela.

Ceprav je ogromno delo pisano v nemškem jeziku, je slovensčina v njem dobro zastopana in gotovo so se izpolnili Sisentschellijevi pozdravi verzi:

Bukve, tedaj pojte,

na vsem svetu stajte,

po vseh deshelah letite

in moju zhaast donesite.

Pa tudi z grafičnega stališča moramo šteti to monumentalno delo vsaj deloma med domača, ker so vsi bakrorezi nastali in deloma tudi prej že izšli v Sloveniji.

Iz Valvasorjevih del smo že spoznali novega ljubljanskega tiskarja Ivana Kra. Mayerja, ki je prišel iz Solnograda l. 1678. torej pred 250 leti. Začel je z »Lobgesang« in je izdal razen drugih del tudi »Catalogus librorum« prvi cenik knjig v Sloveniji. L. 1708. so na priče izhajali njegove »Wöchentliche Ordinar- und Extraordinari Zeitungen« prve periodične novine v Sloveniji.

Njegova tiskarna je šla od rok do rok in skozi stoletja se vrste imena Reichhart, Heptner, družina Eger z Vodnikovimi »Novizami«, in z »Egersche Laibacher Zeitung« ter številnimi drugimi knjižami do Slovenca Antona Kleina in sedanje Učiteljske tiskarne ki torej letos praznuje svojo 250-letnico.

Ze 1692. so knjigarji Kleinmayr ustanovili tiskarno v Celovcu, kjer so tiskali tudi več slovenskih knjig. L. 1782. je pa Ignac Alojz Kleinmayr dobil dovoljenje za novo tiskarno v Ljubljani in je še istega leta začel izdajati novine »Wöchentlicher Auszug aus Zeitungen«, ki so od l. 1784. dalje nosile ime »Laibacher Zeitung«. ki je prenehala šele s prevratom. Pri njem se je rodil Linhartov »Ta vesseli danc«, prva slovenska drama. S Kleinmayrjo so Bambergi ustanovili firmo, ki je znana po izdajah naših klasikov — prva Prešernova pesem »Deklamac« je izšla l. 1827. v »Illyrisches Blatt« — po prevratu nosi ime »Delniške tiskarne«. Tudi ta slovenska tiskarna bi lahko praznovala letos vsaj 200-letnico obstanka. Kakor nekaj, tudi še sedaj polaga največjo težnjo na res umetniško opremo knjige, izvršuje reprodukcije v najpopolnejših tehnikah ter veže knjige po smernicah moderne knjižne umetnosti. Na razstavi nam njeni izdelki pričajo, da je tudi knjiga umetnina.

Svojo 100-letnico pa na razstavi »Tiske« praznuje tiskarna »Blaznikovih dedišč«. Skromna je, ker bi prav za prav že skoraj praznovala 150-letnico, ker je to tiskarno otvoril Mihael Pramberger že l. 1786. in jo je za njim vodil Ignac Merk, a od njega jo je prevzel Retzer, tiskar Jožeta Blaznika. Ta slovenski tiskar, pravi ustanovitelj »Novice« je že staro tiskarno prevzel pred sto leti in jo izpremenil v prvo slovensko tiskarno »Novice«, »Kranjska Čbelica«, »Poziv« Doktorja Prešernar... Dosti, samo to je premnogo za jubilej!

Celo Francozi so imeli v Ljubljani tiskarno in na razstavi »Tiske« vidimo njen hrvatski vojaški vezbenik »Škola soldata« za gra-

ničarje, ki so služili Napoleona. L. 1816. je to tiskarno kupil Jožef Sassenberg in od njega Milec.

Tudi Novo mesto je že 1840. imelo tiskarno, v Postojni jo je pa l. 1851. ustanovil Jože Blaznik.

Napredek slovenskega naroda in svobodomiselnost sta zahtevala, da se je iz Maribora preselil »Slovenski Narod« v Ljubljano v 1872. l. ustanovljeno »Narodno tiskarno«, ki je bila vedno najmočnejša trdnjava na-

predne in narodne misli v Sloveniji. Najsilnejši dokaz mogočnega razvoja tiskarstva v naši domovini je pač »Jutro«.

Grafično delavstvo Slovenije slavi 60-letnico svoje organizacije z impozantno razstavo »Tiske«. Impozantna ni samo po svojem obsegu in bogstvu, še veličastnejša je po svoji notranji vsebini, ker so jo priredili delavci. To je pravi napredek naroda in zato je razstava »Tiske« najmočnejši spomenik visoke kulturne stopnje našega naroda.

»Pijanci« iz redke Valvasorjeve knjige »Theatrum mortis humanae tripartitum, 1682«, v baker vrezal Slovenec Andrej Trost.

Marija, k Tebi uboge reve...

K historičnemu oddelku razstave »Tisk«

Napisal sem naslov brez satire in sarkazma, ker ne mislim pisati pamfleta — ali melodija mi ne gre iz ušes, odkar sem gledal razstavo naše grafične umetnosti na razstavi »Tiske« in čital tekste pod podobicami.

To je torej vsa grafična umetnost slovenskega naroda malo pred in se dolgo po francoski revoluciji, v dobi galantne umetnosti in rafiniranih angleških barvovozov. Pater Marcellin, ki ga iz šole in s trga, kjer ljubljanske gospodinjke kupujejo zelenjavo, poznamo tudi po imenu Valentina Vodnika, opeva nepisano nerodni bakrorez Dorfmeister, to najinvalnejšo sliko Bohinja, ki je priložena njegovim »Pesmim za pokušnjo« kar dvakrat. Slavi ga v knjižici s »Sobie posvečenimi verzji, slavi ga v »Bohinjski Ristic«, v rokopisu je pa diletantskemu sol-maštru celo zagodel:

Vincence, pisec
z' barvami.
Savice mi pisal
s' črtami.

Prvi slovenski pesnik, pater Marcellin, in grafik Vincenc Dorfmeister, privržanci Nemec. Takrat, ko je bil na Dunaju na visku »lave grafik Lovro Janša, Slovenec, Da, takrat smo imeli »Pesmim za pokušnjo«, ko so Nemci čitali že »Fausta«.

Pa vendar smo imeli v XVIII. stoletju slikarje Jelovška, Mencingerja, Cebeja in Berganla. Vsaj prvi in zadnji imata kvalifikacijo, ki se da meriti tudi s tujim merom. Grafika Janša in Schütz ali Sič, kakor je tudi zapisan v cerkvenih bukvah, pa morata živeti na tujem.

Slikarstvo nima opraviti z besedo, ni vezano na literaturo niti na jezik. Svobodna je. Grafika je pa papirnat, prav tako kakor knjiga.

Za to trditev imate najlepši eksemplar doma in prvič je očitno razstavljena ta naša revščina v historičnem oddelku razstave »Tiske«.

Literaturo tajmoštrov in patrov spremlja umetnost solmaštrov. Saj je grafična umetnost vendar le za dekoracijo in mnemoteknični pripomoček za analitike. Biblia pauperum, litanije in slikah brez besedila, podobice z božjih potov, pratike, križevni poti. Genovefa in ilustracija »Zavbe« so pretresljivo strahotna slika tedanjega Slovenca, ki ni smel v svojem jeziku slišati niti čitati niti česar drugega kakor pridice, preteče preteke in krvave martire mučenikov. O! Mandelca do Blaznika — Valvasor in druge nemške stvari so bile samo za gospodo — naš narod ni smel imeti ničesar drugega kakor mašne bukvice in hišne žegne.

Suženj — narod je smatral za višek literature Kolomanov žegen, taino moč najzibrnejši. Ta knjiga s tudežno močjo je bila vsakemu znana po imenu in tajinstveni sili. O, še danes ima Kolomanov žegen svojo moč. Ker ga poznašo le najredkejši. Gotovo je še dandanes skritih po deželi še mnogo teh coperniških knjig, saj je »Duhovna brambac«, kakor se ta skrivnostna knjiga imenuje, vsaj v štajerski redakciji znana bibliofilom le v dveh izvodi, razširjena je bila pa gotovo povsod, ker je bilo ime znano vsakomur in je bil eksemplar, ki je na razstavi, najden v najvišjih Tolminskih hribih. Format je najmanjši, seveda, da ga lastnik lahko nosi skritega pri sebi. Drugeče je na čisto nedolžna molitvena knjižica, ki se mora od drugih ločiti le po malo bolj skrajšanih molitvah in pa po vse obetaščem naslovu: Duhovna brambac, kero je dobro pri sebi imeti proti duhovnim in telovnim nevarnostim; zapopade hasnovite žerne ino nolite, en tal od Boga razodete, od cirkeve in svetih očakov naredite, ino od Papeža Urba-

na VIII. poterdjene, k trošti vsm varnim, keri na vodi ali na suhem potujejo, da skoz toto brambo, če jo pri sebi majo, od mnogih nesreč znajo rešeni biti... Natisnjeno u Mainci. — Na str. 47. je drugi naslovni list: En lep ino dobro poterden Sveti Žegen na Vodi in na suhem. Proti vsm sovražnikom, keri komi proti pridejo na vsm njegovih cestah ino potah. ISH. Pervokrat natisnjeno v Pragi. —

Na str. 48. je pa razložena moč Kolomanovega žegna:

»To je en odpis, keriga je Papež Leo svojmu bratu Karolu poslal. Tudi je toto pismo vredni Abbas Koloman svojmu očeti Ibrskomu kralji poslal. Keri toto pismo pri sebi nosi, ino Bogi k časti vsak den pol Okanašv ino vero zmoli, ino k časti Divici Marii na spomin njeneza serca sedem Česnih Maria, listemi na toti den obena serčna žalost i.e more priti. Tisti den je obranjen od ognove ino vodene škode; nebo v obenem bojuvanji pokončen ali smrtlen; ne škodi mu obaden gift, ino premaga vse sovražnike; obeden copor mu ne škodi, tudi ne more streljen biti; nebo lahko v tesno siromaštvo pade; Bog bode ga obvaroval od smertnih grohov. Če pa ena noseča žena toti žegen pri sebi made, ino pobožno moli, kakor je rečeno tista posebno pomoč dobi ot vuri svojaza poroda. Ino, če gdo v celem življenji toto molitvo pobožno moli, tisti na konci življenja od hudicev nebo ni kaj težko skušan ino zalezen.«

Žegen je torej učinkovit, še večja je pa »Moč od penezov svetiga Benedikta«.

»Benediktus« — penezi, če so od mašnika žegnani, ino pri sebi noseni, majo toto moč: 1. Odženejo od sloučija tela vso pocoprano ino od hudice storjeno škodo.

2. Obranijo, da obena copernika ali copernik ne more v tisti hram poteriti, gler je toti penez na dverji, ali pod prag pokopan.

3. Tistim, kere hudici zalezava, prinesejo branbo.

4. Če je živina nocoprana; tedaj more teli penez v vodo diti, ino živino s tistoj oprati, te copar oditi more.

5. Če v mleki ali putri se ena brezna-naturalna škoda kaže, te more penez v vodo spustiti, ino živini tisto piti dati.

V drugem delu so žegni z mnogimi križi, latinskimi molitvami ter grškimi in latinskimi besedami n. pr.:

»Agius + Athanasios + Soter + Tetragrammaton + Jehova + Alpha et Omega + Principium et finis, Jesus + Nazareus + Rex + Judaeorum + C. + C. + M. + Joannes, + Mattheus, + Marcus, + Lucas, + Stirje Evangelisti me držijo na življenje... Glava Kristusa, srce Eliasa, turen Davida, Jetra ino jezik Salomona, kolena Abrahama, kerv Abela, podoba Moyses, žalost Daniela, potrpljenje svetiga Jakoba, gnada Joanneza, ponižnost Jezusa no Marie, mir svetiga križa naj bo med menoj ino mojimi sovražnikami, naj so vidni ali nevidni...«

Na str. 76. je »Lep žegen, keriga zna, kadar vunta gler keri, zavolo copernikov tisti den, ali tisto noč moliti, je poterden« in »Še edna močna molitva«.

»Lepo razodenje« opisuje trpljenje Kristovo s številom posameznih muk: »8. Za brado so me 72 krat potegnili... 10. Pri gaizlanji sem 666 strahov dobil... 13. V lice so mi 73 krat plunili... 16. Kervi mi je s celiga života 20420 kapele izteklo... Kdor v čast Kristovu trpljenju zmoli 7 ofensa-šev, 7 češensimarij in vero tako dolga, »dokter kapele moje kervi no doštejejo, do-bijo 5 Odpustikov ino gnad, kako so... 5. Na smrtno vuro bom njihovo dušo skoz angel varha pustil v nebesa pelati, ino celo njihovo žlahto tude, kera še je v hišah, do sledniga vuda.«

Neuwe Zeytung.

Ein Warhaftige vnd erschrockliche Neuwe zeytung / Wie der Lurt ist den 28. tag Marcy für die Statt Med-linae gezogen vnd eingenommen hat / Wie er alda zwey Tausent Menschen vmbbrachte vnd weggeführt hat, vnd wie er das nach den zwölfften tag Aprilis von den Windischen vnd Krapadischen Bawren mit zwölff Tausent Mann geschlagen ist worden / etc.

Anno. M. D. LXXVIII.

Prvi časopis v Sloveniji »Neuwe Zeytung«, ki je izšel v Ljubljani leta 1578.

po šestih letih njegovega plodonosnega dela niso pregurali »svažniki« verske reformacije in slovensčine l. 1582.

Letos slavimo 350-letnico najplodnejšega dela njegove tiskarne v Sloveniji.

To leto je izšla Dalmatinova Biblia tu je v tiska Svetiga Pisma prvi del — nadalje prvi časopis v Sloveniji.

Neue Zeytung s poročilom, kako so Turki 28. maja napadli Metliko. Na naslovni strani je v les vrezana ilustracija boja, torej smo imeli že pred 350. leti ilustrirane novine. To redkost, ki se z njo razen Mestne knjižnice v Curlihu ponasa le še Narodni muzej v Ljubljani, je naš muzej razstavil poleg cele zbirke drugih starinskih tiskov na razstavi »Tiske«.

Istega leta je Mandelc natisnil še drugo »Zeytung« z naslovom »Geschicht... der Türkischen Niederlag... den 21. May a. 1578 vnter Dreschnick in Chrabatten...«

To leto je pri njem izšel tudi naš prvi almanah:

Almanach Durch Doct. Jacobum Strass auffs Jar MDLXXIX., ki se nahaja samo v našem deželnem arhivu.

Jubilejno letnico MDLXXVIII nosi tudi Postilla to je karszhanske evangelske predige... sa hishne gospodarie... od Joann. Spangenberg... Sdai peruzh... v prani Slouenski Jesik prepisana.

Z isto letnico je pa pri njem izšla celo kaj-kavska knjiga

Kronika kratka s slovenskim jezikom »pravljena« in še isto leto nje druga izdala

Kronika veszda s noviek »pravljena« Kratka Slovenzkim jezikom po D. Antolu Pope Vrameze Kanouniku Zagrebekkom.

Najbrže istega leta je Mandelc natisnil tudi Bohorčičev

Elementale Labacense trum linguarum, predhodnico njegove slavne prve slovenske slovnice. Po tem navodilu so poučevali v prvih razredih stanovskih šol, ki jim je bil Bohorčič ravnatelj.

V enem letu torej vrsta del, ki bi se z njo tudi še danes lahko ponasala vsaka slovenska knjižarna. Taka je bila podjetnost pred 350 leti.

Tako velikega dela seveda ni mogel zmagati sam mojster Mandelc. Mrtvaške knjige tedanje ljubljanske evangelske občine uam imenujejo tudi

Jakoba, prvega tiskarskega delavca v Sloveniji, ki je utonil 29. junija 1578. v Ljubljani in so ga 30. junija pokopali pri cerkvi Sv. Petra. Če je bil faktor, stavec ali celo ravnatelj, ne vemo, znan nam je le njegov konec.

Leta 1600. je škof Tomaž Hren dal prvič sežgati slovenske knjige. Tiskarne v Ljubljani ni bilo, ker ni bila potrebna, svoje »Evangelije in lysteve« je pa Hren tiskal v Gradcu l. 1613. Tako tudi Schönleben leta 1622. itd. skoraj sto let, Slovenija je bila brez tiskarne do l. 1678.

Letos obhajamo torej tudi 250-letnico kar dveh tiskarn.

stavi vidimo obe redki knjigi in podobico iz Stepanje vasi.

Za Valvasorja so vrezavali in pisali še Ivan in Peter Werex (Wierix), Ljubljancan Matija Greyscher, Peter Mungersdorf, Fl. Schnabell, Atzelt, I. A. Boener in slavni hrvaški pesnik in pisatelj Pavel Ritter - Vittežović. Njegova je na razstavi najbrže podoba »Muhameda« s hrvaškim napisom in monogramom P. R.

Samo za Valvasorja so ti umetniki napravili okrog 1500 bakrorezov, ki se pa nekateri ponavljajo v raznih njegovih delih.

Ze l. 1679. je na Bogenšperku tiskal in v Ljubljani izdal Valvasor svoj »Pasijon«, s Trostovimi bakrorezi po Wierixovih risbah. Še istega leta je v Ljubljani pri tiskarju I. B. Mayru izšla zbirka 317 za »Ehre d. H. K.« pripravljenih bakrorezov mest, trgov, gra-

LUBLANSKE
NOVIZE
IANN. FRIDR. EGERGA,

V Srgdo 4. dan

Proizkaza 1788

Nro. 1.

Je Kasha savorpla,
Se terga kej nit?
Moj fofed kaj dela?
Sim barat she fit.

Al vumnotki jmajo
Po svejti kej vezh?
Al druga kej snajo,
Kó hruhfke sam' pezh?

Prve slovenske novine, Vodnikove »Lublanske Novize«.

«Duhovna obramba» ima pa razen tega močnega orožja še molitvico za vsako uro dneva in noči k drugemu svetniku ali svetnici, ki naj straži, «da hudič nebo njega mogel premagati skozi kunšno svojo zalezovanje». Pod tem naslovom je letnica 1705.

Podoben Kolomanovemu žegnju so tudi teksti nekaterih hišnih žegnjev in molitvic ob strani podobice, zlasti pa besedila ob slikah peterih ran Odrašenika.

V istem tonu je pa tudi čudodelna «žavba», a slika že kaže, da je mož, ki je sliko vrezal v les, gledal stvar že s kaljive strani. Čeprav morebiti tu ni napravljan od Andreja Shuestarja Drabosnjaka eniga Pavra v korotane, vendar je pa ta veliki narodni kaljivec sprejel «žavbo» razširjeno v svojo knjižico, ki je neznano kje izšla najbrže kmalu po l. 1810., ko so Napoleonomi vojaki tudi pri nas začeli razganjati črne oblake.

Ta prebrisani kmet si je upal celo norčevati iz litanij, ko je izdal omenjeno brošuro s naslovom «Ena lepa zelu nova latania od tih hudah shien?», vendar se je pa v predgovoru zavaroval pred duhovščino, češ da bodo otroci s čitanjem teh litanij čvashit! k branje dobili, da bojo potlej skues duhoune bukve raishi kei polskali, kar bi moglo jih od greha «nazaj držati» in, kjer bodo otroci te litanije večkrat brali, se bodo matere sramovale in varovale napak, ki so jim v litanijah pripisane. Pobojšala se bodo pa tudi — pravi — zaradi velikega smeja mož.

* šen, ** kušl.

Da se Drabosnjak ravno v predgovoru najhuje norčuje iz tedanje pobožnjaške vzgoje, je vendar jasno, če prečitamo samo posamezne vrste:

«Ti nauridni pridigar,
Ti rogament tah bouh,
Ti shaz shlaht besedi,
Ti nasrezha zale hishe,
Ti nagnuesna rana,
Ti shpieglov use jese,
Ti naumna sverina, ...

Od nieh pobijenja inu boja,
Od nieh pomerdvanja,
Od nieh poshelenja,
Od nieh salana obliezhja,
Od nieh zhashti iskanja,
Od nieh halufije,
Od nieh foush jesika,
Od nieh foush andohiti,
Od nieh sapelive lubiesne,
Od tega smertniga shrabla,*
Od nieh nesramnosti,
Od nieh pihanja inu rolovenia,
Od nieh pesie lubiesnje,
Od nieh osierjenja,
Od nieh nozhistosti,
Od nieh klvbenja ponozhi,
Od nieh klvbenja druge barti,
Od nieh usega nasaidershanja,
Od nieh gerdihi bogledav

* žebja.

Mi prosma da be bli riehani od tazhah shien.

Skues perjasnost tvoiga moshia,
Skues niega velko skerb,
Skues negovi veselil poglad,
Skues nia perjasnost,
Skues nia lapoto,
Skues niega aifer,
Skues niega brumnost,
Skues niega pohlaevnost.
Spraberni se o shena.»

Veseli možakar je tudi začetnik našega abstinencijskega gibanja:

«Spet ona nova ozhitna spued* sa pianse juu sa vinske brate.»

Oh jez bogi pianez jest se sedel odpoviem usam hudam babam nieh fvetvanja noi dianja, inu jest verujem na ozheta bierta noi na sina peka inu na duha kelnarja jest verujem use kar vina vova noi shganja bratri verujajo testo piano vero se jest spoviem noi sposnam ozhetu biertu noi nlegove vesko zhasitei matere inu usam lubam napitam bratram dasim jest od mojih detozhah dni sankei dosedanje ure shae dosti krat velko piv venka is verzhov skangel noi is gvashov inu ...

Ker se nam je že v predgovoru pokazal za satirika, gotovo tudi svojo naslednjo pesem smatra le za ironijo.

Ena nova pesem od napitah Bratrov.

** iznovec za pliance in vinske brate.

1.
Taberne so an dober shvahten kreit,
Tam dobimo bratrov vsotei kei,
Vshno je vtaberni biti,
Tam se dobi jetti noi piti.

2.
To pesem sem shribov sam,
Sause katere jest posnam,
Dajo mora saketeri brati,
Jeri sta napiti bratri.

3.
Jest bi otov vsam poveti,
Al pianz nozhe aneri biti,
Tu je mena sama sram,
Kier ga tudei rad serklam.

4.
V tabernah smo vsi bogati,
Shana hodi koker tarogati,
Po tabernahhodi briezih,
Doma pa shena koker tam hudizh.

5.
Jest se bojem mouka priti,
Dnarjov nemam vezh sapiti,
Doma mene shana usolei puza,
Temo mene pa biert zadnarje truza.

6.
Sedei sim ostou nashpueti sam,
Daje mene prad biertam sram,
Brei sim biv od bierta hvalan,
Sedei pogrem od niega vaes povalan.

7.
Biert mene naukasha se priti,
Kier vidi damam hvazhe stergane nariti,
Bodi koker sam Bueg ozhe,
Dable doma bu dovolj mozhe

Konz.

«Raimi od mlinarjov» tedajajo pesnika za socialno čutečega človeka. «Mi bi mlinarje tvo shtemali, Kader bi oni kar antekai navegali, Oni oblubijo sakaterimi furt scutleti, Al oni ozhijo tudei dober trinkolt jmeti, Pa da niemu lieh dober trinkolt da, Vendar she svo prasen shakel sad da, Oni knozhijo shelmie biti, Shganje pako morjo sakiden piti, Sta vehku spsnamo mi, Da ta riezh popravizi ni ...»

Hudo jih zdeluje, češ da so goljufi, ki na račun osleparjenih kmetov vsaki dan morajo piti žganje in jesti pečenko, da dljube trahitirajo, jim lepe gvante špendirajo itd. Mlinarji baje postavljajo pod «trago» škaf z vodo, da se moka napne, ali pa zmočijo vrečo, da se vreča skrči in manje drži. Da bi kmeta rešil sleparskih mlinarjev, jim svetuje, naj polno vrečo, predno jo nesejo v mlin, izmerijo z nitjo, da lahko dokažejo, če bi manjkalo moke.

Na eni strani resignirana vdanost v božjo voljo, molčeči trpini, ki jim je evangelij Kolomanov žegen, narod brez knjige, ker mu je jo sežgal sveti škof Hren — na drugi strani pa Kolomanovim strahom se krototajski kmet z bičem v roki. Odkod ta predrznost in pogum? Ali ne vidite, da je zagrabil za orožje, v davnini narodu izrgano in pozabljeno ...

Tisk drži v rokah in stopa v XIX. vek — vedno tišja je prošnja bednih: Marija, k Tebi uboge reve ...

I. vsem 5 lotov vupaine 10 lotov imasnosti 15 lotov poterpeshlivosti 20 lotov zhistosti, inu to stouzi v moshnari te kotolshke vere, inu den vponu te provize potem puffi en zait de bo sourilu per Oane te lubesni boshje inu nared eno Shaubo is kotero se imash masat vsaki dan de upokou ne bodesh pershou.

»Gvišna pot v nebese: Vzem 5 lotov vupajne 10 lotov zmasnosti (zmernosti) 15 lotov poterpeshlivosti 20 lotov čistosti, inu to stovci v možnari te katoliške vere, inu den v ponu te provice (pravice) potem pusti en cajt de bo zovrilu (zavrelo) per

ogne te lubezni božje inu nared eno žavbo iz kotero se imaš mazat vsaki dan de v pokov (v pekel) ne bodeš peršov.« Moralna pridiga kmečkkega umetnika s šaljivo sliko, kako zapeljive vlačuge vlačijo hudiči v pekel. Vlačuge so v narodnih nošah z

avbami, a imajo kot nečimernice pahljače v rokah, srednja spodaj ima celo možnjo z nečistostjo prislužene denarja. Na desni spodaj vlačuga zapeljuje moža, ki ga zadržuje angel varuh. Na desni ima hudič nečistnico že v zanki in se ji zasmeli

ljivo odkriva, na levi pa tretji hudič pelje zapeljivko v peklenko žrelo. Zgoraj na desni sta dva vruga privlekla nago dušo. Le vojaku, ki je padel v bitki, hudič ne more nič žalega, ker gre vsak v nebese naravnost z bojnege polja. Lesorez je naj-

brže iz francoskih časov, morebiti celo delo koroškega narodnega pesnika Drabosnjaka, ki je objavil malo obširnejšo »žavbo«. Za mišljenje tedanjih časov značilni kulturni spomenik je razstavljen na razstavi »Tisk«. Glej gornji članek!

Georges:

„Zoo“

Tako se imenuje ljubljansko društvo, ki so ga lani ustanovili prijatelji naše favne in ki je bolj znano po svojem predsedniku g. univ. prof. dr. Alfredu Šerku nego pod naslovnim imenom. Društvo ima namen ustanoviti sčasoma v Ljubljani zoološki vrt, kakor ga imajo po drugih mestih.

Začelo je z zbiranjem malih, pred vsem v Sloveniji se nahajajočih živali: tičev, kač, kuščarjev, rib itd.

Ni še preteklo leto od ustanovitve oziroma od dejanskega delovanja, pa nas je društvo na letošnjem jenskem sejmu že presenetilo z razstavo, ki presega vsa, tudi najvišja pričakovanja. Razstavljenih je nad 110 živali različnih vrst. Zahvala za to gre pred vsem društvu g. predsedniku.

Naval občinstva je bil ogromen in iz opazk obiskovalcev je bilo zlasti spoznati, kako potrebno je tako društvo in kakšno kulturno delo bo imelo vršiti. Kajti neverjetno je skoraj, kako skromno je poznanje celo živali naše ožje domovine. No, pa to tudi ni nič čudnega. Mestni človek pozna živali samo iz slik ali iz muzeja, pripristi človek pa za stvari, ki mu niso neposredno v korist ali mu ne delajo škoda, nima nobenega zanimanja, razen — kar velja za oba — ako nima za te stvari posebnega že prirojenega veselja. Pa tudi po nagačenju živali ni vsakomur dano, da bi poznal živo. Po-

leg tega pa mu naslikane in nagačene živali ne morejo vzbuditi ne pravega zanimanja, ne pravega veselja, kajti to morejo storiti samo žive, ko jih začne poznati po kretnjah, po živahnosti, po počasnosti, po glasu, da, celo po vonju itd.

Kdor sliši slavca, kosa, škrlanca itd. peti; lisjaka bevskači, volka tuliti in zavijati, medveda renčati in brundati, — bi rad tudi vedel in videl, kakšne in kolikšne so te ptice oziroma zverine.

Vse to bo omogočeno v »Zoo«.

Znano je, da so nekatere živali dobre prerokinje vremena: pajki, razni manjši tiči (kraljiček itd.), kokoši; zime ali pomladi: tice selivke, zlasti lastavke, podlasice itd. Prav tako pa je tudi znano, da se drže nekaterih živali nad vse prazne vraže, n. pr. da sova oči izključe (s tem včasih ponekod strašili otroke, če so preveč večali), da kdo v hiši umrje, kadar ona ali čuk na strehi poje, da pes ali konj čuti smrt svojega gospodarja (kar nekateri dokazujejo, da je res) i. dr.

Enako imajo ljudje glede nekaterih živali nad vse čudne predsodke, poleg tega pa jim pripisujejo lastnosti (po večini slabe), ki jih nimajo, in to so ponajveč taki, ki nikoli niso imeli lastnega menja, oziroma iz enega slabega primera sodijo slabo ves rod. Ne pomislijo pa, da so tudi pri živalih različni značaji. Iz svoje skušnjosti bi o tem lahko povedal dovolj, toda ker se te skušnjosti tičejo večini domačih ži-

vali, hočem povedati zgled, ki mi ga je pravil Slovenec, ki je prišel iz Rusije.

Neki kavkaški knez je imel dva medveda, dva brata, ki jih je dobil še prav mlada. Eden je bil tako neukrotljiv in popadljiv, da je moral biti zmerom priklenjen, drugi je bil pa krotek kakor jagnje in je hodil prost okoli, koder je hotel, še celo po sobah, ne da bi bil komu kaj storil.

Največ predsodkov pa imamo glede kač.

V bajeslovju je kača po navadi simbol hudobnega principa, pri Grkih pa je bila atribut Eskulapov. Če bi razpisali anketo, kako kdo misli o kačah, bi dobili najrazličnejše sodbje, po večini pa bi bile slabe. Pa tudi če bi vprašali, kakšna je kača po zunanosti, ali lepa ali grda, bi večina odgovorila, da je grda, kar bi bil bržkone še celo najmilejši izraz. Dasi pa je pri nas kača v splošnem tako na slabem glasu, vendar »kača« ni psovka. Tako pravimo »kača« zvitemu, premetenemu človeku, predvsem ženski. Toda, dočim je »gad« pri nas takorekoč pohvala za fanta ali moškega, je nemška »Viper« in laška »vipera« psovka za hudobno, strupeno, opravičljivo, obrekljivo, jezikavo in ne vem še kakšno žensko, torej nekaj superlativ Ksantipe ali, kakor bi Slovenci rekli »žleht babe«.

Kača je bila nadalje tista, ki je v raju Evo zapeljala, da je poskusila prepovedati sad.

Edino lepo mesto ima kača v slo-

venski pravljici, kjer predstavlja zakleto kraljično, čuva zaklad, ima zlato krono na glavi in čaka, kdaj jo bo kdo odrešil, ter ima dar človeškega govora.

S silnim zanimanjem je ogledovalo občinstvo razstavljenega gade in modrasa ter si dalo dopovedovati, da ne eden ne drugi ne napadeta človeka ter da počita le, kadar se ustrašita ali jih kdo razdraži. Da je govorica, da se gad za človekom poganja, debela laž, da je gad živahnejši in razburljivejši nego modras in narobe itd. In vendar je vse bolj skeptično gledalo vso to golazen kljub šipam. No, pa je prišel g. predsednik, privzdignil pokrov, prijel modrasa z roko, ga pokazal odkimajočim se gledalcem in si ga dal okoli vrata. Kljub temu je pa umevno, da se predsednikovemu pozivu, naj tudi kdo drugi poskusi to, ni nihče odzval.

Kar je nestrupenih kač je najbolj znana belouška. Smokulja ima nesrečo, da jo imajo za gada, vož ali gož pa, ki se drži bolj hiš, kjer lovi miši, ima v babjeverstvu nekoliko podobno vlogo kakor sova. Kdor voža ubije, tak človek s tem povzroči, da v njegovi hiši še tisto leto gospodar umrje.

Druge razstavljenе nestrupene kače so še: kobranka, kravos in leopardovka, ki je prav tako pisana kakor močerad. Zadnjih dveh ni v Sloveniji.

Se neke druge lepe in prav nedolžne živalice ne smem pozabiti. Že zato, ker jo tudi grdo opravljajo, to je kuščarja ali zelenca, ki pravijo o njem, da pod kožo zleze. Bog ve, kdo se je to zmi-

šil. Res je, da ugrizne, ampak, da bi pod kožo zlezel. ...? Le, kje neki! In vendar je kuščar opevan, dasi na nekam čuden način. Opel pa ga je nek ki Ribničan:

«Slišou sem ptičko pet',
vidu jo nejsem —
gvišnu je kuščar biv
v luknjo je zlezju.»

Isto snov je vzel tudi neki prleški pesnik, samo da je bil ta bolj neusmiljen s kuščarjem:

«Jaz sem ftiča peti čuja
pa je gvišno en kuščar bija
pa sem ga po glavi bukna
pa je noker v luknjo smuka
pa je znavi vün perlukna,
pa sem ga znavi po glavi bukna
pa je znavi v luknjo smukna.»

Ker so te vrstice malo znane, jih s tem priročjem širši javnosti v oceno. Morda ve za naprev ali ga pa napravi.

Da sem se pečal tukaj od razstavljenih živali le s kačami, sem storil to zato, ker so res na preveč slabem glasu in je tudi mene prav za prav šel predsednik društva »Zoo«, g. profesor Šerko poučil, da po krivici.

Sesalec društvo letos ni razstavilo, pa tudi ni bilo treba. Saj se jih je kazalo dovolj vrst, so na veseljem prostoru.

Obiščite razstavo »TISK« na velesejmu, ker je za vsakogar velezanimiva

Sokol

Po javnih nastopih leta 1928

Minula je doba javnih nastopov za sokolska društva. Ob nastopu jesenskega vremena nastaja drugo razdobje rednega delovanja — delo v telovadnici in na prostnem polju. Vredno pa je, da napravimo ob koncu izletne dobe nekako bilanco in ugotovimo vse ono, kar je bilo lepega in dobrega, in primerno ocenimo tudi napake, ki smo jih opazili.

Predvsem moramo ugotoviti, da je bilo letos jako veliko sokolskih nastopov po družini in tudi v okrožjih jih zaznamujemo nekaj. Župe same so priredile svoje župne zlete večnoma vse, edino Ljubljanska letos ni imela na programu velikega župnega zleta, zato pa več delnih zletov. Vse priprave pa so veljale pokrajinskemu zletu v Skopju, ki pa je bil odgojen od Vidovega dne na obletnico proboja solunske fronte v septembru. Sicer pa so imeli burni politični dogodki vpliv tudi na manjše prireditve, saj jih je bilo za narodnega žalovanja mnogo odgojenih na kasnejši čas ali se jih je celo opustilo.

Javni nastopi so bili po veliki večini lepo pripravljani in so temu primerno tudi ugodno uspeli v moralnem in gmočnem oziru. Nekaj pa je še vedno društev, ki napravljajo sicer javne nastope, nimajo pa sama dovolj članstva in naraščaja za izvedbo nastopa. Lepo je sicer, da jim pomagajo pri prireditvah sosedna društva, toda še lepši uspeh nastop, ako nastopi poleg sosednih društev tudi krepak župni domačega članstva, naraščaja in dece. Poznamo kraje, kjer bi lahko bilo mnogo telovadskih domačinov, toda tamkaj vlada nekaka apatija v splošnem, ki se kaže seveda tudi pri javnih nastopih. Župe naj izkušajo pri takih društvih obuditi večjo delavnost, saj dobro vedo, katera so dotična društva.

Drugo dejstvo, ki moramo nanj opozoriti nerodno je čimtelje, pa je, da je okrožna organizacija v skoraj vseh naših župah kljub dolgi dobi organiziranja komaj v povojih. To se je opazilo posebno na tako zvanih okrožnih nastopih, ki niso povsod pokazali vso silo sokolskih okrožij niti v tehničnem, še manj pa v organizacijskem oziru. Ako listamo po številnih strokovnih listih, vidimo okrožja pri mnogo pozitivnejšem delu. Četudi niso sestavljena iz nič več in nič močnejših društev kakor so naša, je njihov skupni nastop vedno nekaj večjega od navadnega društvenega. Pri nas pa smo videli nekaj okrožnih nastopov, ki se niso mogli primerjati nastopu boljšega društva. Pomikanje misla za okrožno skupnost je bilo očitno. — Zopet pa je naša dolžnost, da pohvalimo po nekaterih okrožjih idealno slog, kjer se društva z vso vneto podpirajo eno drugo, tako da so nato vsi nastopi posameznih edinic uspešni ob sodelovanju sosednih društev prav čestno.

Tudi glede župnih nastopov, ki so bili drugače vestno in dobro pripravljani po župnih vodstvih, bi bilo potrebno povedati isto, kot o okrožjih. Ne smemo se vedno zadovoljiti, da doseže število nastopajočih pri posameznih oddelkih samo sto oseb. To je za župe splošno prenizka številka, ki javnosti nikakor ne pokaže dejanskega stanja in moči župe. Res je, da je za nekatera društva težko, prisostvovati z vsemi oddelki župnemu zletu, toda tudi to stališče se da premagati s tem, da se vsako leto za župni zlet začne pravčasno s štedenjem, z nabitranjem denarnja v zletni fond. Tudi na vsesokolske zlete v Prago ne prihajajo vsi bogataši; ravno nasprotno je resnica. Člani Sokolstva so po veliki večini navezani na svoj dnevni zaslužek. Vendar pa si vsak prističi skozi leto in dan oliko, da si omogoči udeležbo na velikem sokolskem prazniku v Pragi. Ali si ne bi naše članstvo in naraščaja na isti primer omogočilo udeležbo na župnem zletu?

Javne telovadbe so po večini uspelo dobro, v kolikor se tiče prostih vaj in posebnih nastopov. Nikakor pa ne moremo biti povsod zadovoljni z orodno telovadbo. Poznamo je, da imajo večina vseh društev zadostno telovadnega orodja, glavnega in vzporednega na razpolago; vendar pa so bile nastopajoče vrste premalo pripravljene. Opazilo se je mnogo nedokončenih sestav, trde gibe, ki kažejo na prekratko in nesistematično vezbanje po društvi. Razlike med nastopajočimi vzornimi vrstami in ostalimi oddelki na orodju so bile prevelike. Tudi to bo treba odpraviti z delom.

S tem pa nikakor ne moremo propagirati prevelikega vezbanja samo na orodju. Časi, ko se je vezbal samo drog in bradlja, so za nami. Vsak iznajdljiv naletnik in vaditelj si mora znati pomagati. Zato pa so tukaj prednjači tečaj, kjer si lahko pridobijo potrebno znanje, ki ga nato izpolnjujejo iz strokovnih knjig in listov. Vse to znanje pa je treba nato porabiti povsod v praksi, osobito pa pri javnih telovadbah, kjer je društvo poklicano, da polaga javni račun o svojem delovanju. Od izvedbe je potem odvisna tudi ocena! — Kako lepi so bili nekateri nastopi, kjer je vezbala ena članska vrsta na orodju, druga je nastopila uspešno s smelimi preskokmi. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Smatrali smo za potrebno, da povemo nekoliko opazk k letošnjim javnim nastopom. Pri tem pa ne smemo pozabiti vseh onih društev, ki so v resnici napravila vse, da je uspel nastop čestno i po telovadni i po moralni strani. Bilo pa je mnogo takih dobrih društev, kjer pravo pojmovanje dolžnosti še

limi preskok. Isti pojav je bil pri članicah naraščaju in deci.

Toda še nekaj smo opazili. Nekatera društva imajo malo ali celo nič naraščaja in dece. Tudi ni ponekod mlajših obrazov med telovadci. Kod hodi mladina? — Ni je niti v drugih telovadnih organizacijah, niti v velikem številu sportnih društvih, kje je? — Zakaj nimajo tudi večje edince naraščaja in dece? Ali primanjkuje prednjakov? Ali ni volje za vzgajanje dece? — To so vprašanja, ki dajo misliti. Najbolj pa se pokaže baš pomankanje lastnega naraščaja in dece na javnih nastopih.

In še ena okolnost je, ki jo moramo razglasiti. Svoječasno so Sokoli radi manifestirali za svojo misel in vabili narod k javni telovadbi tudi s sprejedi, bilo z godbo, trobentaškimi zbori ali fanfarami. Župa Ljubljana I. je imela še pred leti krasen župni trobentaški zbor. Kam je prišlo vse to? In udeležba članstva v kroju! — Prevelika komodnost vlada tudi v tem oziru. Kako velike so številke, ki jih navajajo posamezna sokolska društva v statističnih izkazih glede članskih krojev — na papirju. V praksi pa se izkaže, da so bili ali podatki netočni, ali pa je članstvo takšno, da se mu ne more dovolj dopovedati, da spada na javni sokolski nastop članstvo v kroju in tako manifestira svojo pripadnost k organizaciji, ki priraja nastop.

Nasteli bi lahko še mnogo drugih stvari. Vendar pa smo mnenja, da bi bilo dobro, da zaenkrat posvetimo vsem navedenim vprašanjem polno pozornost. Svet se zanima za sokolske nastope, ne jemljimo sami sebi tega važnega propagandnega sredstva iz rok. Ako stopamo v javnost, moramo storiti to tako, kakor velja čast in veličina naše organizacije. Vse ostalo ni sokolsko.

Iz življenja in sveta

Hiše brez oken

Dosedaj so igrane stavbe brez oken neko ulogo le v starodavnih pravljicah o zakletih kraljicah in zmajih. Toda moderni ameriški arhitekti, med njimi v prvi vrsti

newyorški arhitekt Sullivan Jones, prerokujejo velemestom dobo, in sicer v najkrajšem času, ko bodo ljudje stanovali v orjaških nebotičnikih in hotelih brez oken ter delali v ogromnih delavnicah in tovarnah, ki bodo z neprodinimi stenami iz jekla in betona ločene od zunanjega ozračja in svetlobe, kakor da so zgrajene pod površino zemlje, a ne na njej. Inženjerji so doslej nov trijumf nad naravo —

okna nam niso več potrebna.

Bila so potrebna tedaj, ko je imel človek skozi nje še kolikor toliko prost razgled v zeleno naravo in ko je bil še odvisen od solnčne luči in zunanjega zraka, a vsi ti razlogi so sčasoma prišli ob veljavo. Vzemimo za primer New York, tisto mesto na zemlji, kjer so dobila gradbena štremljenja svoj največji izraz in najpopolnejši izraz. Strokovnjaki pravijo, da je normalno življenje v tem mestu, vsaj v nekih predelih, že davno nemogoče in vodi, če pojde še nekaj časa v starem tiru naprej, naravnost v katastrofo. Promet, industrija, nakopičenost ljudi vplivajo tu tako, da je zrak že ves zapravljen in zastrupljen; gorski sistemi nebotičnikov jemljejo nižje stoječim bivališčem in poslovnim zgradbam vso luč. So celi deli mesta, ki vanje solnce nikoli ne posije. Kaj imajo ljudje v takšnih okoliščinah od tega, če so jim vse hiše polne oken ali ne? Naj bodo voljni ali ne, razmere same jih silijo, da začnejo misliti na izhod iz te zagate, na zgradbe, ki jih bo zračil umeten zrak in razsvetljevala umetna svetloba, na zgradbe, ki bodo hermetično zaprte pred zastrupljenim zunanjim zrakom in pred nezadostno zunanjo svetlobo. Na zgradbe torej, ki že radi doslej navedenih razlogov ne bodo smele imeti oken.

Takšne zgradbe niso prav za prav nič novega.

Že starogrška svetišča so bila z majhnimi izjemami brez oken. A če se spomimo na moderna gledališča, bomo morali priznati, da je ta ideja tudi v praksi že izvedena. V samih Zedinjenih državah je nad 200 gledališč, ki

si pomagajo samo z umetno razsvetljavo in mehanično čiščenim zrakom, ki mu vrhu tega s posebnimi pripravami regulirajo toploto in vlago — a oken ta gledališča nimajo. Gre torej samo za to, da se isti princip izkoristi tudi za zgradbe, ki služijo ljudem kot bivališča, poslovni lokali in delavnice.

Lahko si mislimo, da to ne pojde brez ugovorov. Ljudje se ne bodo kar na lepem sprijaznili z mislijo, da bi živeli in delali za zaprtimi zidovi, ki jim ne bodo dovoljevali videti ne solnce ne neba ne zidovij drugih zgradb. Človeštvo se je upiralo še vsaki novosti — toda če so novote pametne in če ni (kakor v tem primeru) nobenega lažjega in praktično uporabnega izhoda, tedaj se morajo nazadnje vdati.

To tem bolj, ker so izračunali, da bodo navzlic umetnemu zračenju in umetni razsvetljavi

novi nebotičniki cenejši nego sedanji.

Sullivan Jones pravi, da stane vsako okno dvakrat toliko nego istotokilen del stene, a njegovo vzdrževanje (čiščenje, nove šipe itd.) te stroške ne preestano povečuje. Poleg tega gre z odpiranjem oken v mrzlih zimskih dneh do 80% notranje toplote v nič. Vsote, ki jih izdajajo na ta način, so po končnem računu torej večje nego vsote, ki jih bodo izdali za sintetično pridelovani zrak, za njegovo čiščenje (z ozonom), za umetno svetlobo, ki ne bo po množini ultravijoletnih žarkov prav nič zastajala za solnčno svetlobo, in za kvantitativno manjšo, toda izdatnejšo kurjavo. In zdaj pomislimo še na to, da ne bodo prebivalce takšnih zgradb motili pri delu ali počitku nobeni šumi in hrupi od zunaj, kar tudi ni majhna prednost!

Summa summarum: Ideja, ki jo uvažajo ameriški gradbeniki v življenje, je pri vsej svoji gorostasnosti vendarle izvedljiva, praktična, koristna. Ne bo mimolodno, ko se bodo v New Yorku dvignili iz tal prvi donebniki, ki bodo otvorili novo dobo v človeški zgodovini. To bodo

orjaki do 650 m v višini,

zgrajeni na temeljih celih mestnih četrti, gomazeči od deset in sto tisočev živih ljudi. Kakšno življenje se bo odigravalo med njihovimi neprodinimi stenami, to bi moglo opisati le genjalno pero kakšnega fantastičnega romaniopisca.

žalo, ker je »prešibko« in da pacienti ne smejo postati bolj suhi.

Druge nevarnost zamaščenosti so žolčne bolezni, zlasti kamni v žolcu in vnetja. Pravijo, da boleha 80 odstotkov debeluhov na teh boleznih in kdor jih je samo enkrat poskusil, ve povedati, kakšne bolečine povzročajo. Cestokrat jim pride do živega edino z radikalno operacijo, a ta je baš za tolste ljudi zelo nevarna.

O sladkorni bolezni kot posledici preobilne masti v telesu smo poročali že večkrat. Manj bo znano, da se pojavlja kot ne posledica tudi tako zvana statična obolenja, n. pr. ploskonožnost. Komplikacije ploskonožnosti, bolečine v stopalih, kolenih in stegnih zamenjujejo ljudje radi z revmatizmom in podobnimi boleznimi in se tudi v tej zmoti nepravilno zdravijo, dokler jih morda kakšen slučajni upad za 10–15 kg ne odreši vseh bolečin in jim odgrne resnico.

Al. Smith,

demokratski guverner v državi New York in kandidat za državnega predsednika, je bil te dni na agitacijskem potovanju po državi Omahl. Tam so ga izvolili za svojega častnega poglavarja in mu podarili pokrivalo s karakterističnimi indijanskimi peresi.

Milijonska dedščina po olomuškem prelatu

Nedavno je v Olomucu umrl znani ljubitelj in podpornik umetnosti prelat Maks Meyer-Ahrdorf. Zapustil je v gotovini 1 milijon Kč in dragoceno zbirko umetniških predmetov velike vrednosti; umetnine cenijo poznavalci tudi na en milijon kron. Prijatelji pokojnika so bili trdno uverjeni, da bo za prelatom dobila vse premoženje cerkev ali pa, da bo vse porabljeno za kake pobožne ustanove. Ko pa je bila oporoka objavljena, se je na veliko presenečenje navzočih zastopnikov cerkve izkazalo, da je univerzalna dedinja prelatoeve imetja hčerka nekega generala Greta Klešnicova, ki je pokojniku stregla v zadnjih časih življenja. Zastopniki cerkve so s kislimi obrazi čestitali dedinji in odšli globoko poparjeni.

Voditeljica »Armade spasa« v Parizu

Katarina Booth-Clibbornova, hči ustanoviteljice znane humanitarne anglosaške »Armade spasa«, je prispela te dni v Pariz, da bi propagirala med Francozi ideje te družbe. »Armada spasa« je organizirana čisto po vojaškem vzorcu, z vso njegovo disciplino in hijerarhijo. Člani oz. članke nosijo posebne uniforme. Boothova nosi v »armadi« naslov »maršalka«.

20.000 kg težka žival

Iz Pekinga poročajo, da se je vrnila v to mesto z ekspedicije v Notranjo Azijo skupina ameriških učenjakov, ki jo je poslal tja newyorški muzej pod vodstvom prof. Andrews. Ekspedicija je hotela najti v Mongoliji ostanke pračloveka. Okostij tega človeka sicer ni našla, pač pa mnogo njegovega orožja, risb in podobnih dokazov njegovega bivanja. Med najbolj zanimivimi izkopine pa spadajo ogrinja starodavnih živali. Tako je našel Andrews okostja predpotopnih zmajev, ki so bili največji, kar jih je kdaj bilo na zemlji. Ti reptili so bili povprečno 8 m visoki, tehtali pa so kakšnih 20.000 kg — toliko, kolikor 250 do 300 ljudi! Žival je bila zaradi svoje teže zelo neakratna in je baš zato izginila z zemeljskega površja, ko so se klimatske razmere v Notranji Aziji spremenile in se ni mogla izseliti drugam. Živela pa je

po Andrewsovi sodbi pred kakšnimi šestimi milijoni let. Ekspedicija je našla poleg neštete drugih živalskih okostij tudi ostanke mastodontu (praslonu) podobnega orjaka, ki je živel po vsej priliki na suhem in v vodi. Sama njegova čeljust je merila 2 m v dolžini. Svoje delo so morali Američani prekiniti zaradi neznosne vročine. Ves čas so stali pod varstvom nekega mongolskega roparskega poglavarja, ki so mu morali plačevati visoko odškodnino, da jih je branil pred napadi drugih razbojniških tolpe. Nekoč so jih roparji zvalili v zasedo in so se rešili samo

po zaslugi svojih avtomobilov, s katerimi so vozarili po nepreglednih puštinah in med visokimi gorskimi skupinami Notranje Azije.

TRENCHKOAT

NAJMODERNEJŠE

SCHWAB

DEŽNI PLASČI

Ženska moda nekdanj in sedaj

Ti dve sliki pač dovolj nazorno govorita, kakšna je bila moda pred 20 leti in kakšna je danes. Prva slika je bila posneta l. 1908, pred neko konferenčno trgovino v velemestu Srednje Evrope; druga je bila narejena leta

torej celih 20 let pozneje, od istega fotografa. Tudi druga slika je posneta pred neko veletrgovino z ženskimi oblačili. Dvajset let razlike je mnogo. Ta diferenca se pozna tudi na damskih krojih, ki so bili v veljavi l. 1908. in v oblekah, ki so moderne sedaj.

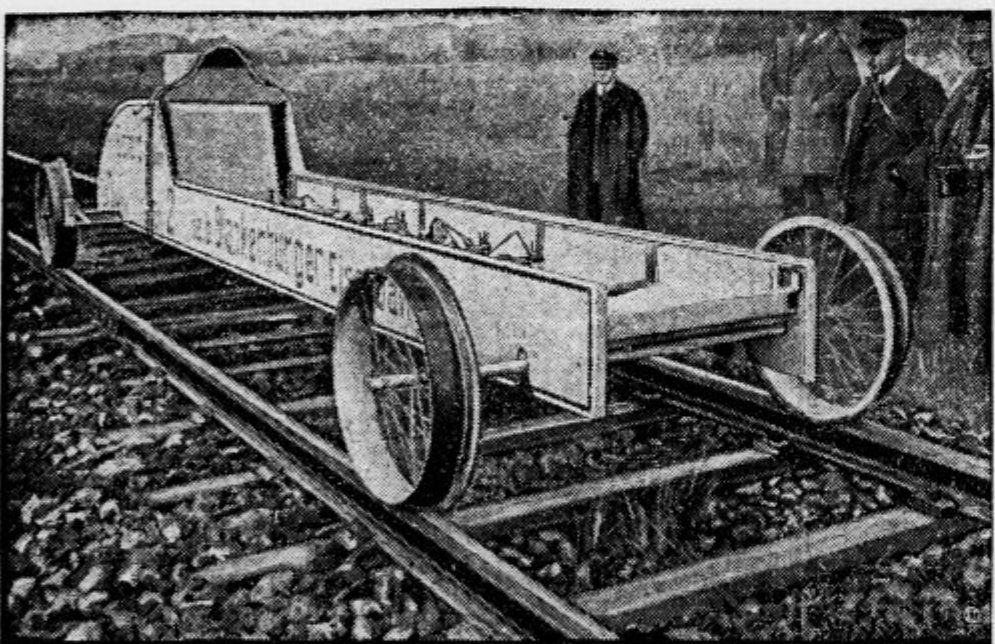
Spomini bivšega cesarja Viljema II.

Mogotec, ki si je hotel ves svet podjarmiti z ognjem in mečem ter zlasti Slované popolnoma potlačiti, si krajša dolge dneve svojega pregnanstva v Doornu s sestavljanjem svojih spominov, ki jih nekateri nemški listi občujejo v veliko veselje tako Vilje-ovih častilcev, kakor njegovih nasprotnikov. Prvi smatrajo njegove besede kot čisti evangelij, drugi pa izkoriščajo vsak nepreviden pasus, ki jih kar mrgoli v sestavih visokega pisca. Pri opisovanju in pojasnjevanju vzrokov nemškega poraza v svetovni vojni se je dotaknil bivši cesar tudi dogodka, ki se je vršil tik pred popolnim polomom. General Gröner je cesarju priporočal, da je zanj edini izhod, ako si poišče v prednji liniji junaško smrt. Ta nasvet Viljemu ni bil pri srcu in sedaj opravičuje svoj beg na Nizozemsko na sledeči način: »Ne glede na to, da sem že iz moralnih ozirov zoper samomor, tudi ne uvidim, kako korist

naj bi imel podobni teatralni čin. Ne živimo več v stoletjih, ko so vodje z mečem v roki padali na bojiščih.« Nasprotniki bivšega cesarja mu zamerjajo najbolj, da primerja junaško smrt na bojišču s samomorom in pravijo, da bi Viljem najbrž ne bil razmetaval z vojnimi napovedmi na levo in na desno, ako bi bila že v veljavi ona lepa navada, da mora kralj deliti usodo svojih vojakov na bojišču.

Bivši cesar pa nadaljuje, da je bil kljub temu vedno pripravljen, da se postavi vojski na čelo in jo povede nad sovražnika. »Ko so se začetkom novembra l. 1918. začeli nemiri v zaledju,« piše doornski izgnanec, »sem hotel revolucijo zadušiti z orožjem, ali generali so mi z odločnimi in ostrimi besedami odpovedali pokorščino.« Viljem II. je imel tedaj ravno dovolj poguma, da povede svoje vojake v bratomorno državljansko vojno, da pa sam pade v boju proti sovražniku, pa po njegovih mislih ni bilo več modernosti.

Trdovratno obleganje Verduna, kjer je padlo okoli milijona Nemcev

»Rak II«

Kakor smo že poročali, je zgradil izumitelj raketnega avta, inž. Max Valler, nov tip tega vozila pri tvrdki Elsfeld v mestu Silberhütte na Anhaltskem, ki so ga te dni z velikim uspehom preizkusili na železniški progi med Blankenburgom in Halberstadtom. Pri drugi vožnji je sicer izgubil vsa štiri kolesa, a vendar ni skočil s tira kakor njegovi predniki, temveč je tekel kar po osištih naprej. To je bilo mogoče radi tega, ker so bile rakete tako razvrščene, da so ga pri eksploziji pritiskale tudi od zgoraj navzdol, kar so skušali prej doseči s posebnimi krili na obeh straneh sprednjega dela. Nova ideja se je izkazala za čisto pravilno in če bi bili prečke koles napravili samo še za malo trdnjše, bi »Rak II« lahko veljal že za praktično uporaben tip raketnega vozila.

Tolsta nevarnost

V zvezi z drugimi boleznimi smo v našem listu že večkrat pisali o debelosti in smo tudi opozarjali na nevarnosti, ki nastajajo iz nje, zlasti če se prizadeje ne zoperstavijo. Mnogo ljudi je sploh ne smatra za bolezen, nekateri pa so celo mnenja, da je znak posebnega zdravja. To so nepravilni nazori in so povzročili že mnogo škodo. Tudi tam, kjer ne spravlja preobila tolsta svojih nosilcev v direktno nevarnost, bi jo bilo treba pobijati, saj je, če drugo ne, zelo neprijetna spremljevalka človeka na poti skozi življenje. Treba pa jo je pravilno presojati.

Eden izmed najboljših poznavalcev teorije o izmenjavi snovi, dr. Epstein, razločuje v svojem klasičnem delu o pobijanju debelosti

tri vrste debelih ljudi.

Prvo vrsto predstavljajo tiste osebe, zlasti ženskega spola, o katerih pravimo, da imajo »polne ude«. Lahka plast masti jim pokriva oblike, tako da jim vse, kar je oolatega, izginja pod njo. Tipična »sladka deklica« je zmerom polnoudna in če je pametna, ne bo nikoli stremila za tem, da bi to svojo prednost zamenjala za »moderno linijo« prostovoljnih »prekeli«. Samo ob sebi se razume, da nima »sladkosti« z boleznijo nič opraviti, baš ona je znak najboljšega zdravja.

Vse kaj drugega je z debeluh in debeluskami drugega štadija, to je z onimi komičnimi figurami, ki jih zamaščenost dela neokretne in težke in ki jim je Shakespeare v svojem Falstaffu posta-

vil nsmrten spomenik. Edino to prednost še imajo, da se s primernim zdravljenjem lahko rešijo svojega neprijetnega bremena.

Toda debeluh tretjega štadija so reveži, ki so vredni vsega sočutja. To so tisti, ki ne morejo niti dobro stati niti dobro ležati, ki jim zmanjkuje sape v vsakem položaju in ki končajo v nadaljnjem poteku bolezni skoraj brez izjeme s srčno kapjo ali vodenico. Ni jih malo, saj računajo, na' jim pripada samo na Dunaju preko 100.000 žensk in preko 50.000 moških. V tem mestu pobere tolsta s svojimi posledicami (kap, zamaščenost srca, vodenica, bolezen žilja itd.) več žrtev nego sama jetika, a dosti bolj ne niti drugod po svetu.

Glavna nevarnost za debeluhe

druga in tretjega štadija so srčna obolenja. Tolsta se jim nabira okoli srca in med posamezna njegova mišična vlakna ter ga ovira v njegovem delovanju, pojavi se nadihu. Dokler so še mladi, se upira srce pritisku tolste, kakor ve in zna, pozneje pa se mu vdaja bolj in bolj, postane »tigrasto« zaradi mastnih plasti, ki se zaraščajo vanj, odpoveduje ob najmanjšem naporu in celo takrat, kadar pacient počiva, roke in noge otekajo — vodenica. Pameten zdravnik bo našel še vedno sredstva, ki pacientu lahko pomagajo, zlasti če se je ta javil pravočasno. Kuriranje z mlekom in s stradanjem je najbolj učinkovito; najsilabše pa je, če se dajo bolniki od mazačev in nerazsodnih lajkov prepričati, da bi srce kuriranja ne vzdr-

opravičuje cesar z enostavno matematično ugotovitvijo, češ da je tam na sprotinikov baje padlo še več. Cesarjeva navada je bila, da se je kaj rad skliceval na božjo voljo in božjo milost ter je tej navadi ostal zvest tudi v izgnanstvu. Raduje se milosti božje, ki je Nemcem dala take vojskovodje, kakor sta bila Hindenburg in Ludendorff in se ne zaveda krute ironije svojih besed, kajti Nemci so potem takem po božji milosti doživeli grozni poraz v svetovni vojni pod temi od Boga poslanimi vojskovodji.

Praga, mesto kjer so ljudje najbolj zgovorni

Od 1. okt. letošnjega leta so uvedli v Pragi natančno registracijo vseh telefonskih pogovorov, ker zaračunajo vsakemu, ki se oglasi, 40 stotink odškodnine. Kolikor so mogli doslej ugotoviti, ta sitna registracija Pražanov nič ne moti, pravijo celo, da se telefona še bolj poslužijo nego prej. Tako odpade na vsakega abonenta v sredini mesta povprečno po 14 telefonskih pogovorov na dan, a celo tam, kjer uporaba telefona ne dosega teh rekordnih števil, kakor v Smichovem in v Kraljevih vinogradih, odpade na abonenta še vedno najmanj 9 pogovorov na dan. Nenavadno zgovornost praške publike ilustrira najbolje neka statistika, ki pravi, da govori vsak čisti telefonski abonent povprečno 2,3 krat na dan, vsak bernski istotako 2,3 krat, kodanski 6,1 krat, štokholmski 3,5 krat, a berlinski 8 krat.

Dempsey je ušel med igralce

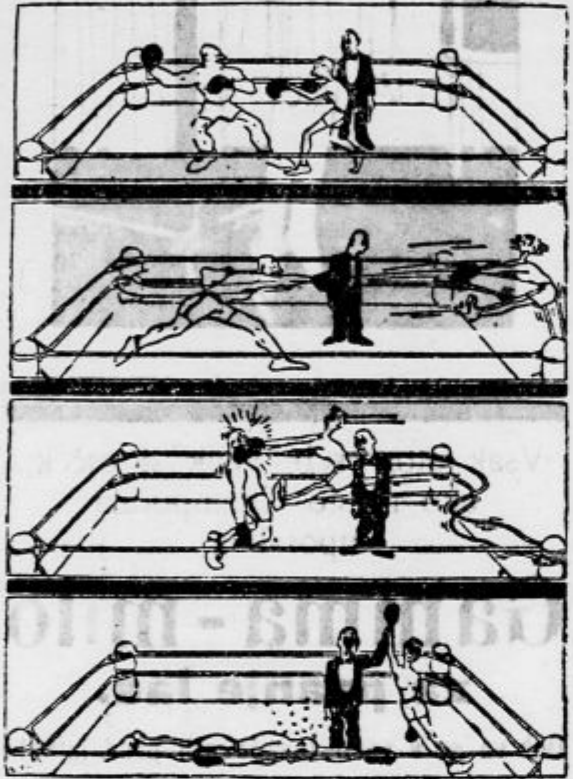
Na svetu se zgodi še vedno kakšno presenečenje. Jack Dempsey, nekdo svetovni mojster v boksanju, potem filmski igralec, se je posvetil gledališki karijeri. V gledališču Majestic na newyorškem Beodawayu nastopa sedaj večer za večerom v novem dramskem delu »Veliki boj«, ki ga režira eden najboljših newyorških režiserjev, David Belasco. Gre seveda za usodo velikega boksarskega mojstra, ki ga hoče konkurenca spraviti s poti na ta način, da mu primeša na dan odločilnega boja v pijačo neko uspavalno sredstvo. Toda pravična kazenska zlobne intrigante. Mojster je takšen mojster, da niti uspavalna sredstva ne učinkujejo nanj in po dolgem, srditem boju — priprizorje se spremeni v boksarsko areno — potolče svojega tekmeča tako temeljito, kakor se da to napraviti samo na odru ali pa v romanih. Tega mojstra igra Dempsey in tako žanje vsaj na deskah, ki pomenijo svet, tišjo slavo, ki si jo je pokopal v svetu ki ni iz desk. Sekundira mu ves čas njegova zvesta žena, ki je bila, kakor znano, znamenita filmska igralka. Poročajo, da so Dempseyevi igralski inkasi naravnost bajni. Da je tudi kritika povoljna, se ob njegovih še vedno zares in ne samo igralsko mojstrskih pesteh samo ob sebi razume.

Kralj s 500 ženami

Francoski listi opisujejo v najprejstnejših barvah slovesnosti ob kronanju novega kralja kolonije v Kambodži. Pri tem se spominjajo prednika današnjega kralja in njegovega obiska v Parizu pred dvajsetimi leti. Ves Pariz je bil tedaj pokoncu, da vidi kralja Sisovata v spremstvu dvajset najljubših žen in cele vojske ministrov, pačev in komornikov. V Parizu je postal naenkrat nad vse popularen. Njegova junaška pojava, slikovita obleka in večni veseli nasmeh so osvojili srca vseh Parižank, moškim pa se je prikupil s svojimi 70 plesalkami, ki so uprizorjale baletke kar na ulici ali v kavarni, ako se je kralju zahotelo. Parižani se mu tudi niso mogli dovolj načuditi, da ima poleg 20 žen, ki so bile z njim, doma še drugih 480. Kakor so Francozje imeli nad tem orientalskim kraljem veliko veselje, tako so se tudi oni kralju silno priljubili. V Marseillu je bil tako navdušen nad sprejemom in podoknico, da je začel s prgišči metati z okna srebrne novce. Ljudstvo je hitelo pobirati denar in prišlo je do velikanskega pretepa v čast eksotičnemu

veličanstvu. Kralj se je nebeško zabaval in policijski komisar ga je moral skoro s silo odvesti od okna. Kralj mu je to zelo zameril, ker pa je bil dobre srca, mu je kmalu odpustil in mu drugi dan poslal v dar krasne hlače iz svile, pretkane z zlatimi nitkami. Komisar je bil daru zelo vesel, ni pa znano, dali jih je kdaj oblekel, ker so bile šite na tonkinški način.

Po povratku domov je kralj zelo zanimivo opisoval svoje dojme o Francozih. »To so ljudje,« je pripovedoval, »ki vse preveč govorijo. Vsi govorijo hkrati, žene pa jim posegajo v besedo in nihče jim ne da po ustih. Čudna deželal! Vsi Francozje imajo na sebi silno mnogo obleke; zlasti žene porabijo za svojo nepotrebno obleko po nekoliko metrov raznega blaga. (To je bilo pred dvajsetimi leti!) Te obleke oblačijo kar drugo vrh druge. Tudi o Mont Blancu, kamor je napravil izlet, je pripovedoval čudovite reči: »Do tedaj sem videl le male količine snega ali ledu na krožnikih, na tej gori ga je pa toliko, da ljudje po njem hodijo in nihče ga ne je. V mestih, kjer ga ni, pa ga drago plačujejo in silno radi ližjo. Čudni ljudje so belci!«

Nepričakovana zmaga.

Strah turških žensk umrl kot blazen berač

V Bagdadu je umrl nekdanji najmočnejši mož hamidovske Turčije evnuh Nazim-paša, ki je bil svoje dni strah in groza vseh turških žensk. Dvajset let je z neizprosno krutostjo vršil službo dobavitelja krasotic za sultanov harem. Nепrestano se je vozil po cesarstvu iz kraja v kraj in rekviriral vsako krasotico. Turški uradi so morali voditi evidenco lepih deklet in govorilo se je, da je to v Turčiji edino knjigovodstvo, ki je bilo v vzornem redu. Od bogatih družin je Nazim-paša jemal visoko odkupnino, in ker je bil skop, kakor vsi evnuhi, si je nabral silnega premoženja. S svojih potovanj je pripeljal vedno dovolj svežega »blaga«, kakor je imenoval nesrečne lepote, po prihodu v Carigrad pa se je začela oca natepe rekviriranih deklet. Ako katera izmed deklet niso popolnoma odgovarjala predpisom lepote, jih je Nazim enostavno prodal ali podaril kakemu paši, svojemu prijatelju ali celo svojim slugam; slednji so iz tega zopet imeli svoj dobiček, ker so dalje prodajali dekleta, ki jih haremski predpisi niso potrdili. Dvajset let je širil

Kemal-paša je uvedel latinico

Turški polmesec se je učil, da bi ga na zapadu smatrali za polnega.

grozo po sultanovi državi in je često povzročil velika krvoprelitja v krajih, ki so se upirali njegovim rekvizicijam. Slednjič pa je padel v nemilost pri sultanu. Odvezli so mu ves imetek in ga pregnali v Bagdad, kjer je našel zatočišče pri nekem bogatem bivšem svočjem hlapcu. Zadnje čase je beračil po ulicah in žaloval po svojem izgubljenem bogastvu. V skrajni bedi je zapadel v blaznost in umrl gladu za plotom nekega bagdadskega vrta. Tako je umrl mož, ki je bil dolga leta sultanov ljubljenec in so se vsi dostojanstveniki pulili za njegovo naklonjenost, obenem pa ga je vse turško ljudstvo preklinjalo in sovražilo.

Lord in zidar

Ali je resnična, ne vemo, sporočajo pa jo resni listi: da je prejel angleški zakladni minister lord Churchill te dni prijavnico organizacije zidarskih delavcev in jo po vseh pravilih izpolnil! Ta sreča ga je doletela zaradi tega, ker je pred nekoliko tedni v prostem času lastnoročno sodeloval pri zidanju nove hiše na nekem svojem zemljišču. To je zvedel tajnik zidarske organizacije in mu poslal pristopno izjavo, češ, da se spodobijo za vsakega razredno zavrednega rokodelca, da se včlanijo v pripadajočo strokovno organizacijo. V svojem pismu je izrazil tajnik misel, da se bo lord rokodelcem gotovo še izpopolnil v svoji novi stroki, ker ni verjetno, da bi jo že obvladal kakor kakšen kvalificiran delavec.

Nova špijonažna afera na Dunaju

Dunajsko državno pravdnštvo je obtožilo tri bivše oficirje ogledstva v prid neke sosednje države, kar priča, da je tudi v malih republikah še vedno kaj vojaških skrivnosti, ki zanimajo sode. Obtoženi so Evgen Reindl, Johann Hanika in Kurt Müller, privatni nameščenci in bivši častniki avstro-ogrske vojske. Ustanovili so s pomočjo svojega tovariša Leona Pickerta, ki je pravkar odsedel svoj štiriletni zapor v Čekoslovaški zaradi špijonaže v prid Madžarski, ogleduško centralo ter pričeli svoje delovanje. Johann Hanika je kot bivši podpomočnik imel mnogo znanec med višjimi oficirji in se je po vrsti obračal nanje po informacije; večina se ni hotela spuščati v take posle, samo artilj. polkovnik Kar. Schöpf je nasledel stitnemu tovarišu in mu je izročil neke stare elevacijske tabele za možnarje, izkazalo pa se je, da je med tabelami tudi nekaj najnovejših pridobitev glede streljanja z možnarji. Poročnik Reindl je ta material prodal vojaškemu atašeju neke tuje države. Hanika je opetovano poskušal dobiti v roke četrtletna poročila vojnega ministrstva s podatki o tujih vojskah, kar pa se mu ni posrečilo. Vendar je pri svojih prijateljskih obiskih v ministrstvih pokradel precej važnih dokumentov. Omenjena družba je hotela izvesti dobro premišljen načrt, kako bi zvalila generalštabnega majora Cimpoce na madžarska tla in ga predala madžarskim vojaškim oblastim. Major Cimpoce je namreč pred leti vodil madžarsko špijonažo na Čekoslovaškem in ko so mu postala tla prevročna, je izdal sodišču svojega sotrudnika Pickerta, ki je bil obsojen in zaprt. Družba je bila že vse pripravila, da bi Cimpoce vrnila nemilo za nedrago, toda vsa stvar je prišla na dan in policija je onemogočila izvedbo načrta. Preiskava je dosegla, da je Reindl dobil od Madžarov nalogo, da gre zanje špijonorat v Jugoslavijo.

Vi po'rebu ete samo eno tožno kremo, kajli

NIVEA-CREME

je dnevna in nočna krema obenem.

Podnevi Vas varuje škodljivih vplivov slabega vremena, pronicke v nasprotju z mastilno zlato kremo, popolnoma v kožo ne da bi zapuščala blešč. — Ponoči učinkuje EUCERIN kot hranilno sredstvo za kožo, vse staniče pomlajuje, okrepuječa in neguje.

Samo NIVEAU-KREMA vsebuje EUCERIN in v tem temelji njena svojevredna učinkovitost.

Dobil je nekaj predujma in se odpeljal v Beograd, odkoder pa se je že po 14 dnevih vrnil in poročal, da ni imel nikakega uspeha, ker v jugoslovenskem ministruju ni njegovih tovarišev, ki je nanje računal. Najavil pa je odhod treh špijonov v Budimpešto, ki bi imeli za našo vojsko vršiti ogledustvo na madžarskih tleh. Madžari so mejo zastražili, ali najavljenih špijonov ni bilo, ker si je hotel Reindl s to lažjo samo zaslužiti nekaj denarja. Preiskava je še v teku ter se tiče tudi nekaterih sleparstev, ki so jih zagrešili propali častniki.

Sodnik: »Tista, ki napravi še kakšen medic, dam takoj postaviti na cesto!«
Obtoženec: »Hura! Hura! Hura!«

Skrivnosti umetnega ognja

Večina ljudi, ki so kdaj prisostvovali kakšnemu umetnemu ognju, meni da gre pri vsej stvari za bogve kako komplicirane bistroumnosti. Bistroumnosti so, a komplicirane ne. Vesoljna pirotehnika (umetnost umetnih ognjev) je zgrajena na neklih temeljnih oblikah med katere spada raketa. Raketa je preprosta zadeva: Valj iz kartonastega papirja, v valju z vrhom navzgor, istotakšen stožec, okoli stožca smodnik, ki dogoreva najprej počasi, potem vedno hitreje od spodaj navzgor in poganja vso pripravo v zrak. Na stročnico rakete je pritrjena do desetkrat daljša tenka palica, ki daje raketni progi navpično smer. To je raketa. Na nje vrhu tiči kapica, ki vsebuje »efektni naboj«: goreče kroglice, solnce, zvezde in podobne zadeve, ki nas zadržujejo s svojo bleščavostjo. Plini dogorevajoče rakete sprožijo kapico; kroglice, solnce in zvezde se razletijo po zraku, zableščijo in ugasnejo, raketa pada na tla — ali pa kakšnemu radovednežu na glavo, če je ne zna o pravem času umakniti.

Toda kaj so prav za prav te bleščeče kroglice, solnce in zvezdice? Nič drugega nego koščki kakšne kemične mase ali kovine, ki zagorijo v dotiku z ognjem rakete smodnika. Rdeče kroglice sestojijo iz solitnega harita, bele iz koščkov magnezija, ki zagorijo v višini in razširjajo okoli sebe bleščeč sijaj, ki ga gledalčeve oči vidijo kot kroglo. Istotako niso zvezde nič drugega nego neznaatni koščki iekla, ki zažarijo ob eksploziji rakete. Zlate zvezdice so na podoben način le koščki bakra. Tako-zvane »žabe« so koščki eksplozivnih snovi — sedaj vam bo umljivo zakaj delajo v zračni višavi tako velik hrup kakor kanonade pri obleganju kakšne trdnjave. Nič ni bolj preprostega nego vse to.

In tudi magične figure, napisli, slike in podobna ognjena čuda, ki jih vidimo včasih na kakšni pirotehnični prireditvi, niso nobena hudičeva iznajdba. Takšne

umetnosti, ki so znane pod imenom »fronte«, se dajo precej lahko sestaviti. Na tenke lesene deščice, ki posnemajo n. pr. konture kakega obraza, nabijejo vse polno žebelčev. Glava vsakega žebelca nosi do 10 cm dolge, tenke stročnice iz papirja, ki so napolnjene z zmletim črnim smodnikom. Med sabo so stročnice zvezane z vžigalno vrvico, ki je ovita v papirnat ovij, kar povzroča, da se vrvice vname skoraj istočasno v vsej svoji dolžini in prižge tudi vse stročnice — luči — istočasno. Zelo mični efekti se dajo doseči z gibljivimi deščicami, ki predstavljajo n. pr. žabo, ki lovi muho, ali kokoš, ki leže jajca. Gibanje vodi skrit pirotehnik z vrvice.

Se dve zanimivosti: Največjo »fronto« so prižigali Nemci letos na praznik ustave v berlinskem predmestju Grunewald. Došla je bila 250 m. Največji umetalni ogenj pa je gorel 1. 1927. v Varšavi ob carjevem obisku. Takrat se je hkrati razpočilo 1500 raket.

Najfinelše

bučno, olivno olje, liter Din 22—
kakor tudi namočeno polenovko se vedno
dubi pri trdku

S. JURČIČ - DUNAJSKA CESTA 7.

Revolta zaradi okrajnega glavarstva

Slovaški mesteci Sečovce in Trebišov sta se gledali dalj časa, kakor pes in mačka, ker je hotelo deželno glavarstvo v Bratislavi prenesti sedež okrajnega glavarstva iz prvega mesta v drugo. Temu pa so se v Sečovcu odločno uprli, ker so se bali škodljivih posledic za tamošnje gospodarstvo, a po drugi strani so menili v krogu slovaške ljudske stranke, da bi bilo tudi v narodnem oziru bolje, če bi ostalo glavarstvo v Sečovcu, kjer je večina prebivalstva madžarskega pokolenja. Vsi protesti in vse prošnje niso nič zalegle — vendar so sklenile oblasti, da bodo preselitev zaradi splošne razburjenosti izvršile na skrivaj. Vse je bilo že pripravljeno, tedaj je zvedelo tajniško ljudske stranke o tej nameri ter opozorilo nanjo mestno upravo v Sečovcu, a ta je pozvala prebivalstvo, naj se zbere pred poslopjem okrajnega glavarstva. Zbrala se je tisočgava množica, ki je začela ogorčeno demonstrirati proti nameravani preselitvi. Okrajni glavar je pozval vojaške in žandarjske oddelke iz Trebišova in bližnjih krajev na pomoč. Ko so dospeli prve čete v polni bojni opremljeni, se je vnel med njimi in množico srdit boj s kamenjem, palicami, kopiti pušk in pendreki. Konec je bil ta, da je bilo več oseb ranjenih, da se je množica razbegnila in da se je preselitev vseeno izvršila, čeprav pod varstvom hajnetov. Poleg tega bo cela vrsta ljudi romala v zapor.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše

Br.:

Epizoda

Lanske pomladi neko odelenje našega vojnega ministrstva ni moglo priti do poštenega spanta. Premetavalo se je z leve na desno in vstajalo bolj zbito ko spočito. General Tiča Belorukac — on je to odeljenje — ni bil prišel ob spanec zaradi silnega dela, kajti njegovo službeno geslo je bilo: Čuvaj kožo in glej, da se ne pretegneš. Obe balkanski vojni je bil predsedel v ministruju in po vsaki zmagi je bil tudi on deležen plohe redov in odlikovanj, ki je po prirodnih zakonih v ministruju vse izdatnejša nego na bojnem polju, kjer prevladuje svinčena in železna ploha. Svetovno vojno pa je prebil na francoski rivjeri, se solčil in hodil ob palici, tožek nad starimi ranami in skrivnino, ki so mu bile ostale od trupalnih pohodov, ki so jih izvršili drugi. Dočkal je konca in se zmagonosno vrnil v Beograd, da požanje odlikovanja in napredovanja, plodove zmag, ki so jim njivo orali in namakali z lastno krvjo — drugi.

Dobil je generalski čin in živi brezskrbno življenje ter dokazuje resničnost svetopisemskega izreka o ptičah in lili-jah, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa ven-

dar žive. Velik in debel, rdeč in zdrav, s prsi, polnimi odlikovanj, hodi po gostilnah in kavarnah ter pripoveduje o albanski Golgoti in Kajmakčalanu. Lep je vojaški stan, toda težak. Vstaneš vesot in čil, na poti v pisarno kreneš č gazi Jovi, da popiješ par litrov, zavijaš si podjetno nekoliko plesne brke, ko srečuješ mične kratkokrilke ali zajetnejše gospe in sam ne veš, kako prideš do svoje pisarne, kjer si najpametnejši in najučenejši, ker imaš generalski čin. Toda tam te čaka nemilo presenečenje: gospod minister ti je poslal dolgo zapoved, označeno kot »vrlo nujno« in rdeče podčrtano.

»Eh, nesreča ti moja, gospodine ministre, kaj mi neki hočeš,« zavzdihne bridko general Belorukac. Loti se čitanja in mraz ga spreletava. Minister mu je poveril redakcijo in zbiranje materiala za obširno delo o junaških podvigih naše vojske preko snežnih albanskih planin. »Kdor s hudičem buče sadi, se mu na glavi razbijajo,« vzdihuje Belorukac. »Sam vrag me je zmotil, da sem se šlorokoustil o svojih junaštvih, sam sem nesel vrat pod nož, prav se mi godi, toponoscu!«

»Tri dni je premleval zapoved in tri noči ni spal zaradi nje. Kakor pa je bila grozeča, se je je počasi le privadil in če-

trti dan se je spravil na rešitev te sitne zadeve.

»Naredniče, je zadonelo po sobi. »Izvolite, gospod djenerale.«
»Evo, dopisa ministrstva, tri dni že leži nerešen, glej, da ga še danes rešiš!«

»Razumem, gosp. djenerale!«
Kadar se loti narednik kake stvari, je že rešen. V tem je sreča vojaške uprave, da ima narednike. Sedel je tedaj narednik Sreten in izpustil dolge in leporečne okrožnice na vse armije s pozivom, da zbero pri podrejenih edinicah vse epizode in jih vpošljejo. General Belorukac je opremil okrožnice s svojim podpisom in zašumel je papir po vseh vojaških pisarnah naše domovine. Armije so oddale okrožnice divizijam, divizije polkom, polki batalionom, batalijon četam, čete polčetam in detaširanim oddelkom, tako, kakor poje narodna pesem zajec mačko, mačka miško, miš pšenico. Preko vojaških pisaren je završal papirnatih plaz, kakršnega ne pomnijo anali zgodovine naše vojske. Lepa in dolga okrožnica se je tajala, drobila in krajšala na dolgi poti, vsaka edinicja je iz komodnosti izpustila kak pasus, dokler ni dospela v čisto izpremenjeni, preprosti in lapidarni obliki na albansko granico v roke podporočniku

Spasiju Jovanoviću.

Podporočnik Spasije strmi z globokim nerazumevanjem na dopis svoje nadrejene četne komande. Kratek in jednat je ukaz: »Javiti s prihodnjo pošto, koliko epizod je pri četi.« Kakor da gre za puške, ročne granate, konserve ali kaj podobnega. Kapetan Draža hoče to vedeti in se sklicuje na neko številko ministrstva.

»Epizoda? Kakšen vrag naj bo to? Svoj živ dan še nisem videl podobnega. Svetca jim njihovega, kaj so si izmislili oni lenuhi v ministruju, kakih prokletih epizod se jim hoče? Pri meni je red; dečki imajo samo ono, kar je predpisano, odkod naj jim bodo nekeke epizode,« premišlja in se srdi podporočnik Spasije, vrl častnik, eden najboljših, kar jih straži državno mejo v debarskih klancih. »Ali nekaj mora biti na stvari,« plete Spasije dalje. »Dečki! so od vraga, gotovo je kdo odkod dobil te stvari in je to prišlo ministruju na uho. Hudiča mu dam jesti, pri komur dobim epizodo!«

»Naredniče, se razljuti naposled, »Molim, gospodine podporočniče!«
»Daj mi epizodo!«
»Kaj izvolite, gospodine podporočniče?«
»Epizodo, kaj si gluh?«

»Nimam, gospodine podporočniče!«

»Kako, da nimaš?«

»Nimam, za boga!«

»Dobro, naredniče, ali momci jih imajo. Zberi moštvo s kovčki in z vsemi stvarmi: Premetačina bo!«

»Razumem, gospodine podporočniče!«
Pol ure že čakajo dečki z vso svojo priljago; malo v skrbah so, muči jih negotovost, kajti pošten vojak nima nikoli popolnoma čiste vesti. Nevoljno stopica narednik pred četo, ogleduje posamezne dele, opreme, toda epizode le ni in ni. V tem se pojavljajo silni Spasije.

»Mimo! Gospodine podporočniče polčeta je na red!« javi narednik.

Podporočnik se izprsi pred četo. Gle-da dečke z izbuljenimi očmi, vidi jim v dušo in dečki trepetajo pred groznim Herodežem.

Spasije pa začne z milim glasom, ga polagoma dviga, dokler ne doseže dinamične rjovečaje leva:

»E, bratci, dober sem, dober ko beli kruh, kakor oče sem vam bil, vi pa prasi-jedni, tako plačujete mojo dobroto. Dober je Spasije, pošten in čestit človek si mislite, pa ajde v svinjarijo! Ali tako vam boga i svetca vašega, konec je mojega potrpljenja, ko vidim, da imam posla s podležji. Evo, piše mi kapetan Draža, da pri moji četi ni reda, da vas, raz-

Kraljestvo mode

Izpemembe

Lani je bilo lahko, če je bilo potrebno predelati staro nemoderno obleko, ker je bilo pri tedaj modernih ravni fasonah ti- soč možnosti premostiti razliko iz nemo- dernega v moderno.

Letos pa je stvar popolnoma drugačna, ker so ravne linije, ki so bile strogo sport- ne in štrpaci namenjene, skoraj izginile in so se vsaj preživele ter umaknile zvončasti obliki, ki danes popolnoma prevladuje mo- dno sliko, pa če je že obleka namenjena za cesto, za salon, za gledališče ali pa za ve- černe ples. Spčetka smo srečavali zvon- časte oblike z nekakim nezaupanjem in smo se težko in neradi ločili od ravne črte, ker smo se je privadili kot zelo pripravne in pre- izkušene v najrazličnejših premerih, ven- dar smo nazadnje zvončasto linijo, ki izpo- nja siluete potrebna in da so se veliki mo- dni ateljeji odločili pravilno, ko so zavrgli že čisto kritizirano monotonijo in so odpr- li vrata širom novim idejam in dobrodošli izpembam.

Seveda tudi zvončasta moda ni prišla čez noč; ni samo hotimicni produkt posamez- nega umetnika, temveč izvira pojmovanje nove linije iz splošne zahteve in smernic vodilnih modnih strokovnjakov.

Zvončasta linija se je pokazala tudi po- trebna pri vporabljanju novih tkanin, ker so se preprosti tipi prejšnje sezone skladali z enostavno obliko, sedaj pa zahtevajo mehki in valjuči novi material, čipke in svil- e zlasti pa baržuni zvončasto linijo, ki izpo- nja žensko gracio, lepoto in šik do- viška.

Da pokažemo, kako je mogoče moderni- zirati ravne obleke lanskega leta v moder- ne zvončaste oblike nove sezone, pribor- jemo nekaj skic, ki bodo mamičkati dami pomagale pri prirobovanju. Preprosta ob- leka lanskega leta je imela navadno ravne gube, ki so zavzemale zelo mnogo mater- ijala in ga sedaj lahko koristno izrabimo. K takemu krilu smo kombinirali preprost jumper, ki ni manjkal v skoraj nobeni gar- derobi.

Letos pa stopa linija jumperja — v kol- kor se ne tiče sportnih ali pletenih mode- lov — nekoliko v ozadje in poskušamo celo podati oblekam za štrpaci več fantazije v linijah. Srednji dve skici nam kažeta, kako je mogoče iz obleke z jumperjem prikriti nov model z visoko potisnjenim pasom. Po- sebno padajo v oči ob strani nameščene zvončaste pole, ki figuro podaljšajo in po- polnoma odgovarjajo pojmovanju moderne oblike. Garnitura z vratnikom in manšeti je izredno efektivna in pikantna. Enako, ka- kor metamorfoza te obleke si predstav- ljamo tudi izpembam plašča, ki je nari- san na prvih dveh skicah. Med tem, ko smo nosili lansko zimo gladke paletoje z podol- ž-

nimi kožuvinastimi obšivi, si letos raje izberemo plašč na način nekdanj imenovanih princzinjnih oblek z zvonci ob strani, s ko- žuhovinastim ovratnikom, ki je ovit okrog vratu kakor ruta brez vsake spone in je na ta način modna novost, ki gotovo zasluži pozornost vsake dame, ki hoče biti elegan- na. Posebna pozornost se bo pa obrnila go- tovo na moderniziranje elegantnih oblek za obiske in večerne prireditve, kar bo pa nu- dilo onim, ki žele izpembati ravne linije v moderne, posebno na zadnji strani mnogo težko, ker je tu forma mnogo daljša ka- kor je bila lani.

Zadnji dve skici nam kažeta kako je mo- goče stari jumperju podobni zgornji del čipkaste obleke izpembati v nov model, če ga namreč spodaj zaostriamo, napravimo krilo iz georgetta in ga zarobimo spodaj s čipkami, ki so letos sploh pri vseh sest- vah raznih materialov zelo priljubljene.

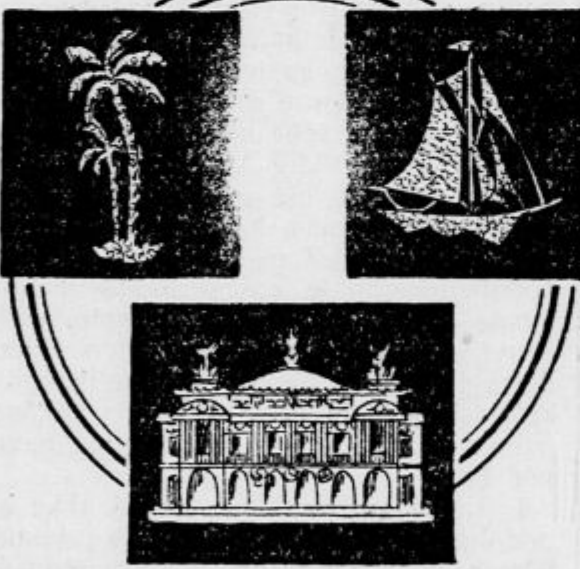
Kakor je razvidno iz te skice, ne pre- pisuje letos moda samo zadaj podaljšane partije, temveč je tudi spredaj znatno dalj- ša, kar moramo pozdraviti zlasti pri večer- nih oblekah, ker prekratki modeli niso bili nikdar prav popolnoma elegantni, niti oso- bito odlični in decentni. Daljša krila velikih toalet nam prerokujejo popolno izpembam ob- kusa in zaslužijo največjega zanimanja in pozornosti elegantne dame.

Novi kožuvinasti plašči

Dosedaj so bile kožice naših plaščev se- šite podolgoma, pri modernih so pa razvr- ščene v diagonalnih vzorcih, ki dajejo ob- liki mnogo živahnosti ter so izredno uč- neviti.

Sem in tja so razvrščene kožice tudi v lokih, kar je izredno šik in nekaj čisto na- vadnega.

Pri teh vrstah pridejo v poštev seveda

samo kratkodlake oziroma kožice z nepre- dolgo dlako, ki k njim prištevamo rusko ververico, ki jo v Ljubljani še vedno pozna- zo le po nemškem imenu Feh, mali krt, na- ravni bizam in druge podobne dragocenosti skratka kožuščki, ki učinkujejo tudi z last- no risbo in senčenjem dlake.

Poleg pristnih imamo seveda celo vrsto imitacij, ki pa damam tudi popolnoma ustre- zajo in kljub temu delujejo zelo učinkovito ter dekorativno. Naše sličice nam kažejo te novosti, ki se v kratkem pojavijo tudi pri nas.

Moderne pletene obleke

iz lastne delavnice v najmodernejših vzorcih vedno v zalogi. 991 Po meri v najkrajšem času

P. & M. ROZMAN, Židovska ul. 7. Nizke cene! Nizke cene!

Nove okrasne igle

Te se odlikujejo s posebno originalnostjo in sicer ne samo pristni komadi, temveč tudi lepe imitacije, ki so montirane v plemeniti kovini in so zato skrajno podobne pristnemu nakitu.

Kakor so bile prej v modi ornamentalne fantastične agrafe z različnimi živalskimi emblemi, se je sedaj pojavila nova smer, ki zasleduje umetnostno-obrtno tendence, ka- kor sploh zlatarska dela večkrat v novel- šem času zahtevajo dragulje najrazličnejših

barv. Naša sličica nam kaže zadnje novosti na tem polju: zgornja na levi apartno iglo v obliki palme, kjer si tla mislimo v svetlo- zeleni, deblo v topazno-rjavi in krono v glo- boko-zeleni barvi. Pestrost jadra na desni skicirane ladje daje temu nakitu posebno zanimivost.

Nova je tudi ameriška moda, ki uvaja broše iz platine v obliki markantnih poslo- pij: n. pr. Eiffelovega stolpa. Velike opere v Parizu in drugih slavni zgradb ter spo- menikov. Če so te stvari v resnici tudi zelo okusne, pustimo premišljevanju Američank, vendar se bodo pa gotovo razširile tudi pri nas, ker so moderne onkraj velike luže.

Samo L. ROT Mestni trg

nudi brezmadežno kožuovino.

Moderni plašči, boe, ovratniki, obrobki, mufl, jopice.

Puloverji

jumper oblik, telovniki opce ter pri znano najolše nozavi e in roka- vije v velika ski izbir.

P. MAGDIČ — LJUBLJANA.

Najboljše od od najboljšega

nudi Fran Lukič, Stritarjeva ulica Dokaz: Sijane in poceni zimske suknje

Vsak stori se b velik dobič, ako mesto Champoono uporaba 153

Gamma-milo za pranje las.

Dobiva se v vseh tozadevnih prodajalnah.

Zdravniška posvetovalnica

G. D. T. v M. Evo vam nekaj takih te- meljnih nasvetov, kako si ohraniti zdravje, svezost in čistost ter doseči presenetljivo starost. Ti nasveti, katerih število bi se pa dalo še prav lahko razširiti, so seveda splošni in so namenjeni samo zdravim, te- lesno normalnim ljudem. Tudi uvajaj od- redbe zapored in polagoma, če jih že ne izvršuješ in jih izvajaj toliko časa sprti namenoma, dokler se same ob sebi ne po- vsakdanjijo. Ti nasveti so enostavno izvrš- ljivi, izvedba ne zahteva ne stroškov, ne prekomernega časa in so taki da si jih lah- ko osvoji človek bogat ali reven, star ali mlad. V prvi vrsti pa so namenjeni ljudem, ki imajo malo opraviti pod milim nebom in v naravi, torej predvsem ljudem, ki živ- jo po mestih. Utemeljiti pa posameznih nas- vetov ne moremo, ker nam nedostaja zato v prvi vrsti prostora. Torej! Sp dovolj dolgo: po možnosti 2 uri pred počinčjo, a ne dolgo naprej in dan. Spalnico zračni dolgo in tem-eljito, ne misli, da je katerakoli čumata dobra dovolj, da spiš v njej. — Izmišljal si zobe s ščetko in izpiraj si usta po vsaki je- di, osobito pa zjutraj in predno greš spat. Zobe si odrgni ne samo spredaj, ampak tudi zadaj in po vrhovih. Tesna medzoba si osnaži s povoščeno nitjo. — Umij si roki čim večkrat mogoče, vsaj pred jedjo in po vsih diskretnih opravilih. — Nohte si striži na kratko in na okroglo. — Telo si utrij z umivanjem s hladno ali vsaj postano vodo, koplj se v topli vodi, kolikor moreš. Oble- ka ti ne bodi preozka, tudi ne pretopla, da ne ovira ventilacije in te ne pomehkuži. — Hrana bodi po možnosti enostavna, ne pre- slana, ne prekomerno začinjena. Ne uživaj tudi ne preveč mesnatih in mastnih jedi. Bodi zmeren. Jedi dobro prežveči in presli- ni. Jej počasi, ne prevroče, ne premrzlo. Pij ločeno od jedi. Slednje ne zalivaj brez potrebe. Pij v požirkih in se ne nalivaj. Al- koholnih pijav se izogibaj, ali jih povsem opuščaj. Vsekakor ne sme postati izjema pravilo. Zvečer jej malo in ne pij preveč. Dražila kot kavo in čaj, če nimaš neodolj- liva dela, opuščaj. Kadi čim zmerneje mores, ali sploh nič. Glej, da se iztrebiš vsaj enkrat na dan. Če si zapažen, izpre- meni dišeto in gibaj se. Kdor mnogo sedi in malo hodi, ali se malo premika, naj pro- sto telovadi in proizvajal dihalne vaje. (su-

Po GAMMI

zrastejo na plešasti glavi ponovno las e GAMMA odstranjuje prh. jaj in maščobo iz las.

vanje z rokami v vseh smereh, po možnosti ritmično; upogibanje kolien; kroženje z lehti- ni in nogami, kot z zgornjim telesom na desno in levo ob medenici). Te vaje dela- takoj ko vstaneš, odnosno tudi predno greš spat, če nisi pretruden. Prekomernemu utrujenju se je na vsak način izogibati. Vse te vaje je boljše temeljito in točno po pet- krat izvršiti kot pa mnogokrat, a površ- no. — Glede dihanja: Navadi se dihati ob zaprtih ustih in po možnosti izključno skozi nos, (s čimer se izogneš prehladam in in- fekcijam). Dihaj počasi in globoko, tako da se tako dihanje končno avtomatizira. — G. T. R. v T. B. Grafitov prah je v redkih primerih vzrok poklicnim boleznim? Ali iz- med vaših tovarštev nikdo ne trpi na slični bolezni? Posvetujte se vendar z vašim tvorničnim zdravnikom. Poskusite se umi- vati s peščenim milom in toplo vodo. Upo- rabljajte tudi mažno milo. — G. A. S. v K. Lanolinovo »mleko« dobite v vsaki lekarni. Sestoji iz sledečih snovi: 15 gr. lanolina, 1 gr. mila v prahu, 170 gramov aq. rosarum G. L. N. v P. Izvira iz ustroja. Plavanje. Dobra hrana. — G. T. D. v Ž. Morda bi vam pomagala sistematično izvedena kura z ar- zenom, katero je pa seveda izvesti samo pod zdravniškim nadzorstvom. — G. B. S. L. Bre osebne specializacije, preiskave ni mo- či točno odgovoriti. Stvar izhaja bržčas iz ustroja. Morda je tudi, ne glede na konsti- tucijo, v zvezi s prebavili in prebavo. Pri- poročali bi bolnici dolga masaža. Plavanje z ofitijem jodovim mazilom. — po vseh mestih kjer se pojavlja bolezen. Sicer vam pa svetujemo, da bolnico predstavite v am- bulatoriju za kožne bolezni v tukajšnji sploš- ni javni bolnici. — G. R. B. v D. Sikavno brečanje in števna metoda pri astmi raču- najo s premiso, da ti bolniki nepravilno di- hajo, in da jih je treba k pravilnemu diha- nju privzgoditi. Dejstvo je, da razni bolniki s temi metodami kupirajo bližajoči se na- pad. Obe metodi zahtevata, da bolnik krat- ko vdihava in počasi in oslabljeno izdihava. Zato po kratkem vdihu bolnik počasi skozi zobe breččeč odnosno sikajoč čim bolj po- počasi po malem v enaki tonski legi sapo iz- pušča. Ali da tako šteje, ne da bi na novo brez nujne potrebe šel po sapo. — O po- menju klime, kot prahu, osobito onega iz ži- me, dlak, resja itd smo že v zadnjih šte- vilkih »Posvetovalnice« obširno govorili. Če so v prahu živeči živalski mikroorganiz- mi krivi napadom, ni še ugotovljeno. — G. A. P. v C. 1) Z lapidom. Ključč omočite in potegnite z njim naglo po bradaviči. 2) Po- žiganje s salpetrovo ali trihlorovo ocetno kislino. Oboje izvede lahko samo zdravnik. 3) Z elektroizolizirir tudi lahko samo strokovnjak. 4) Kura z arzenom (pridržano zdravniku). 5) Rentgenizacija. V konkretnem primeru se posvetujte s kakim stro- kovnim zdravnikom.

GAMMA 152

zaustavlja izpadanje las. — O dose- danem uspehu izpričujejo mno- gobrojna zdravniška potrdila kakor tudi mnoga za- hvalna pisma Dobi se v vseh lekarnah in dr. gerljah.

Rešitev križanke „Gamz“

Vodoravno: 1. Uno, 5. bugarija, 10. An- gora, 15. Omega, 17. izkaz, 19. ogorek, 20. metonimija, 25. SKS, 27. ju, 28. Sora, 29. Amerika, 31. Novara, 34. voz, 35. tradicija, 37. republika, 41. ko, 43. na, 45. točilnica, 47. omet, 48. Orinoco, 52. oje, 53. isis, 55. slive, 56. Eva, 58. aroma, 60. sokol, 64. Ilek, 65. Tir, 66. Al, 67. go, 69. Dida, 70. čorav, 72. livarna, 75. Erna, 77. Irena, 79. Marne, 80. Orion, 81. Aare, 83. žig, 84. Moloh, 85. Ena. — Navpično: 1. ni, 2. nji, 3. oaza, 4. Angora, 5. bej, 6. ugani, 7. ga, 8. Reka, 9. rajon, 10. Aosta, 11. gora, 12. Arad, 13. re, 14. akacija, 15. om, 16. »Niobe«, 18. Zuz, 20. meja, 21. erar, 22. ti, 23. okras, 24. vae 25. svarilo, 26. s. r., 30. mineral, 32. oko- ličani, 33. ako, 36. Ivo, 38. posoda, 39. um, 40. L. t. 42. ocet, 46. Niagara, 49. Iveri, 50. Nekar, 51. ovira, 54. is, 57. ar, 59. Olimp 61. ki, 62. oderuh, 63. Lari, 68. ornament, 71. ve, 73. a, 74. Neron, 76. nož, 78. Niz- za, 82. Ela.

bojnikov, ne znam krotiti in da ste na- nosili v četo nekakih prokletih epizod! Ven z njimi, kje so te epizode, proklete duše, da bi vas solnce več ne obse- valo!

Grobna tišina v četi. Podporučnik Spasoje pa prigovarja: »Naj mi jih da radovoljno, kdor jih ima, nič se mu ne bo zgodilo. Gorje mu pa, pri komur za- sačim epizodo. Izpulim mu ušesa, razbi- jem nos, premlatim ga, da ga lastna ma- ni ne bo spoznala!»

Še vedno nič. Spasoje gleda od mom- ka do momka, ocenjujoč pokvarjenost posameznika, ki bi dala sklepati na še večjo propalost: da ima moč epizodo. Naenkrat plane na redova Milutina:

»Milutine, vražji sine, grobnica ti ko- sti izmetala, lopove, sem z epizodo, ubi- la te puška, če kdo, tedaj ti jo imaš, ti.«

»Nemam, gospodine podporučniče, ta- ko mi boga, odkod naj bo meni ta stvar, ne vem, kako ste že rekli!»

»Gotovo si jo kje ukral, ko si bil na odsustvu, poznam te, obešenjak, ako ti premečem stvari in jo najdem, ne boš dolgo podoben človeku!»

»Izvolite, gospodine podporučniče, tu so vse moje stvari!»

Podporučnik Spasoje gleda, prevrača, brska, toda epizode ni in ni. »Hm,« meni

pomirjen. »Sreča vaša, da je nimate. Ve- del sem, da je nimate, kajti pri meni je red, kaj neki misli kapetan Draža.»

Ponosno gre v pisarno in napiše od- govor na Op. br. 1293:

»Pokorno javljam, da v moji četi epi- zod ni bilo. Jih ni in jih ne bo, dokler sem komandir čete jaz, Spasoje Jova- novič, podporučnik!»

Zvonimir Kosem:

Nesrečna gospa Agata

(Odlomek iz satiričnega romana.)

Vrt je bil poln sliv. Vse veje so se šibile, vse veje klonile k tlom pod težo nabreklih sočnih sadov. Po trati so le- žali štrbonclji debeli, mastni, iz njih se je cedil sok, na stezi med gredicami, kjer se je vsak dan sprehajala gos- pa Agata z romanom v roki, si jih mogel videti pohojene, ležali so na gre- dicah, med pelargonijami in fuksijami, kakor jih je pač razmetel poredni škrtat veter. Veje nagnjene, težko ob- ložene, so napol zastirale s svojim ze- lenjem čebelnjak kraj vrta in ob če- belnjaku sedečega gospodarja Marti- na, ki je semkaj tako rad pobegnil na oddih iz svoje smrdeče kovačnice in se počutil med svojimi ljubimi čebe-

licami tako blaženega, da s trepalnico niti trenil ni, ako se je nad njegovo glavo z viseče veje slučajno udaril štr- boncelj in mu cmoknil na tilnik ali čelo.

Sedaj je nehal razbijati v kovačnici — spet čepi pri čebelah... — je zavzdih- nila gospa Agata, zaprla roman in se težko sesedla na klopec sredi vrta. »Pri čebelah, da... Namesto da bi po- hitel k meni: Ženka, dragica, kako je s teboj? Pa ne — čebele so mu glavna stvar, e vražje čebele, ki tako grdo pikajo in zaradi katerih sem imela zadnjič ves dan otekelo gornjo usten, da sem bila bolj podobna zamorki ka- kor civilizirani evropski dami... Za- kaj nisem žena umetnika, imenitnega pisatelja, slikarja ali glasbenika, ki bi imel nekoliko več obzira za rahločutno žensko srce, ki bi mi posvečal nekoli- ko več pažnje, a ne me zanemarjal, ka- kor dela on? Umetnik bi me razumel, on me ne razume. In kar je glavno: Umetnik bi znal ceniti in spoštovati moje navdušenje za romane in pesmi, med tem ko on nesramno trdi, da bi mi bolj pristojala v roki metla ali bur- klje, nego knjiga. Ob nedeljah si po- sadi na glavo cilindar, pa je le kova- ški mojster in nič drugega — na sto korakov se mu pozna, da je kovač.»

Sezidati si je dal tu ob cesti vilo, pa v njo spadam prav za prav samo jaz, ne on, s tistimi svojimi črnimi rokami... O Bog, kako sem nesrečna!

Par bridkih solz je spolzelo po licu gospe Agate in ji kanilo na roman, baš na sliko nežnoke mladenke, ki je ob- jemala svojega viteza. In je vstala, na- potila se nazaj v vilo in spotoma v svoji veliki žalosti in zamišljenosti po- hodila še tri štrbonclje.

»Tako trudna sem... 300 strani ro- mana sem že prečitala danes popol- dne, res, pridna sem bila... Takoj mo- ram k počitku, da si ohranim ljubo zdravje...« je skrbipolno odlagala v vili roman na polico.

Pa se je pred njo zapeljivo zaleske- talo večko stensko ogledalo. In pred ogledalom se je ustavila gospa Agata, pred nego se zlekne na divan k počit- ku.

»Moj Bog, kako sem lepa! Saj on t- moje lepote ni vreden, ta črnuh, vajen samo kladija in pritiskanja na meh! Moja lepota je ustvarjena za finejši ljudi, za bele roke... Potrebna sem od- rešenika in prijatelja, ki bi me raz- umel, ki bi me tolažil: in čeprav bi ne bil umetnik, samo da bi imel nekoliko smisla za lepoto — vso svojo ljube- zen bi mu darovala!»

Vrata so se tedaj tiho odprla. Vstopil je gospodar Martin.

»Kdo te je klical?« je srdito vpra- šala gospa Agata.

»Hotel sem videti, kaj počneš, duši- ca... Zdi se mi, da si jokala, ali ne!«

»Da, čebela me je spet picila,« se je zlagala gospa Agata, »in od bolečin so mi stopile v oči solze...«

»Uf, revica!« je sočutno zavzdihnil gospodar Martin. »No, ti bom pa pri- nesel zato medu, da se ne boš preveč hudovala na nedolžne živalice. Ho- češ?«

Gospa Agata se je popolnoma obr- nila od ogledala in za že odhajajočim možem vzklila z glasom velikoduš- nega dovoljenja:

»Pa prinesi, če si že tako siten... Sa- mo roke si prej umij, grdobna črna!«

A ko je ostala v sobi sama, je bru- nila v smeh, tako divji in nebrzdani, da je celo flegmatični lišček v kletki na steni prestrašeno utihnil:

»Tak tepec, tak tepec! In jaz naj ga ljubim?«

Premog, drva, koks, kovaški premog-ogljje JILJILJA, Vilharjeva c. za Gl kot Kralja Petra trg 8. Miklošičeva c. 4 Tel 2520

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama.
Nedelja, 14. ob 15. »Stilmondski župan«.
Izven; ob 20. »Romeo in Julija«. Izven.
Ponedeljek, 15. »Pohujšanje v dolini šent-florjanskic. A.

Ljubljanska opera.
Nedelja, 14. ob 15. »Čardaška knežinja«, opereta. Izven.
Ponedeljek, 15. »Zaprta«.

Narodno gledališče v Mariboru
Nedelja, 14. »Gejša«.

Celjsko gledališče
Torek, 16. »Ognjenik«. Gostovanje članov mariborskega gledališča. Začetek ob 20.

Ljubljanska opera. Jutri popoldne ob 15. se poje v opernem gledališču Kalmanova opereta »Čardaška knežinja« v običajni zasedbi. Glavne vloge so v rokah gospe Poličeve in Ribičeve ter gg. Drenovca, Pečka in Povheta. Dirigira kapelnik Stritof, režija je v rokah gospoda Povheta.

Ljubljanska drama. Jutri sta v ljubljanskem drami dve predstavi in sicer popoldne ob 15. uri Maeterlinckova drama »Stilmondski župan«, ki nam riše pretresljivo zgodbo iz časa svetovne vojne, ko je nemška vojska zasedla Belgijo. Drama je izredno globoka, polna pretresljive vsebine ter jo je občinstvo pri premijeri in repitirah izredno tople sprejelo. Zvečer ob 20. uri pa se vzporedi Shakespearjeva tragedija »Romeo in Julija« z gospe Šaričev v vlogi Julije. Ostala zasedba kakor pri premijeri. Obe predstavi sta izven pri običajnih dramskih cenah.

Prvo gostovanje mariborske drame v Celju se vrši v torek, 16. t. m. Vzporedi se efektna moderna komedija Ludviga Fulde »Ognjenik«, v torek 23. oktobra pa Zolajeva drama »Tereza Raquin«.

Iz revijalne književnosti

Najstarejša hrvatska revija »Savremeni«, ki jo izdaja »Društvo hrvatskih književnikov« v Zagrebu, nima v današnjih literaturi in umetnosti neprijaznih razmerah z rožami posute poti, vendar vztraja kljub vsem neprilicam in izhaja še dokaj redno. Pravkar je izšla lepa dvojna številka s pestro vsebino.

Na uvodnem mestu je esel dr. Ivo Politca o pokojnem Stjepanu Radiću. Avtor ga imenuje »politik vedroga neba i širokih polja«. Razpravlja predvsem o vplivu, ki ga je imela fantazija (torej pesniško-umetniški element) na njegovo mišljenje in javno delo.

Dr. Ante Tresić Pavičić je zastopan s tremi pesmi iz pripravljajoče se zbirke »Plavo cvetice«, ki jo namerava izdati Društvo hrvatskih književnikov.

Sveža in sočna je novela Alije Nametaka »Podne« iz življenja bosanskih muslimanov. Branimir Truhelica piše v skoro carlyevskem stilu razpravo o dubrovniškem matematiku Boškoviću. V tej številki plastično in živo prikazuje Boškovićovo bivanje v »Parizu enciklopedistov« (l. 1759–1760). Razprava je zgrajena na številnih literarnih virih in se poslužuje deloma še neobjavljene korespondence.

Pesmi Stanislava Simića očitujejo izrazito lirično noto.

Mikavno se bere tudi črtica Radovana Jovanovića »Mrake«.

Ze zadnjič smo omenili zanimivost in pomen studije dr. A. Barca o Venceslavu Novaku. V tej številki se razprava nadaljuje.

Mica Anić Perišin ima dobre, čeprav še nekoliko epigonske pesmi.

Iz estetske teorije objavlja dr. J. Makarec razpravo o estetskem doživljanju.

Jubileju Tolstega sta posvečena razprava dr. J. Badalića o »Levu Tolstojem« in hrvatski književnosti in prevod »Pripovedke za dečo«.

Ivo Šrepol poroča o modernih francoskih duhovnih strujah in pokreth z značilnim naslovom »Skrivnost pokolenja Francije«.

Zanimivo so reminiscence pesnika Ljube Wiesnera o Stjepanu Radiću in A. G. Matosu v šolskih klopetih.

Feliton vsebuje nekatera knjižna poročila.

»Savremeni«, ki ga urejuje Ljubo Wiesner, se narača v tiskarni Merkantile v Zagrebu, Ilica 35. Cena 160 Din na leto.

»Srpski književni glasnik« z dne 16. septembra je objavil povest Momčilo-Nastasićeva »Kazivanja o zemljinoj kćerici«, pesmi B. Kovačevića, D. Blagojevića in lirsko prozo Nemirovića-Dančenka.

Izveniški članek o Nemiroviću-Dančenku so ostali prispevki v glavnem delu časopisa posvečeni jubileju Leva Tolstega.

Iz francosčine je prevedel del spominov Tolstega kćeri Tatjana Suhotinov, Todor Manojlović razvija svoje misli o jasnopojavnem pisatelju v članku »Nerazumljivi Tolstoj«, Evgenije Spektorski pa piše o tra-

gediji Tolstega (izvleček iz ruskega predavanja, ki ga je imel avtor tudi v Ljubljani). Številka ima tudi muzikalni, šolski in politični pregled in obilne beležke.

Oktoberška številka »Letopisa Matice srpske« ne zastaja za prejšnjimi številkami po pestrosti in zanimivosti materijala.

Dočim je leposlovje zastopano z manjšimi doneski (pesmi Aleksandra Ilča, Božidara Kovačevića in Anice Čukić ter fragment novele St. V. Živadinovića »Slučaj Mladena Jakovljevića«, so publicistični članki in razprave kakor vedno aktualni in vredni čitanja.

Vuk Vrhovac v uvodnem članku apelira na vso jugoslovansko javnost, da se na grobovih narodnih mučenec zavzame velikih nalog, ki jih ima sedanje pokolenje. Ta poziv k idealizmu v politiki velja predvsem comim prekos, v Beogradu, ki ne umeva svojih nalog.

O problemu zaštite književnega in umetniškega dela razpravlja zelo obširno in pravno dokumentirano Mihajlo Konstantinovič, dočim se dr. Bogdan Novković zaustavlja pri problemu, ki ga vsi počenjemo: ali je mogoče preprečiti asimilacijo naših izseljencev v Ameriki. Tretji aktualni problem tretja V. Vrhovac: problem Rusije in Rusov.

Astronom M. Milanković nadaljuje svoje spomine in impresije, slovenski skladatelj in publicist Anton Lajovic se — pač ob pomnkanju slavnih slovenskih revij — »glaša« v Letopisu M. S. k problemu »Anschlussa«, dr. O. Hoffmann razpravlja o madžarski politiki, V. Gligorić pa podaja kritično sliko beogradskega gledališkega življenja.

V obsebnem delu beležk in na uvodnem mestu politično pismo dr. Julke Hlapce-Gjorgjević iz Šmarja pri Jelšah: o božji poti k Sv. Roku, — tipičnem slovenskem pojavu. Med njimi je tudi članek o H. Waldenu, prvaku nemške ekspresionistične poezije, ki je slavil minule dni pedesetletnico.

Med kritikami in ocenami je najzanimivejšje poročilo o knjigi dr. Konstantinovića »Socialna medicina« z nekaterimi podatki, ki bi zaslužili širšo popularnost. Dalje je v številki vse polno literarnih zanimivosti z domačega in tujega sveta, tako da je »Letopis M. S.« pravi »tolstij žurnal«, kot so Rusi nekoč s ponosom imenovali svoje obsežne revije.

Umetnostna razstava Ljudevita Vrečiča

Ze od 30. septembra so v Jakopičevem paviljonu razstavljene slike mladega slovenskega slikarja Ljudevita Vrečiča. Prvi umetnik iz Prekmurja je s svojo prvo razstavo na slovenskih tleh opozoril nase vse ljubljanske umetniške kroge. Kritika mu je dala lepo priznanje in vsak, kdor je obiskal njegovo razstavo, je moral pritrčiti, da je g. Vrečič slikarski talent, ki mnogo obeta.

Zal da je ljubljanska publika vse preveč brezbržna nasproti mladim talentom s slovenske periferije, daleč prinašajo v slovenske slikarstvo nove pesjaše, nove tipe in svojevrstno noto. Zato bi bilo želeli, da bi mlademu slikarju, ki so ga prejneje geografske in državopolitične razmere napotile v Budimpešto in ki je prišel po dovršenih študijah poln vere in zaupanja v slovensko metropolo, pokazali, da se Ljubljana zaveda svojega centralnega položaja v slovenski kulturi in da ume ceniti mlade talente z meje.

Razstava Ljudevita Vrečiča bo odprta še do 23. oktobra (vsak dan od 9. do 17. ure). Ker doslej Slovenska Krajina še ni dala pomembnejšega slikara, so posebno zanimive Vrečičeve prekmurske figure in nekatere pokrajine, ki jim ni podobnih drugod na Slovenskem. Ze to naj bi zamakalo občinstvo, da obilneje kot doslej poseže razstavo.

V nedeljo, dne 14. t. m. ob pol 12. dopoldne in ob pol 4. popol. bo umetnik osebno vodil posetnike po razstavi in razlagal posamezne slike. Opozorjamo še prav posebej na to prilžnost!

100 letnica Reclama

Pred kratkim je praznovalo svetovno znano nemško založništvo Philipp Reclam. Leipzig stoletnico svojega obstoja. Če se spomnimo te stoletnice tudi mi, je to zategadelj, ker je potrebno v današnjih domačih založniških razmerah opozoriti na razvoj in uspeh smotnega založniškega dela. Prava letnica uspeha Reclama je prav za prav leto 1867. Tedaj so postala zakonito prosta vsa dela nemških klasikov in to je dalo pobudo Reclamu, da je mogel uresničiti misel o svoji »univerzalni biblioteki«, ki naj bi nudila vsakemu in vsem v ceneni izdaji dela domačih in inozemskih duhovnih sil. Uspeh je bil presenetljiv — danes je »univerzalna biblioteka« presegla število 6900 spisov — in je gotovo moglo le pri večmilijunskem narodu, ki ima še velik krog svojih sosedov, ki so bili prisiljeni zajemati iz istih virov. Toda tudi to podjetje se je spetletka

moralo boriti s težkočami, predvsem da vzdrži enotno ceno vsakega suopica, ki je bila malenkostna in je zato dala sortimentu premalo zaslužka. Baš to je bilo mogoče vzdržati podjetju z izredno točno in smotno organizacijo, ki je nam uganka. Tega ni zmogel nihče drugi in vse podobne knjižnice so obstale na polpota. Tudi mi moremo zabeležiti par poizkusov: Krajčeva »Narodna biblioteka«, Gabrščekova »Slovenska knjižnica«, po vojni Peskova »Narodna knjižnica« in potem »Splošna knjižnica«. Problem založništva je danes bolj kot kdaj prej akuten in nujno poziva k študiju organizacije razprodaje knjig v majhnem narodu. Danes je jasno, da je to mogoče le v kolektivnem sodelovanju vseh in vsakega in to, ker je tudi v velikem narodu najtežavnejša stvar — napisana in natisnjena dela razprodati.

Henrik Sienkiewicz Potop II. del

Is poljsčine prevel dr. R. Mole — 1928. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. — Velika osmerka — 496 strani. Broširan velja 100 Din, v platno vezan 124 Din, poštnina 5 Din.

»Potop« je nadaljevanje velikega Sienkiewiczovega romana »Z ognjem in mečem«. Dočim tvorijo zgodovinsko ozadje zadnjega boji poljske šlahte s kozaki na znamenitih ukrajinskih tleh, opisuje »Potop« ono grozno stanje in Poljski, ko so Švedi popravili vso deželo in jo skoraj uničili. — Izdaja in malomarnost visokega plemstva je olajšala Švedom pot v poljsko ljudovlado, a iztizenje in poštovanost kralju vdane plemstva je poglajala zopet Švede za mejo.

Glavni junak v »Potopu« je Andrej Kmit, naiven, lahkomisel, poštvovalen mlad mož, ki vidi samo korist svoje ljubljene domovine. Tako je zaslepljen, da se dolgo bojuje na strani njenih izdajalcev. Ko pa izve resnico, se maštuje nad svojimi zapeljivci in dela skesan pokoro s čudeži junaštva. Najbolj se izkaže pri obleganju Jasnogorskega samostana »Čenatohove«, ki ga reši pred Švedi. Na čudovit način reši kralja, premaga v bojih svoje nasprotnike in doseže končno svojo Olenko, ki jo že od nekdaj ljubi, ki pa ga je do zadnjega odklanjala kot izdajalca domovine, dokler se ni preprčala o nasprotnem.

»Potop« je poln prekrasnih epizod, a predvsem je veličasten opis obleganja Jasne gore, biser v svetovni literaturi. — S fino ironijo biča pisatelj takratne žalostne razmere in doseže v polni meri svoj namen. Saj je znano, da so baš Sienkiewiczovi romani vzdrževali in dvigali srca Poljakov in mnogo pripomogli k osvoboditvi. Tudi v »Potopu« nastopajo osebe, ki so že naši stari znanzi iz romana »Z ognjem in mečem«. Zopet občudujemo malega viteza Volodijovskega, se divimo Anici Borzobojati, spustimo Jana Skrzetuskega in se smejemo »največjemu junaku« Zaglobi.

Če je roman »Z ognjem in mečem« najboljši Sienkiewiczov roman, je »Potop« najživljnejši in poln najrazličnejših nedosgljivih epizod, pisan napeto od začetka do kraja.

»Potop« prav tople priporočamo našim ljudskim in šolskim knjižnicam, pa tudi vsem drugim častilcem lepih povesti.

Bab o razvoju novodobnega gledališča

Številne publikacije o gledališču, odlične po stvarni vsebini in dovršeni obliki so pokazale Julija Baba že davno kot enega najboljših nemških poznavalcev gledališča. Njegova obsežna kronika gledališča in portreti igralcev, pisani deloma skupno s prezagodim umrlim dunajskim pisateljem Willyjem Handlom, zaslužijo celo v ogromni nemški produkciji te stroke veliko pozornost.

Izpod peresa Julija Baba je nedavno izšla publikacija »Das Theater der Gegenwart«, ki naravnost preseneča z bogastvom kritično obdelane snovi. Knjiga je obširen pregled usode, zmag in katastrof, zlasti nemškega gledališča iz pretekle, polpretekle in današnje dobe. Novo delo Babovo začenja z novim gledališkim pojavom vojvode Jurija Meiningskega, ki je mogočno oplojdi gledališko umetnost ne samo v Nemčiji, marveč tudi izven njenih meja s 8000 gostovanji. prirejenih v teku 16. let v Holandiji, Belgiji, Avstriji, Rusiji in Angliji. Vzporedno s tem pokretom opisuje Bab istodobni pokret in zmagovito naturalizma na francoskem odru, čigar prvobornik je bil André Antoine.

V mogočih črtah je Bab tudi orisal orjaški vpad Ibsenov v literaturo, boj mladega Hauptmanna, ustanovitev »Freie Bühne« in »Freie Volksbühne«. Vse opise odlikuje izredna plastičnost. Otto Brahm in kongenitalni Stanislavski sta s svojimi družinami podušila gledališče in postavila na »der živega človeka«. Kar je prišlo za tema dvema, označuje Bab kot novoromantično razdobje, stopnjevanje in vrhunec naturalizma. Wilde, Maeterlinck in Hofmannsthal so naenkrat prevzeli vodilno vlogo.

Velike napore Maksa Reinhardta na moderni oder ocenjuje Bab z raznih stališ: in se ne zadovoljuje samo z neprestanim ponavljanjem in poudarjanjem slikovitosti, tvornosti in glasbene ubranosti njegove režiserske umetnosti. Mojrstrski portretira plejado umetnikov, ki so se pridružili Reinhardtu ali ki jih je sam odkril s svojim čudovitim instinktom.

Leopold Jessner je izvrševalec bojovnih idej Gordona Craiga in njegovih ženjalnih bojov za jačje stopnjevanje dramatičnega učinka odrskih prostorov. Craig je bil mož, čigar nauk so temeljito razumeli šele po nastopu ekspresionizma.

Preko ekspresionizma na odru prehaja Bab k Tajrovu in Meyerholdu in omenja, da se razvoj revulucionalnega gledališča v Rusiji brez Craiga ne da niti zamisliti. Knjiga končuje s Piscatorjem.

Bab se sicer v glavnem peča temeljito le z nemškim gledališčem, vendar se zelo jasno dotika tudi razvoja modernega gledališča v Franciji, Rusiji, Angliji in Italiji ter opetovano in s pravim naglašam osebnost in delo velikega sceničnega novotarja Gordona Craiga. Opozoril je tudi na nezalutni razmah gledališča v Zedinjenih državah v zadnjih letih in napoveduje, da bodo evropski učitelji kaj kmalu postali učenci.

Gledališkega razvoja pri drugih narodih se Bab ne dotika, ker že v uvodu navaja, da bo predmet njegovih razprav samo gledališča umetnost onih narodov, ki so s svojo umetnostjo prekoratili lastne narodne meje, ako razen Rusov, Slovanov sploh ne omenja.

Nov uvod v psihologijo

V založbi Jugoslovanske štampe d. d. v Zagrebu je izšla pred začetkom šolskega leta 2. izdaja srednješolske učne knjige. »Psihologija«. Njen avtor je profesor teoretične filozofije na zagrebški univerzi dr. Stjepan Zimmermann. Brez dvoma je ta njega najboljša učna knjiga za psihologijo, kar jih premoreta srbohrvaška in slovenska literatura.

Druge izdaje je bila temeljito predelana in razširjena. Knjiga obsega 256 strani v veliki osmerki in ima vse polno odstavkov in petitu, na koncu pa obravnava končno, t. j. filozofska vprašanja psihologije in v posebnem poglavju nje zgodovino. Dobar je tudi slovarček najvažnejših strokovnih izrazov, ki ima zmerom v oklepaju tudi nemški izraz, s čimer se olajša čitanje nemških filozofskih knjig. Zimmermannova »Psihologija« upošteva vse moderne eksperimentalne metode in smeri v psihološki vedi ter nudi tako najboljšo podlago za samostojno modroslovje. Opremljena je z risbami našega rojaka, zagrebškega vseuč. profesorja dr. B. Zarnika.

Opozorjamo na Zimmermannovo »Psihologijo« tudi slovenske izobražence, zlasti učiteljsstvo, zakaj obseg in vsebina knjige presegata okvir šolskega pouka, tako da bo knjiga dobrodošla tudi človeku izven srednje šole, ki se zanima za eno najpomembnejših ved našega časa — psihologijo. Knjiga stane 60 Din.

Marij Šimene liše angažman v Berlinu? Zagrebški listi poročajo, da se Marij Šimenc, ki se je po sporu z upravo zagrebškega gledališča mudil v inozemstvu, da si najde nov angažman, vrnil v Zagreb. Šimenc se interesira za vstop v kako berlinsko opero in je že naštel nekaj opernih partij v nemškem jeziku.

»Hrvatska revija« je začela izhajati. »Hrvatska Matica« v Zagrebu je začela izdajati svojo revijo pod naslovom »Hrvatska Revija«. Izhajala bo kot dvomesniček. Pravkar je izšla 1/2 številka na 224 straneh velikega formata. Revija je tudi ilustrirana. Sodelujejo prvi hrvatski literarni in kulturni delavci, urejajo pa jo bivši urednik »Savremenika« dr. Branimir Vizner-Livadić.

»Venec« v Beogradu je te dni izšel 1. zvezek že 14. knjige književnega in omladinskega lista »Venec«, ki ga urejuje gosp. Jeremija Živanović. »Venec« je sestavljen večinoma iz prispevkov srbske, deloma tudi hrvatske in včasih tudi slovenske mladine, pesmic, pripovednih spisov in razprav. Vmes pa so člani profesorjev in drugih prijateljev mladine. Vselej je zasledovati živahno vrvenje srbske mladine, ki v »Venec« dokazuje in obeta nove talente in rastoči idealizem najmlajše generacije. Zato bi smel »Venec« v Sloveniji reflektirati na prijatelje in častilce mladine in starejšimi. »Venec« izhaja mesečno za petih polah in stane na leto 60 Din. Uredništvo in uprava je v Beogradu, Visočka ul. 22.

»Štiri točastinke« od K. Bervarja op. 12, dve za moški in dve za mešani zbor. Za prvi dve skladbi (moški zbori) se dobe tudi glasovi za štiri trobila. Cena partiturn 6 Din, glasovi po 1 Din. Založila Gorčar & Leskovec v Celju. O teh skladbah piše strokovnjak Kimovec naslednje: Ne motim se, če trdim, da so to najboljše Bervarjeve skladbe. Resnica je, da so preproste, toda iskrene, občutne, čustvujoče, kar tako blagodejno vpliva na srce ob teški ločitvi. Zato bodo brez dvoma blagodejno vplivale na poslušalce. Skladbe so obenem tudi tako lahke, da prav nobenemu zboru ne bodo de-

lele nikakih težav, zato bo težko, da bi jih hotel zlasti kateri podeželski zbor pogrešati. Hašek v rušini. V založbi knjižnice »Ogonek« v Moskvi so začeli izhajati zbrani spisi tudi pri nas znanega češkega pisatelja J. Haška, avtorja »Vrlega vojaka Svejkac«.

Francoska zbirka pesmi Ljubomira Mičiča. Dočim zaman čakamo, da bi se pojavila na francoskem knjižnem trgu antologija srbohrvatske in slovenske poezije, ki bi ugotovila nudi kultiviranemu francoskemu okusu marsikaj novega in svežega, je znani »czenitist« Ljubomir Mičič prehitel vse naše priznane poete. Pravkar je izšla v založbi Jouve & Cie v Parizu okusno opremljena zbirka Mičičevih pesmi v francosčini. Ima kričeti naslov: »Hardi! A la barbarie. Paroles zénitistes d'un barbare européen«. Obsega 160 strani in pagovor M. Mategueja, ki slavi Mičiča kot pesniškega oznanjevalca barbarstva. Na koncu pravi: »Prvi nastop barbarov v Evropi! Prvi nastop duševnih barbarov vseh kontinentov! Balkanci kot šesti kontinent so med njimi. Pesniki civilizacije so mrtvi. Naj žive pesniki barbarstva. Amen.« To originalno pesniško zbirko iz Beograda izgnanega voditelja »czenitistov«, je ilustriral njegov drug Branko Ve Poljanski. Iz ljublovanosti nasproti nehalceji domovini piše Mičič sedaj v francosčini.

O položaju na nemškem knjižnem trgu čitamo v najnovejši številki »Die literarische Welt«: Izdaje klasikov so skoraj prenehale. 80 odstotkov celotne knjižne produkcije zavzemajo romani. Dočim so se pred ieti založniki še bali velikih romanov, se zdaj zopet uvajajo obsežna dela v več zvezkih. Tako se za to sezono napoveduje Dreiserjev »Titan« v treh zvezkih, ogromna Viereckova »Avtobiografija večnega Judas. Rogera Martina du Gardsa »Thibaultov« (4 zvezki), Undsetov roman »Olav Audunssohn« (4 zvezki). Takoj za romani se vrsti po številu in nakladi politična literatura in memoari. Na tretjem mestu so črtice, novele, eseji, feljtoni. Eseji še nedavno niso našli posebne milosti v obeh nemških založnikih, sedaj pa jih izdajajo čedalje več. Pesniške zbirke so sorazmerno zelo redke in jih izdajajo le posamezni, posebno idealni založniki.

Iz madžarske književnosti. Znani romanopisec Zsigmond Moricz je napovedal roman »Goreča polja«, ki bo v zvezi z letošnjo poletno vročino. Ta mojstrski opisovalec madžarskega pejzaža in življenja na kmetih je izbral letošnjo sušo, ki je požgala travo na pustah, da prikaže v romanu razpaljene strasti provincialnih žena. Roman »Goreča polja« bo študija naravov in madžarski provinci.

Reinhardt pripravila »Romeja in Julija«. Nemški gledališki krogi pričakujejo z velikim zanimanjem Reinhardtovo vzporeditve »Romeja in Julije«. Dolgo časa je Reinhardt iskal Romeja. V izbiri med Moisišem, Thimigom in Gyntom se je odločil za Franca Lederera.

SIVI LASJE so v resnici največji sovražnik mladosti, a gotovo kvarijo lepo vsake dame. »EXCELSIOR-BEENE« od dr. Dorra & Cie. Pariz, barva lasse perfektno in enako v vseh niansah. Samo barvanje je jako lahko in enostavno za vsakega posameznika. Ne maže roke, glave niti perila. Popolnoma neškodljivo za lase in za naseh vsakega jamečimo. Garnitura Din 36.— CENITPOLJA, kozmetički zavod, Zagreb, Ulica št. 37. — Zadržajte brezplačne ilustrirane prospekte! 236-0

IZŠLA JE

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1929

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov vpoštevavan in je še danes najbolj obrabtan. Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

»VELIKA PRATIKA« je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnik nasljednikih

tiskarna in litografični zavod

LJUBLJANA, Breg št. 12.

214

Dr. Iv. L.

Praški 14. oktober

(Pred desetimi leti.)

Zvečer smo se shajali v slovenski vinarni pri Dogulinu v Moravski ulici. Poznali smo to vinarno že iz dijaških let, saj smo bili takoj rekoč priča, ko je gosp. Pipan pripeljal v Prago prve so de vipavca in otvoril svojo vinarno na veliko veselje vseh praških študentov, ki so bili poslej iz domoljubja ali pa vsled ljubezni do domačega vina pri njem stalni gostje. Od takrat se je seveda marsikaj izpremenilo, naši tovariši so bili na frontah, in le tu pa tam je zaneslo katerega v Prago, da si je malo oddahnul. Zato pa je bilo mnogo drugih gostov in novih znancev. Gostilniške prostore so polnili večinoma Čehi, ki niso prenesli slabega piva, kakršno so kuhali zadnje čase, zato so se zatekli k našemu vincu, ki mu vojna ni škodovala, razven, da je bilo od dne do dne dražje. A to nas ni motilo, saj je bilo tudi denarja vedno več; ko smo prvič plačali liter po 4 K, se nam je zdelo predrago, ko je bil čez nekaj dni po 8 K, smo rekli, da se bomo vpisali v sveto vojsko. Gosp. Dogulin pa nas je tolažil: »Le pijte, bo še dražje!« Res je bilo kmalu po 12, 16, 20 K — in gostje niso obupali. Saj se je bližal konec vojne, kdo bi ne bil

vesel! Vinarna je šumela v zmagoslavnem razpoloženju, češki listi so že očito napovedovali propad Avstrije, vsak je prinesel še kakih skritih novic iz Švice ali Francije in od rok do rok je krožila pesem o čeških legionarjih, ki so se borili kakor levi na Chemin de damme. Mnogi so znali to pesem, ki je bila seveda podvržek, na pamet in so jo citirali z navdušenim zanosom. Posl. Zahradnik, eden največjih ljudskih tribunov, je že v dunajskem parlamentu zaklical: Živela svobodna češkoslovaška država! Kdo bi na to ne pil? Mi, kar nas je bilo hišnih znancev, smo se shajali v kuhinji okoli gospe Dogulinove in mило gledali na šteditnik, kjer se je kuhalo kaj neznanega v ponvah in loncih; kajti košček krompirja je bil v teh časih slaščica, krajček kruha bogastvo, ričet nebeška do brota, golaž nedosežne sanje, fižol najslajša jed, — vse drugo je obstajalo iz vode: kava, čaj, juha itd. Kdor je imel kruh, je bil gospod. Jaz sem ga dobival vsak teden en hlebec pri neki mecenatnji, ki je dobivala moko od vojakov v Romuniji in sem ga nosil po ulicah od hiše do vinarne tako očitno, da so se vsi ozirali za menoj, kakor da nosim božji čudež. Naravno je, da smo tudi v kuhinji reševali politična in strategična vprašanja, saj je bilo med nami mnogo častnikov, vojakov

in politikov. Ob slavnostnih prilikah se je vinarna in kuhinja združila v skupno manifestacijo, držali so se govorji, napijalo se je češki in jugoslovanski svobodni. Tako smo preživljali tiste gladne oktoberske dneve in ravno slavili konec avstrijskega parlamenta, kar se vrata odpro in cto ti bratov Jugovice iz Ljubljane, pet mladih fantov, pivcev in pevcev, ki so vsi srečno prestali svetovni vihar in prišli v Prago pogledat, kako se pripravljamo na slavnostne dni. Veselo smo se pozdravili in kmalu sem začutil, da je prišlo za menoj iz domovine nekaj: česar že dolgo ni bilo: slovenska pesem! Peli smo, da je vsa vinarna strmelila in ko so gostje čuli, da so prišli znanci naravnost iz Jugoslavije, ni bilo napivanja ne konca ne kraja. Bilo je že davno čez polnoč, ko smo stopili na ulico in peli francosko himno. Allons enfants de la patrie! Vse eno je bilo, prav ali ne prav, samo da smo pokazali svoj pogum. In celo policaja ni bilo od nikoder.

Drugi dan pa so se raznesle po Pragi čudne vesti: da bo naslednji dan revolucija, da bodo vse železnice ustavljene in da je vojaštvo pripravljeno. Bratje Jugoviči so pobegnili s prvim vlakom domov, mi pa smo čakali, kaj bo. Ko sem dne 14. oktobra stopil na ulico, se mi je nudi zanimiv prizor:

jutro je bilo hladno, megleno in ulice so bile skoraj prazne; na trgih in križiščih so stale vojaške čete s strojnimi puškami. Skušal sem priti na Vavlavski trg, a povsod so me zavrtili, ljudje, ki so se tu in tam zbirali po ulicah, so govorili, da tam stoji kanoni in da so tudi nad Prago postavljene baterije, da zdrobe mesto, ako nastanejo nemiri. Vrnil sem se zopet na Purkinjev trg; pred vinograjsko mestno hišo je stala množica ljudi in na oknu se je pojavil pošl. Klofač, z veseljem, smehljajom se obrazom. »Nu, je rekel, »dobro jutro, malo hladno je, pa nič ne de, je pa v naših srih bolj toplo.« Množica se je zasmejala. Policija je gledala od daleč, vojaštvo je mirno stalo pri svojih strojnih puškah. »Leno izgleda danes Praga, kaj ne,« je nadaljeval posl. Klofač z ironičnim glasom, »škoda bi je bilo — in nas tudi. A mi se teh strahil ne bojimo, ker vemo, da so to — samo strašila. Res je, da smo lačni — a to je advent — čas pričakovanja in tako bomo dočakali svojo svobodo.« V tem smislu je zabaval poslanec dobrovoljno množico in ko je policija začela ljudi razganjati, so se zbrali na drugem kraju. Iz množice se je zopet povzpela govornik in začel govoriti

Gospodarstvo

Rezultat zasedanja tarifnega odbora

Kakor smo že ponovno poročali, je 'arifni odbor v zadnjih treh tednih razpravljaval o izredno težkem vprašanju povišanja železniških tarif. Najprej je zasedal v Beogradu, potem v Zagrebu, kjer je zasliševal mnenja posameznih interesiranih skupin kmetilstva, trgovine in industrije. Od 1. do 9. t. m. pa je ponovno zasedal v Beogradu, kjer se je vršila odločilna borba.

Slovenija ima v tarifnem odboru 4 člane. Vsi pa zaradi dolgotrajnih razprav žal niso izdržali do konca, kakor to posnemamo iz članka tajnika Zveze industrijev inž. Milana Sukleta, ki je bil večer objavljen v 'Trgovskem listu'. Gosp. inž. Milan Suklje pravi v tem članku: »Na žalost smo opazili, da se je tarifnega odbora v Beogradu udeležil samo eden naših zastopnikov v odboru, g. Ivan Mohorič, dočim so manjkali vsi trije ostali gospodje. Ne morem, da ne bi prav krepko grajal take zamudnosti.«

V končnih razpravah tarifnega odbora pa je tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič energično zastopal slovenske interese. Tarifnemu odboru je uspelo, da je znatno znižal zahteve železniške uprave, ki je od prvotno nameravane 20% povišanja morala končno pod pritiskom argumentov znatno popustiti, tako da bo sedaj izvedeno poprečno 5% povišanje. Poleg tega pa bodo nekateri predmeti v ugodnostnih tarifah pregrupirani ter se bo ukinil najnižji tarifni stav 29. Tarifni odbor je izdelal obširno spomenico, v kateri predvsem poudarja, da vsa gospodarska kriza še ni prebrodena. V posameznih panogah se opaža poplavljanje, v drugih pa poslabšanje. Opozoril je, da se inozemska tržišča zaporedoma zapirajo proti našemu izvozu, dočim se pridobivati novih tržišč ne posveča zadostna pažnja. Konzum je v notranjosti padel, kar se vidi iz navedenih podatkov o prevoznih netonazih, ki je znašala leta 1925. se 19.87 milijonov ton, leta 1927. pa le še 15.83 milijonov ton. Kljub zmanjšanju netonazne pa so dohodki železnice ostali na isti višini. Leta 1925/26. so znašali 2552 milijonov Din, leta 1926/27. 2528 milij. Din, leta 1927/28. pa 2562 milijonov Din. V istem času pa so znašali — kar je za presojo načina budžetiranja velike važnosti — predvideni dohodki 1955, 2825 in 2590 milijonov Din.

Tarifni odbor poudarja zato v svojem memorandumu, da se iz tega vidi, da tarife niso vzrok proračunskemu deficitu. Železniška uprava ne upošteva višine sedanjih dohodkov ter živi preko svojih dohodkov. Zlasti opozarja, da ne opaža dovoljnega dela na racionalizaciji obrata in da so mnoge redukcije, ki so bile podvzete, na škodo gospodarstvu in prometu. Zato zahteva, da se takoj prične s temeljitim proučevanjem vzrokov nesorazmerja med dohodki in stroški v prometnem resoru, na drugi strani pa naj se ukrene vse potrebno, da se reorganizira in racionalizira eksploatacija železnice v tehničnem, administrativnem in finančnem oziru.

Posebno pažnjo je posvetil tarifni odbor v dvoji spomenici letošnjemu popolnemu odpovedanju funkcioniranja transportne službe, ki je imela za posledico, da naši gospodarski krogi zaradi pomanjkanja vagonov niso mogli izkoristiti niti izvozne konjunkturo, niti svoje produkcijske kapacitete, kar je tudi železnici povzročilo veliko škodo na dohodkih.

Tarifni odbor zahteva, da se v današnji težki in delikatni gospodarski situaciji vodi zelo oprezna tarfina politika, da se ne bi obstoječa kriza še bolj poostрила in da se ne bi pričelo delo konsolidacije popolnoma uničilo. Dalje opozarja, da bo novo 5% povišanje tarif izrazilo podražitev mnogih sirovin in pogonskega materiala in s tem podražitev naše industrijske produkcije, kar ne bo ostalo brez vpliva v konkurenčnem boju z inozemstvom, zlasti ki je zaščita mnogih industrij že pri sedanjih cenah nezadostna in se bo s sklenjenjem novih pogodb še zmanjšala. Tarifni odbor zaključuje svoje načelno stališče z zahtevo, da se dohodki od povišanja tarif porabijo izključno za sanacijo našega prometa in za racionalizacijo obrata. Nasproti predlogu železniške uprave, da stopi povišana tarifa v veljavo s 1. decembrom, zahteva tarifni odbor, da se tarifa uveljavi še le s novim letom, ker je večina kupčij sklenjenih do konca leta.

Tej spomenici tarifnega odbora sledi specialni del, ki vsebuje vse spremembe v izvoznih, izjemnih in pristanjskih tarifah. Kakor smo informirani, so bile končne razprave v tarifnem odboru zelo težavne in dolgotrajne, ker je bilo treba spraviti v sklad nasprotujoče interese posameznih pokrajin. Memorandum tarifnega odbora sta spretno sestavila tajnik zagrebske zbornice dr. Ljubo Karmanski in tajnik ljubljanske zbornice g. Ivan Mohorič.

Položaj na slovenskem lesnem trgu

Kljub zelo pozni stavni sezoni je opaziti neobičajno veliko zanimanje za tramove, ki prihaja od različnih strani. Velike množice tramov se povprašujejo v dimenzijah 1/2, 3/4, 1, 1 1/2, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100. Ta povpraševanje prihaja predvsem iz držav ob Sredozemskem morju, in sicer za takojšnje dobave, pa tudi za dobave v poznejših mesecih po ca 500 kub. m. Že zadnjič smo pozvali producete tramov, da bi dali svoje mnenje glede ustanovitve neke centralne prodaje tramov, vendar na žalost — kakor je pač običaj pri naših producentih in trgovcih — se doslej še nihče ni javil s kakim tozadevnim predlogom. Na podlagi današnje čvrste tendence za tramove moremo s mirno vestjo računati, da bo ta tendenca tudi v bodoče ostala čvrsta, morda vse bodoče leto. Zato ponovno forsiramo predlog za ustanovitev take centralne prodaje in smo prepričani, da bo pri prizadevanju prizadežih prišlo do pozitivnih uspehov. Seveda odločitev je na strani producentov in trgovcev.

Zelo čvrsto povpraševanje je tudi po pragojih, zlasti hrastovih. Zeleti bi bilo, da bi se slovenski producenti pragoj kolikor mogoče dobro poprijeli tega dela, kajti današnja cena je prilično zadovoljiva. Bukovi pragoji pridejo, kakor smo že omenili, na vrsto v početku novembra. Poleg ostalih že imenovanih držav se je na našem trgu oglasila tudi Belgija, ki zahteva hrastove pragoje, in sicer od vsake množine polovice okroglih s spodnjo širino 28 cm in višino 14 cm, drugo polovico pa v dimenzijah 80 % 26 x 13 x 14 in 20 % 24 x 13 x 14 v poljubni trapezni obliki; vse v dolžini 2.60

m s toleranco 2.50 — 2.60 m pri 20% vse količine. Pri belgijskih pragojih, ki imajo za produkcijo zelo primerne dimenzije, pa je treba paziti na kolikor mogoče ravne komade, kajti dopustna krivina znaša največ 3 cm.

V rezani robi je izredno veliko zanimanje za III. vrsto, kakor tudi za podmerno blago. Grčija se še vedno zanima za blago v zadnjih omenjenih dimenzijah. Povpraševanje za drva raste dnevno. Kakor je videti, so se naši producenti v glavnem že privadili odpošiljanju rezanih drv, kar nam potrjuje dejstvo, da so naročila za rezana drva v Sloveniji vsak dan večja. Z dobavo rezanih drv je inozemskemu kupcu v splošnem zelo ustreženo.

Konferenca nasledstvenih držav glede predvojnih dolgov

V petek se je pričela na Dunaju konferenca nasledstvenih držav, da razpravljajo o predlogih, ki so bili stavljeni meseca maja na konferenci o predvojnih dolgovih v Rimu. Pri pogajanjih so navzoči samo zastopniki Avstrije, Češkoslovaške, Italije, Jugoslavije, Rumunske, Poljske in Madžarske. Namen pogajanj je, da se doseže enotno stališče nasledstvenih držav k predlogom za ureditev predvojnih dolgov, ki so bili stavljeni na majski konferenci v Rimu, ki kakor znano ni prinesla soglasja med nasledstvenimi državami na eni strani ter zastopniki upniških združenj in predstavnikov držav, kjer se nahajajo predvojne avstrijske rente.

Pogajanja, ki se vrše trenutno na Dunaju, se nanašajo na ureditev anuitetske službe zlatih rent, ki se imajo po innsbruckem in praskem dogovoru začasno obrestovati razprano staroiznosni lastnikom po 82% odn. 27% zlate vrednosti. Anuitetska služba za te zlate rente pa se ima polagoma dvigniti za popolno zlato vrednost. Obe zlati renti, avstrijska in madžarska, ki sta večni renti, naj bi se tudi spremenili v amortizirani renti. Po stavljenih predlogih naj bi nasledstvene države v teku 45 let amortizirale te rente s 75% nominalne zlate vrednosti.

Drugi kompleks vprašanj se nanaša na ureditev papirnatih rent. Tudi tu gre za ureditev anuitetske službe za one rente, ki niso v lastništvu državljanov nasledstvenih držav, t. j. napravam staroiznosni lastnikom. Na podlagi žigosanja teh rent, ki je bilo izvedeno v vseh nasledstvenih državah, je ugotovljeno, da imajo Avstrija, Italija in Češkoslovaška glede na določene kvote preveč teh rent, Jugoslavija, Rumunija, Poljska in Madžarska pa premalo. Zadnje države se ima torej smatrati za države - dolžnice nam staroiznosni lastniki. Ker ima vsaka država nam staroiznosni lastniki priznati te papirje v lastni valuti, zato bi morale te države - dolžnice tudi za oni primanjkljaj do polne določene kvote izdati na podlagi mirovni pogodbi nadomestne litre v lastni valuti. Upniške organizacije pa so že v Rimu izjavile, da ne zahtevajo nadomestnih litrov in nikake valorizacije papirnih rent, če jim države dolžnice priznajo gotov paval, ki bi odgovarjal stroškom za izdajo teh litrov. Kako se bo to vprašanje uredilo, danes še ni jasno, vendar je upati, da bo med nasledstvenimi državami prišlo do sporazuma.

Na tej konferenci zastopa našo državo g. dr. Ploj, naš delegat pri reparacijski komisiji.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in ČSR brezuspešna

Beograd, 13. oktobra n. Po oficijelnih poročilih naše delegacije, ki vodi v Pragi pogajanja za sklenitev češko-jugoslovenske trgovinske pogodbe, pogajanja ne obetajo uspeha. Češka delegacija je izročila naši delegaciji seznam predmetov, za katere želi ČSR uvozne olajšave, naša delegacija pa je s svoje strani predložila zahtevo po ukinitvi izvestnih odredb, ki skoraj popolnoma onemogočajo eksport naših agrarnih produktov v češkoslovaško republiko. Med obema predlogoma obstojata velike difference. Smatrali je, da je zaenkrat nemogoče doseči sporazum glede tarifiškega dela pogodbe in da bodo pogajanja ostala na mrtvi točki, kakor se je to že opetovano zgodilo.

== Izprememba v čl. 10. pravil o tarl. Na predlog carinskega sveta in na podlagi čl. 7. in 23. predloga zakona o splošni carinski tarifi je finančni minister 29. septembra pod C. br. 36.813 odločil, da se za železne bobne smatrajo samo izdelki iz črne železne pločevine, tudi zaradi zaščite proti rji, preprosto premazani z barvo, v katerih se uvažajo: kalcijev karbid, jedka soda, asfalt, tekoča mila, ekstrakt za strojenje, tiskarska barva, arzenova kislina, natrijev sulfat, natrijev karbonat, kalijev karbonat, ktramoje in druge organske barve, ribja mast, olja iz palmovih koščic, palmovo olje, karbolovo in kreozotovo olje. kakor tudi blago iz tar. št. 104, 105, 106 in 107 uvozne carinske tarife. Če se uvažja za tehnično rabo. Za železne bobne se morajo smatrati prav tako sodi, izdelani iz črne železne pločevine, pa tudi preprosto premazani z barvo, brez zabijnih obrobov, če se v njih uvažja gorilni imenovano blago. Voha. če ali vijak vobče, prav tako odprtine na sodu, smejo biti izdelani tudi iz drugega materiala, pa tudi prevlečeni s cinkom, svinčev ali kostrom. Če se v teh zabojih uvažja blago, ki ima pravico do odbitka tare, se tara odbija pri blagu iz tar. št. 105 in 106 po 12 %, za vse ostalo blago pa po 6 %.

== Spremembe v hrvatski lesni industriji. V zadnjem času so delnice »Slavonije« d. d. za lesno industrijo znatno popustile in so se šele koncem preteklega tedna zopet nekoliko okrepile. Kakor se zatrjuje, je to nazadovanje v zvezi s vestmi, po katerih bi družba prodala udeležbo pri obratih v nasledstvenih državah, ki so bili po prevratu nacionalizirani. Tako je že prodala svoj paket delnic budimpeštanskega in praskaške podjetja, dočim se glede prodaje udeležbe pri dveh jugoslovenskih podjetjih in pri tvornici pohištva Bothe & Ehrmann (Zagreb) še vršijo pogajanja z Našičko Unio.

== Anketa o organizaciji in volilnem redu zbornice za trgovino in obrt v Zagrebu. Te dni se je vršila v Zagrebu anketa, ki se je pečala z vprašanjem organizacije zagreb-

sko trgovske in obrtniške zbornice. Anketi so prisostvovali tudi predstavniki trgovinskega ministristva. Predsednik Saveza trgovcev je zahteval, da se poveča število zborniških svetnikov trgovskega odseka; isto zahtevo pa je postavil tudi predsednik Saveza hrvatskih obrtnikov glede obrtne sekcije. Dalje je bila iznešena zahteva po osnovanju posebne sekcije za gostinstvarstvo, hotelarstvo in turizmo. Glede na zahtevo o povišanju števila članov za trgovsko in obrtno sekcijo so tudi predstavniki Saveza denarnih zavodov in Saveza industrijcev v takem primeru zahtevali povečanje števila svetnikov v finančni in industrijski sekciji. V daljni debati, katere so se udeležili zborniški svetniki in predstavniki gospodarskih organizacij, se je vprašanje števila sekcij in članov sekcij prilično razjasnilo, tako da bo prišlo do povoljne rešitve. Na tej anketi se je razpravljalo tudi o vprašanju ustanovitve posebne zbornice na Sušaku. Iz številnih brzojavov ki jih je prejela zbornica in izjav primorskih članov zbornice je razvidno, da želi večina gospodarskih krogov iz krajev, ki naj bi spadali pod območje nove sušske zbornice, da ostanajo pod območjem zagrebske zbornice. Vsekakor pa je bilo skrajno, naj zbornica gospodarskim krogom iz teh krajev gre na roko glede specialnih zahtev.

== Bančni polom v Nišu. Kakor poročajo iz Beograda je pravni svet Niške banke te dni predlagal otvoritev konkursa. Banka je prišla v težkočo za poloma nekaterih glavnih delničarjev, vendar so bile nekvide aktivne večje kakor pa pasive. Banka je bila l. 1922. ustanovljena z delniško glavnico 3 milijonov Din.

== Organizacija finančne stroke in finančne službe. Kakor poročajo iz Beograda, je finančni minister g. dr. Subotić podpisal uredbo o organizaciji finančne stroke in finančne službe, ki bo v kratkem objavljena.

== Občni zbori. Dne 26. t. m. se bo vršil v dvorani Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani izredni občni zbor Kranjske industrijske družbe, ki bo sklepal o otvoritvi zlati bilanci tvornice za žico na Bistrici v Rožu (po avstrijskem zakonu o zlatih bilancah) in o ustanovitvi delniške družbe za to tvornico (na podlagi sklepa občnega zbora od 29. dec. 1924). Po končanem izrednem obnem zboru se bo vršil redni občni zbor, ki bo sklepal o bilanci za l. 1927/28. — Dne 27. t. m. se bo vršil občni zbor družbe Črna - Kaolin d. d. v Ljubljani (bilanca 1927.), 23. t. m. pa občni zbor družbe Carl Pollak d. d. v Ljubljani.

== Proizvajanje živinske krme iz lesa. V Heidelbergu je bila te dni ustanovljena družba »Holzhydrolyse A. G.« z delniško glavnico 200.000 mark, ki bo uvedla produkcijo ogljikovo - kislinske živinske krme iz lesa (predvsem lesnih odpadkov in drv). Način produkcije je izum dr. Bergiusa, znanega kemika in izumitelja proizvodnje bencina iz premoga. Ta način produkcije je za praktično izvedbo že povsem dovršen. Če se bo nov način produkcije cenilnih živinskih krmil iz lesa obnesel, tedaj je pričakovati, da bodo ta krmila velike važnosti za živinorejo. Dr. Bergius sam je predsednik nove družbe.

== Novo rusko notranje posojilo. V Rusiji se bo v kratkem izvršila nova emisija notranjega posojila v višini 400 milijonov rubljev, ki se bo obrestovalo po 8% in bo amortizirano v 15 letih. Posojilo je namenjeno za državne gospodarske institucije.

== Razvoj češkoslovaške industrije. Češkoslovaška industrija beleži v tek. letu prav ugodno konjunkturo, kar je razvidno iz stalnega nazadovanja števila brezposelnih delavcev. Škodove tvornice so zlasti v zadnjih mesecih znatno razširile obrat, zato je tudi število zaposlenih delavcev v njenih obratih znatno naraslo. Dočim so imele Škodove tvornice v početku leta 24.000 zaposlenih delavcev, jih imajo sedaj že 32.000, tako, da so postale po številu delavcev največje industrijsko podjetje češkoslovaške. K takemu ogromnemu razmahu so pripomogla velika naročila strojev za inozemstvo.

== Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 22. t. m. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega železnega materiala; 26. t. m. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za gornji ustroj; 25. t. m. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave materiala za potrebe državne markarnice (15.000 kg gumi-arabikuma in 300 kg mase za valjarje). (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani).

== Dobave. Splošni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave jute za ribanje, mila, sveč, svinčevih zalivk, metelj, krtač za ribanje, konteine in flanele. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave desk. Prometno - komercialni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 500 komadov varnostnih stekel za električne svetilke. (Pogoji so na vpogled pri posameznih oddelkih). Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 2500 kg pisanih cunj za čiščenje, do 23. t. m. glede dobave večje množine jekla, do 25. t. m. pa glede dobave množimansovih in plinskih cevi. Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 20. t. m. ponudbe glede oddaje 246 komadov starih plv v nasekovanje. Direkcija državnega rudnika v Vrdu sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 400 kg belih cunj za čiščenje strojev ter glede dobave hrastovega lesa. Direkcija državne železnicare Vares - Majdan sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 6000 kg rize in 4000 kg masti. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

== Ker se je sklenila prisilna poravnava, je odpravljen konkurz o imovini Ivana Lupše, trgovca v Ljubljani.

== Uradni tečaj na oktober. Finančni minister je določil za oktober naslednje uradne tečaje: 1. napoleondor 219 Din, 1. zlati turška lira 247.30, 1. angleški funt 276, 1. dolar 56.90, 1. kanadski dolar 56.60, 1. nemška marka 13.56, 1. poljski zlat 6.37, 1. avstrijski šilling 8.—, 1. belga 7.91, 1. madž. penga 9.92, 100 franc. frankov 222.20, 100 švic. frankov 1095.20, 100 italij. lir 297.50, 100 hol. goldinarjev 228.—, 100 rum. lejev 34.60, 100 bolg. levov 41.—, 100 danskih kron 1517.—, 100 švedskih kron 1522.50, 100 norv. kron 1517.—, 100 češkoslov. kron 168.60.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 13. sept.

Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi zopet manjši. Seveda je treba upoštevati, da borza v ponedeljek ni poslovala. Znašal je 14.57 milijona Din nampram 24.6, 15.84, 13.51 in 17.89 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Napram preteklemu tednu so tečaj deviz ostali skoro nespremenjeni, edino deviza na London se je nekoliko okrepila.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je v oja škoda v preteklem tednu nekoliko okrepila in sicer od 437 na 439 — 440. Promet ni bil zlaten. Tudi za investicijsko posojilo ni bilo vidnejšega zanimanja ter so bili zabeleženi zaključki po 85.75. Bančne vrednote so bile povsem zanemarljive. Večji promet pa je bil v industrijskih papirjih, zlasti v Slavoniji, ki je do srede popustila na 4, pozneje pa se je zopet okrepila na 6 — 7. Tudi Trboveljska se je v zvezi s vestmi o sporazumu med Länderbanko in upravo konzurne mase Slavenske banke okrepila ter trgovala po 485.4. Večve so bile čvrste pri 110 — 115 brez zaključka. V ostalem so se trgovale Drava po 530 — 550, Dubrovačka po 480 — 485, Slavenska po 100 in Sečerana po 485 — 490. Gutmann se je nekoliko okrepil in trgval po 197.5 — 200.

Ljubljana. (Prosti promet). Dunaj 8.0125, Berlin 13.56, Milan 298, Newyork 56.95, Pariz 212.4, London 276.28, Praga 168.77, Curih 1095.6.

Curih: Zagreb 9.13, Pariz 20.95, London 25.20625, Newyork 51.5875, Milan 27.221, Praga 15.40, Dunaj 73.075, Berlin 123.645, Bruselj 72.22, Budimpešta 90.68, Varšava 58.25, Sofija 3.75, Bukarešta 3.14.

Blagovna tržišča

Na nürnberškem hmeljskem trgu je bil tudi zadnje dni promet miren pri tlačnih cenah. Trgoval se je hallertauski prvovrstni (Siegel) po 250 — 265 mark za 50 kg. srednji po 200 — 245 mark in württemberski po 200—245 mark. Transiti hmelji se je trgval po 110 — 150 mark (29.80 — 40.70 Din za kg).

Novosadska blagovna borza (13. t. m.). Tendence nespremenjena. Promet 176 vag. pšenice, 27 vag. turšice, 13 vag. otrobov, 1 vag. ovas in 1 vag. ječmena. — Pšenica: baška, gornja baška in baška potijska 252.5 — 255; banaška, sremska 247.5 — 250. — Ječmen: baški, sremski in slavonski 245 — 250; baranjski pomladni 295 0 — 300. — Oves: baški in sremski 245 — 250. — Turšica: baška za december - januar 257.5 — 262.5, za marec - april 285 — 290, za april - maj 290 — 292.5. Moka: baška »Og« in »Ogg« 357.5 — 367.5; »2« 387.5 — 347.5; »5« 317.5 — 37.5; »6« 260 — 270; »7« 245 — 250; »8« 205 — 215. Otrobi: baški 182.5 — 187.5.

Dunajska borza za kmetijske proizvode. (12. t. m.). Razpoloženje na inozemskih borzah je bilo neenotno. Na budimpeštanski borzi je bilo razpoloženje prijaznejše, vendar je bila tendenca na dunajski borzi zelo mirna. Povpraševanje po pšenicah je bilo slabo. Tudi zanimanje za turšico je popustilo. Uradne notacije so ostale nespremenjene.

Pred saditvijo sadnega drevja

Marsikateri naš sadjar misli, da se lahko sadi sadno drevje samo spomladi; temu pa ni tako. Če vse to delo, namreč sajenje sadnega drevja, premislimo z naravnega stališča, kaj drevesu vse prila in kakšen vpliv ima presajanje na poznejši razvoj drevesa, pridemo do zaključka, da se mora sadno drevje saditi v času, ko miruje. Prav za prav naravno vzeto, je vsako presajanje protinaravno, narava tega sama nikdar ne stori, ampak ona sama seje. Presajanje torej je korak, ki naravi ni toliko po godu, posebno ne, če to delo prepozno izvršujemo in zlasti, če v tem času nastopi suša. Pri izkopavanju dreves smo pretrgali vez, t. j. izločili delovanje življenjskovažnik korenin, ki dobavljajo rastlinam predvsem vodo in sicer v vodi raztopljenih redilnih snovi. Ker pa je torej pri saditvi najvažnejša voda in sicer vlaga, se mora pri presajanju dreves skrbeti, da pridejo čimprej v zemljo, da se oprimejo. Pri sajenju dreves moramo na vsak način izrabiti čas, v katerem rastline mirujejo. Ta čas traja od srede oktobra do zime, dokler traja ugodno vreme, nadaljuje se zgodaj spomladi, dokler drevesa ne prično odganjati in ko odneha zmrzovati ter se zamlja otali.

Nič za nič, če listje z dreves sedaj v jeseni še ni odpadlo; temu se lahko odporne. V drevesnicah si pomagamo na ta način, ko nastopi čas za oddajo drevja, da posamezne veje od vrha navzdol potegnemo po veji navzdol. To delo gre hitro od rok. Na ta način spozna drevesničar, da je drevje godno za oddajo. Če pa smo pravi čas za-

mučili in je drevje že odgnalo, potem preti velika nevarnost, da se isto ne bo prišlo. Mlado drevesce se oprimo prej kakor pa starejše. Odrasla drevesa lahko tudi presajamo, vendar samo pozimi, in sicer z zemljo vred, ki se zmrznjena drži korenin.

Preden začnemo s sajenjem, si moramo biti na jasnem, kakšno sorto bomo sadili. Prava vrsta na pravi kraj, je pravilo! To pravilo je težko izvesti, ker so razmere tako različne v posameznih krajih, posebno kar se tiče kakovosti zemlje, lege, podnebja, vlage itd. V tem pogledu nam služijo pregledni krajevni sortimenti, na razpolago so nam strokovne institucije Kmetijska družba, Sadjarsko društvo, kmetijske šole, ki nam pomagajo rešiti važno vprašanje, pa tudi sadni izbor, ki ga je izdal Sadjarsko društvo in ki sloni na dolgoletnih opazovanjih in izkušnjah, je prav dober pripomoček. Držimo se pri tem načela: Sadimo le malo sort, pridelujemo enotno sadje, ki bo zdravo in lepo razvito. Lepo barvano, vztrajno in trpežno in ki bo privlačilo trgovce v deželo.

Važno je tudi vprašanje nabavka dobrih sadnih dreves. V Sloveniji imamo drevesnice, ki nam nudijo v tem pogledu dobro blago, n. pr. Kmetijska družba, Dolinšek, Vrečar in dr. Pri nakupovanju upoštevajmo naslednja pravila: 1. Naročimo drevesa čimprej, ki bodo 4 do 5 let stara, všteto od časa, ko so bila pri tleh cepljena, odnosno v drugem letu v krono cepljena; torej ne nad šest let stara. 2. Visokodebelnato drevje naj bo vsaj 1.80 visoko in cepljeno na zdrave lastne divjake. — 3. Prilika naj so cepljeni in sicer najmanjše oblike jablan na paradizevec, večje na dusenovce, hrške na kutine, češnje in višnje na rešeljko, odnosno mahalebke, breskve in marelice na lastne divjake, tudi na saintinjenovko, slivo ali pa prunus mariana. 4. Deblo naj bo ravno, gladko, brez lišaja, spodaj debelejša nego zgoraj in v višini pasu vsaj za palec debelo. — 5. Paziti moramo da niso na koreninskem vratu naseljene krvave uši. V tem primeru jih je razkužiti s čopičem, ki smo ga namakali v 1 1/2 % raztopni tobacnega izvlečka in maziljivega mila. — 6. Drevesa naj imajo dovolj, to se pravi vsaj 4 do 5 zdravih korenin, ki se raztezajo na vse strani in ki niso odrgnjene, oguljene, in presušene, pač pa posute s sesalnimi koreninami. 7. Krona naj sestoji vsaj iz 4, če že ne iz 5 dobro razvitih, vsaj 60 cm dolgih vej, ki morajo biti enakomerno razdeljene na vse strani, ne vstevši vrha. 8. Paziti moramo na dobro sorto, ki bo primerna za zemljo, lego in podnebje. 9. Ko jih posadimo napravimo seznam, odnosno načrt, tako da bo tudi znancem služil v pregled. — 10. Nikdar ne kupujemo dreves brez imen, zlasti ne na sejmovih, ko ne vemo, odkod so drevesa.

Glede priprave zemlje in sajenja samega več ob drugi priliki. Fr. K.

Radiooddajna postaja v Košicah

Dr. Merka, profesor v Košicah, ki je že lansko leto predaval v tamkajšnjem radiju o slovenski moderni literaturi, nam piše med drugim:

»Dobil smo v Košicah nove stroje, oddajamo na valu 263 m in z energijo 2 kw. Oddajna postaja je zelo dobra in slišna na veliko razdaljo. Imamo poročila iz vseh krajev čsl. republike, da našo postajo celo bolj slišijo kakor praško. Mnogo poročil imamo iz Poljske, iz Rumunije, od Črne morja, Nemčije in Jugoslavije (samo iz Hrvatske). Kot posebno bi omenil poročilo iz Bakuja ob Kaspiškem morju. Morda bi se dala tudi pri vas ujeti naša oddajna postaja. Definitiven program se je začel 1. oktobra. Zda oddajamo po 2 do 3 ure na dan, pozneje bomo pa tudi po več. Kmalu dobimo svoj orkester.

Hotel bi posvetiti veliko pozornost jugoslovenski glasbi in literaturi, toda v glasbi nas ovira nespretnost jugoslovenskih založnikov. Nemški založniki nam pošiljajo skladbe stalno gratis, da jih izvajamo, ker vedo, da se jim to rentira že zaradi velike reklame. Naši slovanski založniki tega še ne razumejo.

Pišem Vam zato, ker moram v tem smislu odgovoriti nekaterim jugoslovenskim poslušalcem, ki so izrazili željo, da bi bila v programu zastopana tudi jugoslovenska glasba. Na naši postaji je bila najprej iz vseh češkoslovaških postaj zastopana jugoslovenska literatura in glasba — toda kaj, ko za glasbo ni dovolj materiala. Radio je, kar se tiče programa, pravi moloh. Rad bi propagiral Vašo glasbo, samo ako bi imel material. Pesmi, komorne skladbe, soli za razne instrumente, skladbe za salonski orkester — vse se izvaja, samo če imamo material. Tudi opere, ko bi jih imel... Iz tega pisma se vidi, kako važno sredstvo je radio v propagandi narodne kulture. Sedaj, ko imamo tudi v Ljubljani svojo oddajno postajo, bo važno, da opozarjamo na one slovanske stavke, ki v tem oziru vrše svojo dolžnost. Stvar naših založnikov in kulturnih delavcev bo, da skrbje za medsebojno propagando slovanske kulture.

Po dolgi mučni bolezni je nedolga preminul naš dragi, dobi oče in soprog, gospod

Jožef Schweitzer

Odkopavanje groznega groba sredi Prage

Pretresljive podrobnosti o katastrofi in reševalnih delih.

Praga, 12. oktobra.

Policijski kordon, ki je postavljen okoli ogromnega kupa podrtin, se je večeraj nekoliko zožil in spustil množice razburjenih gledalcev nekoliko bližje, vendar ne toliko blizu, da bi bila ovirana reševalna dela. Kontrola oseb, ki smejo na mesto nesreče, je skrajno stroga, vendar je kakih sto ljudi s posebnimi legitimacijami stalno na pozorišču nesreče. Ostalo občinstvo se zbira v skupinah pred kordonom, čaka senzacionalnih odkritij in si pripoveduje o grozilih v povečani obliki, dasi realnost sama ne potrebuje pretiravanja glede strahovitosti.

Moderna tehnika je komaj kos ogromnemu grobišču.

Za odstranjevanje razvalin se uporabljajo najpopolnejša moderna tehnična sredstva, vendar delo napreduje z obupno počasnostjo. Stevilni motorji gonijo kladi, ki razbijajo mogočne betonske podrtine, svedri brne in si krčijo pot v globino ogromnega grobišča, plameni avtogenskih priprav topov in lomijo železne vezi in trave. Konstrukcija, ki ni držala v višini, se kakor napojena z neverjetno zlobo in odpornostjo izkazuje kot zelo trdna in krepka ter popušča le polagoma mrzličnim napornim tisočev pridnih rok in stotinam strojev.

Škodovi traktorji na delu.

Vsa silna podrtina je še vedno mogočna trdnjava razrušenega betona, skrivljenih in med seboj prepletenih železnih palic, polomljenega tramvaja, razbite opeke in prasečega se peska. Noč in dan traja pospešeno delo, toda uspeh se komaj opazi: razvalina noče izročiti svojih žrtev niti mrtvih. Izpod ruševin vlačijo velikanske betonske skale in orjaseke stebre mogočnih škodovih traktorji, kojih običajno delo je vleči težke topove 151. čl. artiljerijskega polka. Kakor zlobojne pošasti se gibljejo, napadajo in se umikajo po jarko razsvetljenem razbojišču, ki nanj siplje svoje žarke kakih šest reflektorjev. Nočno delo napravljajo vse strašnejši dojem, ki pa ga je še poveča kaka strahovita najdba: popolnoma zdrobljeno telo, odtrgana roka ali noga, mrtvaško blede in okrvavljena glava.

Prevarane nade.

Osnovni ton vsega prizadevanja pa je občutek popolne slabosti napram 8000 meterskim centom neredno nakopirane materije. Ta občutek utrjuje delavce bolj nego napor sam in neverjetna živčna napetost, ki jo občutijo na tem ogromnem grobu vsi: poveljniki, delavci in poročevalci.

Grozna najdba: truplo brez glave.

Šele tretjina silnega groba je odkopana in odkopani material je odstranjen, pod ostalo gomilo pa je še nekoliko desetkov ljudi, ki jih je treba rešiti za vsako ceno, treba se je prebiti do njih, dasi so poše vse nade, da bi se jim še lahko prožila kakšna pomoč. Večraj jutraj se je zopet začelo delovanje, udarce in klice na pomoč iz globine zasutih kleti. Zapiskala je sirena in dala znak, da se ima ustaviti vsako delo. Nastopila je tišina, grobna tišina, trenutni napetega prisluškovanja, tisoč nad se je poridilo v teh sekundah, toda zaman. V splošni tišini ni bilo čuti najmanjšega zaželenega zvoka, ki bi usmeril delo na pravo sled!

«Naprej, kopljite, kjer ste,» se glasi poročanje. Na mestu, kjer se je morda slisalo

Horjul

Z Drenovega griča, drobne postale ob vrhniški železnici, krene cesta preko vlažne ravnine. Za mano gre gruča delavcev. Vračajo se iz Ljubljane. Prazen železdec jih priganja, izmuze njih udje si žele skorajšnje poličke, da si do zgodnjega jutra naberejo nekaj novih moči za novo roboto. Tako gre dan za dnem in še bog, da je kaj zaslužka v teh skopih časih.

Od zad zarožlja zvonec kolesa. Se predno se utesne kdo umakniti, se zakotali po prahu živa kepa, kolo pa se opoteče v jarek. Na čvrstem možku je obležala dekli, na kakor da jo je vrglo z neba. Ko se izkaže, da ni druge nesreče, se zakrohotejo vsi naokoli, dekle pa se pobere v strašni zadregi, si za silo uravna obleko in se jadrno obrne s kolesom nazaj proti postaji.

«Take pa še nisi narajal, Andrej, da bi kar tako cepnila nate,» zakvanta eden tam s kraja, ko nadaljujejo pot. «Dobro, da te stara ni videla,» pripomni drugi. In tako ga zbadajo vse gori v dolg klanec. Andrej pa samo otepa prah z obleke in ne zine besede, kakor da se mu je goltanec zadrnil. Šele dolgo potem se krvavo pridusi nad zlokobnimi opazkami tovarišev in razgovor krene mahoma v drugo smer.

V prvi mrak tone široka kotlina, ki se prikaže okraj klanca. To je Horjul. Vrag znaj, odkod se je vzelo to čudno ime, ki ga ne najdeš več v nobenem drugem kotu naše zemlje. Pa saj so bili tudi Horjulci še do nedavna taki čudaki, da bi jim zlepa ne našel para. Tožarili so se neki na moč radi in so jih v tem poslu posekali samo še slavni Izanci. No, dandanes se je tudi že Horjulcem dobro ohladila kri. Kolikor jih žali poznam, so izvršni ljudje, Bog ve, da res.

Postavim oče Čuk v Podolnici. To vam je dobričina, da nič takih. Star horjulski mimrod, ki je že nekateremu začel potrobiti in posvetiti na oni svet. Ko sva se zadnjič oglašila pri njem s priljetim Jankom, ki ima prvo besedo v horjulskem lovišču, nama je nadvse prijazno odprl, čeprav sva ga prebudila sredi noči. Razdrl smo še nekaj mastnih za čestitljivo javorovo mizo, potem pa nama je stari pripravil tako udobne fergre, da mi je bilo jutraj kar hudo vstati.

Ko smo jo zložno mahali nad zaklansko cerkvico, ki tako srčkano čepi na zelenem hričku, obdana od ostankov starega obzidja in stolpčev, je pogledal oče Čuk čez tenke megle in dejal: »Danes pa bo kaj plena, če ni pes.« In sta razvijala z Jankom načrte, kje in kako bo treba zastaviti, da bo prav.

Loyce poznajo čisto svoj zemljepis. Vsa-

šum, pa se nadaljuje delo s podvojeno pridnostjo. Prednji kopač preneha. Doka pa se je do človeške noge, oprezno jo odkopavajo; poleg nje kmalu odkoplje drugo. Dve uri in pol je trajalo previdno odkopavanje tega mrtveca. Na žalost je samo še mrtvec, izdaja ga duh, ki se širi od njega in nekaterim občutljivejšim kopačem postaja slabo. Brž na odpočitek in izmeno sem! Novih čilih dečkov! Ko pa je odvaljen poslednji tram in je truplo nesrečne žrtve prosto, bridko razočaranje: niti cel ni nesrečnik, manjka mu glava. Za trenutke objame vojake malodušje in par obupanih klicev se sliši iz gneče. Ko odnese nakazne ostanke nesrečnika, zapolje težko delo v starem tempu.

Živ človek v razvalinah. — Kratko zadoščenje.

Žarek veselja pa vendar posije tudi na to prežalostno delo. Popoldne so odkopali odprtino, vodečo v klet, ki jo je zapirala ogromna skala betona. V odprtino hite gasilci in najdejo sledove dveh trupel: ženske noge mole iz kupa peska in glava mladega moškega. Glej, glava se je zganila! Še je živ, hvala bogu! Bliskovito se širi vesela novica in previdno odkopavanje se pospeši, kolikor dopušča dolžna opreznost. Pol ure traja delo okoli ženske, ki je mrtva — zadušena, polomljena in zgignjena. Mladeniča pa med tem krepčajo z vodo in s konjakom in pri polni zavesti ga končno izvelejo iz kupa podrtin. Ima polomljeno samo nogo, razen nekoliko poškodb na glavi in na ostalem telesu, kojih značaj se ne da še ugotoviti.

Temu začasnemu uspehu slede novi miri, proti večeru pa se je razneslo, da je rešeni delavec umrl v bolnici, kljub skrbni pomoči. Vest je na žalost bila uradno potrjena. Malo zadoščenja vrtil delavcem in še na to pade pekoča slana obupa in smrti!

Kje so potniki poudetega avtomobila?

Zagonetka ostaja še vedno nerešena, kam so izginili voznik in njegovi gostje z avtomobila, ki je vozil v trenutku katastrofe mimo stavbe in ki ga je popolnoma zasul plaz razvalin. Voz je najden, popolnoma strl, o ljudeh pa ni sledu. Odkopali so tudi konje nekega drugega voza, toda voznika ni bilo najti kljub najskrbnejšemu iskanju. Izkazalo se je, da je pripeljal pesek in skočil za trenutek na čašo piva v sosednji pivotoč. Ta mala nekorektnost, — zapustil je konje in voz — mu je rešila življenje.

Sorodniki žrtev in strahotnem pričakovanju.

Svoji ponesrečencev se gnetejo pred kordonom strahoma pričakujoč pojave nosilnic z ostanke svojih dragih. Bleda, objokane in neprespane žene ter preplašena deca vzbujajo silno sočutje in so deležne splošnega pomilovanja. Občinstvo obzirno postopa z njimi ter jim skuša na vse moč goče olajšati bedno stanje. V Prago prihajajo sorodniki ponesrečencev, da poizvedo o usodi svojcev, nevzorno povprašujejo po žrtvah tudi vsi oni, ki mislijo, da so bili njih očetje in sinovi zaposleni pri tej nesrečni stavbi.

Oblast je zaprla arhitekta Ing. Mondla, ki je izpovedal, da mešanje betonske gnote ni odgovarjalo stavbnim predpisom. Socijalistični poslanci zahtevajo takojšnjo otvoritev zasedanja parlamenta in pozivajo vlado, da izda takoj poročila o vzrokih rušenja novih stavb, ki se v zadnjem letu tako čisto ponavljajo v Pragi.

ka grapa, sleherni mlaka in količjak znaten kamen ob njihovih potih ima svoje posebno ime, ki ga ne najdeš na nobenem zemljevidu. Stara špejčarka, ki še vedno uživa v naši turistični velik sloves, čeprav nam tako neusmiljeno mrcvari lepa domača imena, je pravo revše proti bogatemu lovskemu zemljevidu. Lovci ne poznajo ne kót ne prelazov ne sedel in druge take učene šare. Niti ne potrebujejo orijentacije po straneh neba, pa vendar najde vsak točno svoje mesto. Če jih posluša človek, ki je prvič med njimi, se mu zazdi, da je zašel med rokovnjače, tako skrivnostne so jim besede.

Ko smo se sešli tam pod Grebenom in je oče Čuk pregledal pasje glave, ki so nestrpo mahedrale na povodih in verižah, so mu brzela izpod sivih brk kratka povedljiva: »Balke, k zgornji tepki, Tine v sečnik, ti Peter pa na babji vamp in še tega gospoda vzemi s seboj, pa ga postavi na podkev, Janko, vi pa z mano na peščenek.« Škoda, da nisem mogel poslušati še drugih ukazov, zakaj Peter jo je bil pobiral v breg in moral sem za njim. Komaj sem stal na svojem mestu, so že zabevali psi. Oče Čuk jih je hujšal s prečudnimi melodijami svojega hrupavega lovskega roga in začelo je pokati kakor v turški vojski. Tako je šlo potem čez Koreno, čedno hribovsko vasico v višini Šmarne gore, na strmi Tabor, na katerem so menda še sledovi utrbe iz turških časov, preko dehtečega smrčanja na Samotovcu, tih in prijazno selo nad Vrzdencem, kjer smo zaključili lov.

Krasni so ti horjulski hribi. Iz Ljubljane jih vidiš kakor tri mogočne kopice tam za Brezovico. Prelep razgled se odpira z njih tja preko nemirnih valov Polhovgrajskih dolomitov vse do strmih grebenov Karavank in Kamniških planin. Tik pred seboj imaš zeleno Barje, nad katerim kraljuje širokopoleči Krim, za njim pa se vleče dolga procesija vrhov svobodne in nesvobodne notranjske zemlje. Božji mir, ki ga uživaš po teh solčnih jasad, ti komaj premoreti splošen pik. Sto stezic in potov se izgubljajo v košat smrekov gozdiček, za katerim se ti zopet zasmeljevo razori valovitih njiv okoli samosvojih domačij, skritih med raznovrstnim sadnim drevjem. Tu je zemlja Ivana Cankarja, polna mehke in nežnosti, pa tudi vseh tistih tegob, ki rastejo v oglevih junakih. Tam za Samotovco, kjer je mogel iskati hlapec Jernej svojo pravico, je Betajnova s svojim kraljem Koliko je še tu lepota, ki čaka Cankarja vrednega peresa! Že sama imena tih selišč so vrlo originalna, postavim: Šašar, Samotovca, Vrzdenc, Lubogojna, Zaklanec, Podolnica, Lesno brdo in naposled tudi Horjul, sam. Prav tako zanimivo je tudi ime potoka

Šuče, ki se zbere iz mnogih studenčkov ob horjulski kotlini in se vije potem po tesni dolini čez Brezje proti Dobrovi. Tu pelje tudi okrajna cesta, ki je tvorila pred otvoritvijo vrhniške železnice najbližjo vez med Horjulom in Ljubljano. Mrgoteli študent je brusil tod svoje kvede za počitnice in zopet nazaj v Ljubljano dolgo vas. Škoda, da med vso to horjulsko študentarjo še do danes ni bilo talenta, ki bi znal temu lepemu kotičku naše zemlje odtisniti veren pečat.

Iza Mok Liv.

Ali ste se že naročili na „Ponedeljek“?

Umrljivost otrok v naši državi

Nedavno smo v posebnem članku na podlagi statističnih podatkov o grastranju raznih nalezljivih in drugih boleznih podali sliko obupnega stanja zdravstvenih razmer v naši državi. Najbolj žalostna je pri tem ugotovitev, da ni izgleda na izboljšanje, ker je tudi smrtnost mladega rodu izredno velika. Po medicinskem pregledu posnemamo v naslednjem podatke g. dr. Bogoljuba Konstantinoviča, šefa statističnega oddelka v osrednjem Higijenskem zavodu v Beogradu, ki je napisal članek o umrljivosti dojenčkov in dece do 15. leta v Jugoslaviji.

Umrljivost dojenčkov iznaša v vsej državi povprečno 20 do 25 %, presega pa jo smrtnost otrok do 15. leta starosti. Po mišljenju dr. Konstantinoviča je to treba tolmačiti s tem, da matere v naši državi splošno same doje dojenčke in s tem ublažujejo škodljive vplive silno slabih higijenskih razmer, — dočim starejša deca do 15. leta podlega baš tem higijenskim razmeram. Za to je umrljivost otrok do pubertete v naši državi mnogo večja, kakor drugod v Evropi. Iznaša tretjino smrtnosti vsega prebivalstva, dočim se v drugih državah suče okrog četrtilne.

Na Danskem odpade od vseh smrtnih primerov 23 % na otroke do 15. leta, v Avstriji 24 %, v Belgiji 19 %, na Holandskem 28 itd., dočim je v predvojni Srbiji znašal 47 %, v Južni Srbiji celo 5 %, v Vojvodini 40 %. Po vojni je umrljivost otrok od 2. do 15. leta na sto rojstev naslednja: v Nemčiji 5,6, v Avstriji 4,2, v Belgiji 4,1, na Danskem 3,4, na Holandskem 2,4, na Švedskem 5, v Češkoslovaški 5,1, — a pri nas v Srbiji 12,7 do 14,09, v Vojvodini 8,8, v Bosni 47 %, v Južni Srbiji celo 51, v Vojvodini 40, in Hercegovini 13,9 in v Sloveniji 10,3.

Dočim v Nemčiji izmed 100 novorojenih umre 13,8 % v prvem letu življenja, v Avstriji 12,5 in na Češkoslovaškem 14,6, jih v Srbiji umre 11,9, v Južni Srbiji 12,4, v Bosni in Hercegovini 13,2, na Hrvaškem 22,2, v Vojvodini 26,7 in v Sloveniji 13,5. — Številke same govorijo dovolj.

Velik plen nove roparske tolpe

V okolici Pančeva je že več dni na delu drzna razbojniška tolpa. Dosedaj so razbojniki, ki jih je brčkone 6, izvršili rove v selu Brestovcu, Starčevu in Bavanštru ter nabrali plena za 300.000 Din. Razbojniki se skrivajo neke v okolici Ritoneka.

Pri prvem nastopu v Starčevu so razbojniki v eni noči oropali tri hiše. Zadolžni s plenom 50.000 Din so krenili proti selu Brestovcu. Tu so izvršili dva vkoma in odnesli okoli 110.000 Din. Odtod so se vrnili v Starčevu in vlomili v hišo nekega hrvaškega seljaka, kateremu so odnesli 57.000 Din.

Še isto noč so se napotili v selo Bavanštru, kjer so obkolili veliki mlin, vdri vanj in zvezali vse moške, da so lahko nemoteno brskali po hiši in iskali denarja. Ker hodijo tam mimo čisto orožniške patrulje, razbojniki niso utegnili prevrtni blaginje. Naložili so jo torej na voz in jo razbili v bližnjem gozdu. V blaginji je bilo 72.000 Din in več vrednostnih papirjev.

Za razbojniško tolpo križarijo številne orožniške patrulje, ki pa doslej še niso imele uspeha z zasledovanjem.

Židovski šund

Pišejo nam:

Nedavno smo imeli na tem mestu priliko opozoriti na neko zagrebško tvrdko, ki da je pričela širiti med maso šund v slovenskem jeziku. Zdej, ko je dosegla zadeva že nevarne dimenzije, je potrebno, da resni ljudje z vsi rezkostjo protestirajo proti temu kvarnemu početju. Da so ti romani, »karkršnih še niste brali,« tiskani v svojevrstni zagrebški slovensčini, ki meji na nepoznan ravbarski žargon, to še ni najhujše.

Svoje vrste hinavščina je, če se s spretno reklamo izvalja iz publike majhen denar za snopiče po tri na teden, ki so koncem koncev dražji kakor najdražja naša elitna revija. Da užitek take elementarne »narodne umetnosti« vleče v vsej svoji svežosti, dokazuje dejstvo, da je ta tiskani makulturni papir razširen po vseh slojih, bere ga pastirica v provinci in elegantna gospa kakor ajena služkinja v mestu. Če smemo verjeti informacijam, se ta cena zadevščina tiska ne dosti manj kakor v 10.000 izvodih in po vsej priliki prijetno ščeta mošnje svojih zagrebških židovskih očetov.

Cankar je nekoč o slovenskem nadebudnem šundu rekel jasno besedo. Pa to je rekel o »slovenskem šundu«. O židovskem naj lo izrečejo še vse lasnejše in težje odgovorni kulturni činitelji. V prvi vrsti naša založništva (če niso tega mnenja, da jim molk kuje kapital). — jt.

Svojim cenjenim odjemalcem naznanjam, da nisem s 1. oktobrom 1928 več vodja podružnice tukajšnje

zaloge čevljev HUMANIK,

ker sem to mesto odločil.

Cenjenim odjemalcem se zahvaljujem za v podružnici Humanik izkazano mi zaupanje in jih prosim, da mi isto blagovolijo ohraniti dalje v moji modni trgovini.

Z odličnim spoštovanjem

FR. KRICK, CELJE.

12.125 a

Damski klobuki

v veliki izbiri in najnižjih cenah

v modnem salonu 1147a

Erna Djukanović,

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27 (dvorišče).

11947 a

AFN

Austro Fiat

brzovozni AUTOBUSI in tovorni ter vozovi za vse svrhe, najpopolnejši in najrazširjeniji svetovni fabrikat

Glavno zastopstvo

O. Žužek, Ljubljana

Tavčarjeva ul. 11.

— Zelo ugodni plačilni pogoji. —

12023

TOBLER

Svetovna tovarna

čokolade, bonbonov, kakao-a

Patentirane po celem svetu:

TOBLERONE: z alpskim medom in mandlji

NIMROD: s sladom in biskvitom

TOBLERIDO: grenka čokolada za gurmane

Zahtevajte povsod.

Polno vitaminov

Posiujaj možiček!

Predno kupiva blago za jesenske in zimske obleke, pojdiva v

Radovljico k Vinko Savnik-u

Tam je krasna izbira vsakovrstnega blaga po zelo ugodnih cenah. Nikdo naj tega ne zamudi!

Trgovska hiša

v Gosposki ulici, Maribor takoj na prodaj. Stanovanje več sob takoj na razpolago. Dopise pod »Dobro naložen kapital« na upravo »Jutra« Maribor. 12021

MLADOSTNA LEPOTA

NOVA KOŽA OBRAZA. — Z uporabo splošnega medicinskega biološkega preparata dr. Dorraine & Co., Paris — »Astringent Special Venus« postane obraz v 10—14 dneh pomlajen. Izgubi se za vedno vse gube, madeži, pege, boboljice, maščoba in groba koža. Obraz postane mehak, sva se in mehke, kakor pri majhnem otroku. Garnitura stane 92 Din.

LJUPITEV KOŽE. Znan specialist »Eflite« Mysi-cum od dr. Dorraine & Co., Paris, za nevidno lupljenje kože. To sredstvo je nenadkrljivo za odstranitev velikih napak tena. Velike gube, groba, ružnata, stara in uvela koža, mastni ročci in rumeni madeži se že s prvim dnevom izgubijo. Po lupljenju dobimo mlado in gladko kožo. — To biološko sredstvo absolutno ni škodljivo. Garnitura vsebuje 5 preparatov. — Stane 185 dinarjev.

FLUID DE BEAUTE »NOVELIA«. Moderna izumitev franc. kozmetike, katere v 5 minutah pokrije vse napake obraza. Ako smo indispoinirani ali pa nezadovoljni s svojim obrazom radi gub, podkožnjakov, podplutosti ali uvelosti, prevlečemo obraz z Fluidom »Novelia« in za 5 minut je ten obraz popravljen. Obraz dobi svojo nežnost, polnost in mladostni izgled. Nenadomestljivo za veselico, gladnolisa, promenado. 65 Din.

LEPA, OKROGLA IN POLNA PRSA so okras vsake dame. Če prav so prsa še tako jako zakrčljana in veseča, dobila bodo z uporabo »Lait de Juna« savršno bujnost, okroglost in trdnost v najkrajšem času. 85 Din.

GOLD POWDER, najidealnejši biološki angloški puder. Kakod dah se priljubljen vsemu obrazu ter ga dela nežnega in pikantnega. Fino parfimiran. Puder par excellence v vseh barvah. — Stane 27 Din.

CENTIFOLIA kozmetički savod, Zagreb, Illica št. 37. Zahtevajte brezplačne ilustrirane propekte!

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošiljk oekrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 18-

12126

Otvoritev gostilne v Ptuj

Naznanjam cenjenemu občinstvu da sem kupil hišo »Hotel Slon« v Ptuj ter bom isto dne 14. okt. otvoril. Igra društvena godba »Zvonček«; Solidna postrežba! — Vina lastnega pridelka!

Za obilni poset zaproša gostilničar Ivan Prejac.

Nogavice

flor, volnene, pavonate, cvrtnate v veliki izbiri in najceneje kupite le pri OSVALD DOBEIC — LJUBLJANA Pred škofo 15 188

Na debelo! Blago dobro. Na drobno!

Šola za jezike po Berlitzovi metodi

Francoščina, angleščina, italijanska, nemščina itd. poučujete samo izprašani profesorji dotičnih jezikov in sicer edino v njih materinščini. Pojavila in prigrasitve: vsak dan od 10. dop. do 9. zvečer: KRALJA PETRA TRG. 81.

Čevlje

garantirano pristno ročno delo, kupite po najnižji ceni in v najboljši kvaliteti edino pri industriji čevljev

R. STERMECKI, Celje štev. 20 (Slovenija)

Podkovani in kravine 150 Din, močni in teletine 177 Din, fini in boksa 190 Din, niski in boksa 175 Din, damski šerbo 170 Din, modni beš ali sivi elegantno izdelani 198 Din, fini lak 199 Din, fantovski 165 Din, deklinski boksa 84 Din, otroški boksa 64 Din, iz kozine 30 Din. Predno kupite čevlje, zahtevajte zastoj bogato ilustrirani cenik z več tisoč slikami od R. STERMECKI, CELJE. Naročila čez 500 Din poštnine prosto. Kar ne ugaša se zamenja ali vrne denar.

Sinciar Gluck:

Zlati panter

25

»Počakajte malo, Larry,« sem ga ustavil. »Če bi bilo to pametno, bi bil že sam tako napravil, verjemite mi! A stvar je ta, da morda vendarle ne ve ničesar. Mimo tega ne gre za poedinca, ampak za celo tolpo, s katero se moramo boriti. Če znete le komu besedico, smo izgubljeni. Zapišite si to za uho!«

»Kakopak, da umem molčati, če je potreba.« Zvito se je namuznil.

»Kaj mislite o najinem načrtu?« sem vprašal.

Larry je pomislil. »Načrt je prav dober,« je odvrnil, »toda jaz bi vedel nekaj boljšega. Imel sem prijatelja, ki se zdaj odpočiva na državne stroške; z njim sva se pogosto sestala v parku, kadar so njega iskali, mene pa po naključju ne. On je šel skozi tisti konec parka, iz katerega je lahko daleč na okoli opazoval, ali ga kdo zasleduje, jaz pa sem čakal v zaprtim avtomobilu za grmovjem in drevjem nedaleč od malega restorana pri 72. cesti in Peti aveniji; brzo je skočil v voz in preden bi bil kdo utegnil zažvižgati, ni bilo o naju ne duha ne sluha.« Pričakujoče me je pogledal in vprašal: »Ali to ne bi bilo bolje, gospod?«

»Sijajna ideja, Larry! Takoj pokličem Moorea. Prinesite mi zdaj časopis. Danes moram zgodaj v mesto; ob eni se vrnem na obed in potlej se odpravim. Ob poli treh ga dobiva v parku.«

Larry je prinesel časopis. »Evo, gospod, tu je vse popisano!« je suho pripomnil in pokazal na tretji stolpec.

Tam je stalo z debelimi črkami:

Usodna avtomobilska nesreča.

Boweryjeva avenija je bila snoči zopet pozorišče avtomobilske nesreče. Velik voz se je z brzino 100 km zaletel v steber električne cestne železnice. Dva moža, ki ju je vrglo iz avtomobila, sta bila na mestu mrtva.

Dogodek je zavil v skrivnostno temo. Doslej ni bilo moči najti nobenega očividca.

Oč času nesreče so bili v avtomobilu trije možje. Šofer je ostal po čudežnem naključju živ. Našli so ga nezavestnega; imel je težko rano na obrazu in prej ko ne tudi znatne notranje poškodbe. Čudno je, da je imel voz eno izmed newyorških števil — toda poizvedbe redarstva so dognale, da je dovoljenje na to številko last nekega Johna Havenbiera, čigar avto je docela v redu in mimo tega čisto druge znamke.

Ko so odkrili to dejstvo, je policija poizkusila dobiti edinega ki je preživel nesrečo, v roke; a to se ji ni posrečilo. Preden je prispela rešilna ambulanca na lice mesta, se je pripeljal mimo velik zaprt avtomobil in se ponudil, da zapelje težko ranjenega voznika v Manhattansko bolnico. Policija je pristala na to, a ko je kasneje vprašala v bolnici, je dobila odgovor, da niso snoči nikogar pripeljali. Tudi v ostalih bolnicah niso vedeli ničesar. Očividno je tretja žrtev nesreče izginila brez sledu. Policija ni bila zapisala številke tistega avtomobila in tudi nihče izmed prisotnih se ni zmenil zanjo.

Trupel obeh mrtvih potnikov ni bilo moči identificirati, ker nista imela pri sebi nikakih listin, niti ne znamenj na obleki in perilu.

Preiskava se je pričela.

Ko sem dvignil glavo izza časopisa, je stal Larry še vedno poleg mene in me je gledal.

»Ne bil bi si mislil, Larry, da bo vobče kdo izmed njih preživel nesrečo. Ranjenec je zdaj gotovo že v varstvu svojih prijateljev. Vining ve morda kaj več o tem. A kar je hujše — najbrže pozna tudi številko najinega avtomobila. Tedaj sva izgubljena! Najbolje bi bilo, da pustiva voz in stanovanje ter izginava odtod. Toda zdaj je že prepozno. Prehitro bi nama bili na sledi.«

»Vprašanje je, ali so se nama dovolj približali, da so mogli čitati najino številko,« je menil Larry. »In če so jo tudi čitali, jo je udarec gotovo izbil šoferju iz glave.«

»Upajva, da je tako. Vsekako se to dopoldne ne ganite iz stanovanja. Če bi kdo prišel, recite mu, da ne veste ničesar, nato pa neutegoma obvestite Moorea in storite, kar vam bo velel; on bo vse dopoldne doma.«

Stopil sem k tajnemu telefonu in sporcil Mooreu Larryjev predlog, ki ga je takoj odobril. Domenila sva se tedaj, da ga bova čakala o poli treh z avtomobilom pri vrtnem restoranu blizu 72. ceste.

Obljubil sem bil gospe Furneaujevi, da se tisto popoldne popeljem z njo na izprehod. Ob desetih sem se oglašil ponjo. Bila je kaj dobre volje; kakor mi je povedala med drugim je bila omenila gospe Fawcetteovi, da se bo sestala z menoj. Izvrstno sva se zabavala; nekaj po dvanajstih sem se vrnil na svoje stanovanje. V svoje presenečenje nisem mogel najti ključa. Po dolgem brezuspešnem iskanju sem ves nestrpen pozvonil.

Nihče mi ni odprl.

Jel sem divjati. Strogo sem bil naročil Larryju, naj ostane dopoldne doma, toda on se brzkone ni zmenil za to. Čez nekaj minut sem stopil k dvigalu in pozvonil strežaju, da bi ga vprašal, kje je Larry. Med tem sem nervozno iztkal po žepih in sem naposled vendarle našel ključ v žepu telovnika. Kako je bil prišel vanj, si nisem mogel pojasniti.

Čuvaj ni vedel o Larryju ničesar; niti tega mi ni mogel povedati, ali me je kdo iskal. Vrnih sem se k vratom svojega stanovanja in vtaknil ključ v ključavnico.

Bil sem nekoliko vznemirjen; zato sem odklenil in zaklenil vrata kar moči tiho in sem še nekaj trenutkov stal pred njimi ter prisluškoval. Nič se ni ganilo. Toda začutil sem vonj po nežnem parfumu, ki se mi je zdel nekako znan. Kaj vruga je to pomenilo? Kar sem pomnil, še ni bila ženska noga prestopila mojega praga. Morda je bil Larry — ?

Krenil sem po predsobju proti gostinski sobi. Zazdela se mi je, da se je tam zdajci nekaj ganilo. Vstopil sem, meneč, da sem se zmotil.

Svarilo!

Neki Franjo Klemen ponuja zasebnikom manu-fakturno blago proti plačilu na obroke. Vsakogar najodločneje svarimo, da bi dajal Franjo Klemen naplačila, akonto-plačila ali podobno, če bi prišel s takimi ponudbami, oddajte ga prvi policijski oblasti.

5 vagonov železniških tračnic
južnokolodvorski profil tipa VII, meterska teža 34 kg 6 638 dolžine se proda po zelo ugodnih cenah tudi v posameznih partijah poljubne dolžine.
Anton Rosenberg & Söhne Graz

ŠOLA

mora paziti na duševni razvoj deteta. Tudi skrbni rod telji morajo paziti, da ne bi trpel telesni razvoj deteta radi bivanja v šoli in utrujenosti pri učenju.

Zdrav razvoj dece odvsi v prvi vrsti od odgovarjajoče prehrane. Za časa doraščanja dece potrebuje ta nekoliko več od običajne dnevne hrane. Ta „nekoliko več“ je

OVOMALTINE

Iskopični proizvod, ki ima prijeten okus, se lahko prebavlja, in v malem obsega ali v pravilnem razmerju, vnosi v otroški organizem ono življensko energijo, ki pospeši razvoj deteta. 2-3 žličce „Ovomaltine“ z mlekom za zajtrk in južno pos- ešjo duševni in telesni razvoj deteta ter okrepe njegovo telesno odpornost proti raznim nalezljivim boleznim.

Dobiva se povsod! —

Izrežite in pošljite nam:

BON broj 106

P. n.

Dr. A. WANDER d. d. Zagreb

Prosim Vas, pošljite mi franco brezplačen vzorec „OVOMALTINE“.

Ime in priimek:

Poklic:

Stanovanje:

Kraj:

Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribjskih potrebščin ter umetalni ogenj.

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6

„VIERASS“

rezila za britje (zdravila za naj-nejšega švedskega iekla tvornici)

J. VOOS D. SOHN, SOLINGEN

Zahtevaj povsod samo „VIERASS“ rezila, da se briješ s trajnim zadovoljstvom. — Kvalitativno na višku. — Cena samo Din 4.— po komadu. — Naročila za Slovenijo izvršuje:

ilavno zastopstvo in skladišče UNIVERSAL Ljubljana. Krekov trg 11

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob izgubi našega nepozabnega, dragega strica, gospoda

Luka Vilharja

bivšega urarja

za poklonjeno krasno cvetje in vence, kakor tudi vsem onim, ki so našega blagega pokojnika v tako častni in številni spremili k včnemu počitku, se vsem prav srčno zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1928.

12154

Žalujoci ostali.

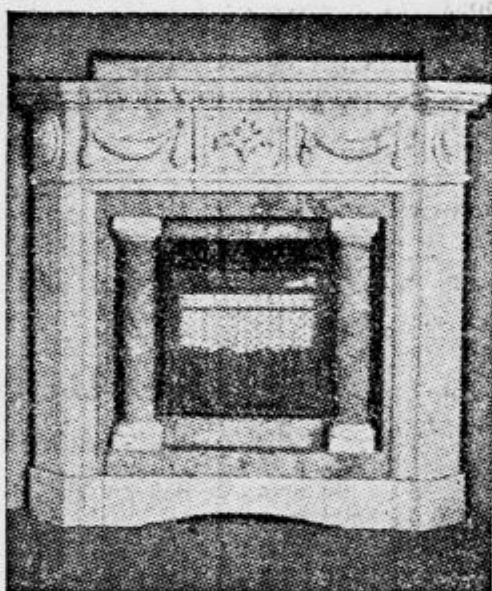

Sreča - matere Zdravje - dece

Hranite deco z mlečno moko!

„BEBE“

Švicarskega Mlečnega društva A. D
Zahtevajte v vseh apotekah, drogerijah, kolonijalnih in špecerijskih trgovinah.
Gener. zast. in zaloga za kraljevino SHS.
„OBOROT“ Beograd - Cara Uroša 19
Telefon 31 - 89 12004

Kamnoseška industrija

ustanovljena 1860.

Alojzij Vodnik

Ljubljana, poleg gl. kolodvora

Cerkvena častna dela altarji, prižnice, obhajilne mize itd. Marmornate plošče za pohištvo, elektromonterje, strojarje, trgovske pulte, mesnice, kopalnice, stopnišča in veže v vseh barvah. Nagrobni spomeniki, mavzoleji, rodbinske grobnice kapele. Marmornati kamni za salone in elegantnastanovanja. Kameniti ližaki za kuhinje. 131a

POZOR!

POZOR!

POZOR!

Dame in gospodje!

Novost za Slovenijo!

Tvrška

12011

„TEHERAN“

je otvorila na Sv. Petra cesti št. 44 svoj

Orientalni salon

z veliko zalogo vsakovrstnih ročnih del, rezbarskih izdelkov in antikvitet orienta. Ne zamudite ogledati si največje skladišče perzijskih preprog v Jugoslaviji, kjer so na izbiro najlepši perzijski, bosanski, zenički, srbski, macedonski in anzorski vzorci. — Ogled brezobvezno.

Tvrška sprejema v popravilo poškodovane perzijske preproge, ki jih s pristno perzijsko volno popravijo strokovno izvežbane delavke iz Perzije.

Zamenjava preproge, oziroma jih vzame v protiračun. Sprejema naročila in daje pojasnila za pravilno čiščenje perzijskih preprog ter za obvarovanje istih pred molji.

Zakaj bo v tem času mnogo iznenađenja in senzacije za celo bodočnost?

Ker bode zadeto mnogo milijonov dinarjev ter padejo veliki dobitki v prvi vrsti na duplačne srečke, katere ima še samo v mali množini na razpolago glavna pooblaščenca in širom cela Jugoslavije poznana najsrečnejša kolektura

Aleksander R. Pavlovič
Beograd, Obi lčev Venec 35
Tel. 15—25

SLOVENCIMA PLAN pa še danes

naročite po dopisnici eno doplačilno srečko, katere naspram ogromnim dobikom je cena zelo nizka ter stane samo

1/1 Din 500.—, 1/2 Din 250.—

1/4 Din 125.—

Kedaj bode te postali srečni in zadovoljni?

Vmesecu novembra ko se bo pričelo žrebanje glavnega in milijonskega V. raz. srečka Drž. raz. lot.

Za krojače!

Nova, velika

Za krojače!

Kniiga krojaštva

za samouke o prikrojevanju moških oblačil.

A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7

Zahtevajte opis knjige

255

Najpopolnejši

Stoewer

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri trdki

Lud. Baraga, Ljubljana.

Selenburgova ulica 6 I.

3-letna pouk. 15-letna garancija

Telefon št. 980.

K. Pučnik

krojaški atelje

Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 3

se vjudno priporoča ter opozarja na novo došla prava angleška blaga.

Prvovrstno delo!

Mlajši inženjer ali

stavbeni tehnik

verziran v železobetonu se išče za p.sarno velikega podjetja.

Ponudbe pod Železobeton

Janko Mišič, tvornica orožja, Kranj

priporoča svojo bogato raznovrstno zalogo pušk (različnih sistemov) ter prevzame vse v to stroko spadajoče popravke lovškega orožja. Prodaja baruta in raznovrstnega razstreljiva.

KUPUJEM

stalno vsako množino kostanjevega

taninskega lesa, smrekove

skorje, cele in zdrobljene, smrekove hmeljeve droge

rabljene dobro ohranjene sode od strojnega in jedilnega olja po najvišjih

cenah proti akreditivnemu plačilu.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dolini.

Velika izbira — najnižje cene

Dvokolesa od Din 1000—

Šivalni stroji od „ 1400—

Otroški vozički od „ 240.—

Motorji po najnižji cen.

Oglejte si pred nakupom našo

zalogo. Prodaja na obroke. —

Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa

KLEIN & STIEFEL v FULDI

Zastopnik:

203 a

PETER ANGELO, Ljubljana

Gledališka ulica 4/I.

Specijaliteta: mizarški in kolarški stroji, posamezni in v vsaki kombi-naolji z vdelanimi elektromotorji (pogon brez jermena) kakor tudi vsi stroji za jermenski pogon.

Dolgotraien kredit brez menične podlage.

Zahtevajte ponudbo ali brezplačni obisk zastopnika.

Prva slovenska garna vulkanizacija v Ljubljani

PETER ŠKAFAR

Rimska cesta št. 11

je edina tvrdka v Ljubljani, ki ima oblastveno dovoljenje za popravilo galoš in snežnih čevljev, kakor tudi vseh drugih gumastih predmetov. Zatorej dajte svoje galoše in snežne čevlje v popravilo samo tej tvrdki, ki ima za popravila gumastih predmetov zaposlene samo strokovnjake, ki na specijalnih strojih strokovnjaško izvrše popravila.

Letos znižane cene. 11146-a Postrežba solidna

Iščemo osebo po vseh mestih

kot voditelja podružice. Posla na izobrazbo skladišče ali prom. kapita. neporeben. — Mesečni dohodek ca. 150 — 200 dolar ev.

Vprašanja na: 12054

„The Novelty Company“ v Valkenburgu (L. mburg) Nizozemska

„LISTRU“ zakrpa nogavico v 2 minutah. 12046

Razpošiljalnica

EKONOMAT Stari trg 2/11

OPEKO

in stavbeni material nudi

„Material“, Dunajska 36

CENENO ČESKO PERJE!

1 kg sivoga opuljenega perja 79 Din, napol-belo 90 Din, belo 100 Din, boljše 125 Din in 150 Din, mehko kot puh 200 in 225 Din, boljša vrsta 275 Din. Pošiljatelj carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej, poštne prosto. Vzorec zastoni. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lober, št. 1 v Plzni, Češkoslovaška. Poštne pošiljke rabijo in Češkoslovaške v Jugoslavijo približno 10 dni. 1983

Važno! Važno!
za industrijo lesnih izdelkov.

Luard-Kaltleim

(hladno mizarско lepilo)

Patent D. R.

Patent D. R.

Generalno zastopstvo za Balkan

P. GAŠPARAC, Zagreb, Draškovičeva ul. 13. Tel. 28 — 50.

Za Slovenijo:

J. ROŽIČ, Ljubljana, kette Murnova 14.

KOLMANOVO PLAVILO

JE NAJBOLJŠE

CENA PO KOMADU

SAMO EN DINAR

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

ZAKAJ BI KUPOVALI DRUGO?

Narčila in vse dopre, kičice
in male oglase, je poslala na
Oglase oddelke JUTRA, Ljubljana,
Priloga ul. 4. Čekovne računa
pošte brailica Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Male oglase, ki služijo v posredovalni in socialni namene
občinstva, vsaka beseda 50 par. Namaynir vresnik Din 5.
Priloga za šifro Din 3. Izvirne, dopisovanja in oglasi

Trgovskega ali reklamnega značaja vsaka beseda Din 5.
Namaynir vresnik Din 10. Priloga za šifro Din 5. Vse priloge
ne je uparlati obenem z naročilom, ncar se oglaš na priložbo

Sprejemanje naših oglaševateljev za prihodnje številke JUTRA se zaključuje dan pred izidom lista ob 17 uri.
Poznejše sprejete oglase bodo priobčeni v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Službe dobi

Deklico
vaječno tužnja, sprejme
boljše majhne družine.
Ponudbe na poštini predal
št. 122. 34935

Učenko
močno in pridno sprejem
takoj v obitno podjeje.
Naslov v oglašnem oddelku
Jutra. 34949

Gozdarija
impraznana — a vedelno
prazo v upravnem in ob
ratnem poslovanju (zagaj),
za stalno, samostojno služ
bo sprejme upravnega velja
sesta Hausapacher, pošta
Roče pri Mariboru. 34884

10 čevljarstvih
pomočnikov
na zbir. ekportna dela
sprejme takoj Ivan Proš
ren, tovarna čevljev. Kranj
34722

Strokovnjaka
v lesni stroki
veličnega vseh gozdarskih,
zagajnik in splošnih
manipulacij v Sloveniji, ki
ume samostojno voditi teh
nično in komercialno večjo
lesno trgovino, sprejme
veliko zagrebnega veletr
govca, takojšen nastop.
Reflektirni morajo biti
vedni slovenskega hrast
arabeskega nemškega, mad
arskega in italijanskega je
zika, a prednost imajo ti
sti, ki so brez famileje, ki
priredijo dobra sprejema
in referenca, ki so smotni
italijanskega in madarske
ga jezika in ki samorejo
položiti kaveljo. Točne po
nude na oglašni oddelku
Jutra. 34675

Izvirno pletiljo
primerno izobrazeno, ki bi
bila zaeno samostojna go
spodinja. Iščo samostojno
posloje vilijsi zasebni, ali
nik na delu. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. 34541

Vzgojiteljico
ki dvema dekletoma takoj
sprejme. Samo strokovno
naobrazeno mlado vzgoji
teljico, s znanjem tudi
nemškega jezika in klavir.
Iščo na posloje pod šifro
Jutra. 34964

Čevljar, pomočnik
splošno delavca za težke
masne čevlje išče za ta
kojo Josip Škafar. Slavons
ka Pošta. 34840

Pošteno dekle
pridno in sanjeljivo, ki je
večje samostojnega gos
podinjstva in kuharja za
konca-granika brez otrok
iščem. Zelo je mlajše
vredno brez otrok ter pri
vrsti dobro kuharico. Ogl
asije na naslov: A. Veliki
kovič, Karlovca, Banja.
34864

Rudar, paznika
in več dobro izurjenih
rudar. delavcev
za manganska delca v Srbiji
na sprejme takoj. Ponudbe
na naslov: Mangana Čiče
vov, pošta Gradska, Južna
Srbija. 34875

Natakarico
ki bi bila obenem gos
podinja, sprejem v gostilno
na delu. — Ponudbe na
poštini predal 149. 34879

Hišnika
išče nekdo skoksko društvo
v Posavju. — Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. 34883

Fanta s harmoniko
ki ima vsejelo do potova
nja, sprejem v stalno
službo. — Zasluzek dober,
opravilo lahko Ponudbe po
možnosti sliko, ki se vrne,
na naslov: Anton Smerl,
pionir lešice, Kranj. Go
renjsko. 34897

Mlinarja
namekega, v stroki ves
stranskega veččega, ki se ra
zume na motor s sirovim
ulajem, iščem za takoj.
Ponudbe na šifro Biliak
Cvikič, Doboj.
Bosna. 34904

Pošteno dekle
na vsa domača dela. Iščo
uradniška družina 3 oseb
na štajerskem. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. 34912

Trg. pomočnik
prvi, moč, manufakturi
dobi službo. Ponudbe na
poštini predal. Tr.
išče. 34799

Trg. pomočnika
galanterijske stroke sprej
mem. Le aglini in s lepim
nastopom, živahni ter spre
t, predstavlja naj poljšijo
ponudbo s sliko pod šifro
Prorvratna na podružnico
Jutra. v Mariboru. 34793

Zanesljivo dekle
ki razume dobro mehan
sko kuho ter drugo ku
harsko delo, v starosti od
20-35 let, sprejme v m
boljšo hišo takoj. Predp
goj je značilna, pokonost
in zmožnost Naslov v cel.
oddelku Jutra. 35010

Čevljar, pomočnika
vaječnega širnega, zbirga in
živnega dela, sprejme ta
koj v stalno službo. Refle
ktirja izključno le na pro
vratno moč. 34977

Čevljar, vajenca
pridnega in poštenega, do
bril staršev sprejme Karol
Sitar, Senovo št. 1, pošta
Rajhenburg, Prilika za 16
militio izučitelj. 34935

Službo dobi
pri nas vsi, kateri jo išče
te, brez razlike spola in
stanja, še od 15 let naprej.
Dnevno zaslužitve 30 in 100
Din. Ni nobena prevara.
Poslajte svoj naslov s pri
loženim znakom 3 Din na po
družnico Jutra. v Mariboru
pod »Zajamčeno«. 34973

2 čevlji, pomočnika
bihi sprejme takoj v stalno
službo Franc Sifer, sploš
no čevljarstvo, Škofja Loka
34986

Varuhinja
zmožno samostojno vzgoje,
takoj sprejem v družino
otrokoma v Ljubljani. Po
nude na oglašni oddelku
Jutra. pod šifro »Vajna
otrok«. 35009

Knjigovodjo (injo)
perfektnega, s znanjem ita
lijanskega jezika, išče les
no industrijsko podjetje v
večjem kraju na Dolenj
skem. — Neotenojeni imajo
prednost. Pisemne ponudbe
s zahtevkom plače in dose
danje prakse, na oglašni
oddelku Jutra. pod šifro
»Stalna dobra služba«. 35003

20 zidarjev
in večje število tečajev
išče grabenje potjeje inž
Jelen-Sitar, Maribor.
Vetrinjska ulica 31. 34789

Bojloško gospodinj
sprejme mlado samostojna
dama na stanovanje, event
s vso oskrbo. Nemško po
nude na oglašni oddelku
Jutra. pod »Lep dom«. 35004

Služkinjo
zmožno mehanške kuhe in
vseh gospodinskih del —
sprejme družina 3 oseb.
Reflektirja se samo na po
šteno, značno in zdravo
dekle. Naslov v oglašnem
oddelku Jutra. 35040

Učenko
sprejme modni salon M.
Ravnhar, Škofja ul. 13/1.
35066

Šiviljo
dobro izurjena, s večletno
prakso, ki zna dobro pri
krojit obleke in plašče —
sprejem. Naslov v ogla
sni oddelku Jutra. 35081

Šteparico
sprejme Pavliš, Hrenova
ulica št. 4. 35029

Šteparico
prvotno moč sprejemem.
Ponudbe na ogla. oddelku
Jutra. pod »Vestnost«. 35028

Trgovski potnik
močno prodajno splošno
potrebno in prometno in
sportnih predmetov. Visok
zaslužek zagotovljen. Ser
iozom in agilnim gos
podom, ki naj pošlje svoje
ponudbe pod »Povečanje
konsumna na oglašni od
delku Jutra. 34919

Potnike in potnice
ki obiskujejo lekarne, dro
gerije in večje speerijske
trgovine, iščem proti dobri
povračilu. Ponudbe na po
štini predal. Beograd. 34918

Več provizij. potni
kov in krajevnih zas
topnikov
sprejemamo za selo ugodno
pročno prodajo splošno
potrebno in prometno in
sportnih predmetov. Visok
zaslužek zagotovljen. Ser
iozom in agilnim gos
podom, ki naj pošlje svoje
ponudbe pod »Povečanje
konsumna na oglašni od
delku Jutra. 34785

Potnika (co)
ali zastopnika (no) za Slo
venijo, ki se razume tudi
na tehnične predmete —
sprejemem proti proviziji.
Ponudbe na ogla. oddelku
Jutra. pod »Št. 713«. 34561

Pozor, veletrgovci
in tovarnarji!
Potnik s lastnim avtom.
dobro uveden, ki potuje
po celi Sloveniji, štajerski
in Prekmurju, sprejme vs
večja zastopstva. Ponudbe
pod šifro »Auto potnik na
oglašni oddelku Jutra. 34533

Trg. potnika
ki bi poleg svojih stvari
prevel solidne čevljarst
ve, sprejemem Dobra
ponudbe. Naslov v ogla
sni oddelku Jutra. 34906

Metoda Berlitz
Pouk francoskega, nemš
ke, angleškega, italijansk
na itd po profesorjih do
tinjih del. Vsek profesor
ponudbe. Atinola v sveti
materinščini. Prijave samo
na Kralja Petra trgu št. 201
34968

Angleščino
ponudja Miss Parler. Dvoča
kova ulica št. 3/III — hiša
Toniče-Ohrnova. 34968

Nemško stenografijo
(Einheitsystem) perfektno
Vas ob enournem dnevnem
ponku s 1 mesecnim naučnim,
sko znate slovensko in ob
vladate nemščino Naslov v
oglašnem oddelku Jutra. 35035

Francoski, angleški
in ruski
poučujem po uročni cenf.
Stari trg 3/II, desno. 35038

Zasluzek
Tekača
za pisarno, mladega pošta
nika, iščem takoj. Osebo
vse je predstavlja v pi
sarni: Anglo Jugoslaven
ko potrošilec št. 4 —
Ljubljana, Miklošičeva c.
št. 14. 34742

Gospodinja
večja vseh del, tudi izob
na kuharica, bi šla 2 uri
dan v 2-3 ure pop kot
postojnica k fini družini,
najraje v šenpeterskem
okraju. Ponudbe z navreho
daka in plače (brez vsake
hrane) na oglašni oddelku
Jutra. pod značko »Delo«. 34969

Postanski in lep
zaslužek
Za razne predmete išče zas
topništvo (ce) Josip Varnjan
Ljubljana, Rošljava 3/III.
35080

Zastopniki (ce)
3 prodajo preizkušenih sred
stev za pokončevanje vas
kovstnih mreže na privat
no stran. Samorejo brez
otno (v vili »enije) tudi
v ranici do 200 Din in več
tvevno zaslužiti. Samo vsi
reflektirni, ki imajo voljo
za vsajino delo in razpo
laga, s malo kaveljo naj
se javijo na naslov:
Kovač, Sv. Petra nasip 17.
347

Akviziterja
sprejemamo takoj. Zasluzek
velik, evant. plača. Cenj
ponudbe na poštini predal
št. 288. 34939

Oprimitve se!
Ako sprejmete naše zastop
stvo ste preskrbljeni. — V
5 urah dela samorejo brez
napora dnevno zaslužiti
200 Din. Prodaja predmet
ov na mesečno odplačila.
Kavaja nepotrebnosti. Zm
bulović, Ljubljana, Alek
sandrova cesta. 35076

Zastopniki, pozor!
Zastopniki za obisk gostil
ničarjev v senzalionalni
novosti, se nuno iščejo.
— Lahko in brezkonkuren
no delovanje. Izredno ugo
len. Zasluzek. Vrednost. rev.
I. Kočvar, Maribor. Can
karjeva 14. 34975

Din 3000.—
fiksne plače mesečno in
5% provizije, da si sate
obdržimo stike in soline
delavce, za nabiranje na
ročil za naš važni patent
tirani predmet. Kdor se
zanima, naj pošlje 32 Din
na podružnico Jutra. v Ma
riboru pod šifro »30000«.
Brez naročila kolekcije pri
ložiiti znakmo za 4 Din. 34974

Zanesljiva perica
sprejme perilo na dom —
za gostilno ali hotel. Na
slov pove oglašni oddelku
Jutra. 34892

Frizerka
večja vseh del svoje stro
ke, išče mesta v Ljubljani.
Ponudbe na oglašni oddelku
Jutra. pod šifro »Dobra
moč«. 34645

Kuharica
varčna in poštena, vajena
vsake kuhe in gospodinj
stva, želi službo v trgov
ski ali privatni hiši. Na
stopi takoj. Dope na po
družnico Jutra. v Celju
pod »Kuharica 400«. 34508

Dekle
ki zna slovnsko nemško,
erohrvaško in razna roč
na vzenja, s malo matu
ro, išče službo Gre več
mesecev brezplačno. Dope
pod »Kakmakoli služba«
na podružnico Jutra. v
Celju. 34507

Gozdni in lovski
čuvaj
naš državljan, vojašine
prost, samski s mnogole
no odlično prakso v pro
vratnih gozdih in lovskih
revirih, išče ugodno nove
nametvite. — Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Zanesljivi lovec«. 34862

Učenca
pridnega in poštenega, s
nimerno koleto izobrazbo,
ki ima vsejelo za trgov
no s meš blagom. Sprej
mem takoj. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Učenca«. 34568

Metoda Berlitz
Pouk francoskega, nemš
ke, angleškega, italijansk
na itd po profesorjih do
tinjih del. Vsek profesor
ponudbe. Atinola v sveti
materinščini. Prijave samo
na Kralja Petra trgu št. 201
34968

Angleščino
ponudja Miss Parler. Dvoča
kova ulica št. 3/III — hiša
Toniče-Ohrnova. 34968

Nemško stenografijo
(Einheitsystem) perfektno
Vas ob enournem dnevnem
ponku s 1 mesecnim naučnim,
sko znate slovensko in ob
vladate nemščino Naslov v
oglašnem oddelku Jutra. 35035

Francoski, angleški
in ruski
poučujem po uročni cenf.
Stari trg 3/II, desno. 35038

Zasluzek
Tekača
za pisarno, mladega pošta
nika, iščem takoj. Osebo
vse je predstavlja v pi
sarni: Anglo Jugoslaven
ko potrošilec št. 4 —
Ljubljana, Miklošičeva c.
št. 14. 34742

Nemščino
poučuje Nemka (nemzema)
po najboljši metodi. Stari
trg 3/II, desno. 35037

Trg. pomočnik
izkušen speerijske in ma
nuakturne stroke, prost
vojašine. — Nastop lahko
takojšen. Ognjena ponudbe
na oglašni oddelku Jutra.
pod »Marjiva«. 34963

Gospodična
s šestico pisarni, prakso
re izvečana v vseh roč
nih delih, išče kakršnekoli
zaposlitve. — Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
»Pridna in marjiva«. 33438

Kmečki mladenič
zmožen kavelje s najboljš
imi sprečivali ali stro
ko, išče službo nočnega
čuvaja, vratarja ali kaj
sličnega. Ponudbe na ogla
sni oddelku Jutra. pod šifro
»Treten in pošten«. 34812

Kontorist
več vseh pisarnišk del,
nemško korekponden, ste
nografije, s znanjem »r
škega jezika, hiter stroje
pisec, išče službo, tudi za
nizko plačo. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
»Prorvratna moč«. 34770

Mlinar
star 35 let, samski, trezen
in sanjeljiv, želi pri dobrih
ljudih v 1. novemborskem
financirjih. Zmožna je vsa
ga dela. Ponudbe prosim
na oglašni oddelku Jutra.
pod »Zanesljiva poštenost«. 34991

Starejši mlinar
ki je zmožen voditi kmet
ski in umetni mlin ter sam
popravila, išče službo. Po
nude poslati na knjigarno
»Panonija«, Ljutomer. 34998

Šivilja
želi službo pomočnice. Na
slov pove oglašni oddelku
Jutra. 35006

Trg. pomočnik
konfekcijske trgovine, želi
spremeniti službo. Gre tu
di v močno, manufakturo
ali trgovino s mešan. blag
om v mesto ali na deželo.
Ponudbe na ogla. oddelku
Jutra. pod šifro »Pošten
in sanjeljiv«. 35063

Gospodična
želi premeniti mesto pro
dajalke ali blagajničarke.
Odda tudi obrtni list na
trg. mešane stroke — ali
stopi v kakšno manjšo pod
jetje kot družabnica. Po
nude na oglašni oddelku
Jutra. pod šifro »Kom
panjanka«. 35032

Bivši sreski
ekonom. uradnik
želi primerne službo. Zmo
žen je slovensčine, nemš
čen v govoru in pisavi. Go
vori tudi dobro srbohrv.
Nastopi takoj. Naslov pove
oglašni oddelku Jutra. 35107

Trgovski pomočnik
mlad, dober prodajalec, se
daj v večji trgovini meša
nega blaga. Želi premeniti
dosedajno službo. Ponudbe
na oglašni oddelku Jutra.
pod »Zanesljiva moč«. 35122

Absolvent
trg. akademije, vojašine
prost, išče primerne zas
pilitve za takoj. Ponudbe
na oglašni oddelku Jutra.
pod »Absolvent«. 35050

19-letno dekle
vaječno življana, bi šla h
kakšni šivilji kot pomočnica
ali kaj sličnega. Naslov v
oglašnem oddelku Jutra. 35012

Gozdni in lovski
čuvaj
naš državljan, vojašine
prost, samski s mnogole
no odlično prakso v pro
vratnih gozdih in lovskih
revirih, išče ugodno nove
nametvite. — Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Zanesljivi lovec«. 34862

Učenca
pridnega in poštenega, s
nimerno koleto izobrazbo,
ki ima vsejelo za trgov
no s meš blagom. Sprej
mem takoj. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Učenca«. 34568

Metoda Berlitz
Pouk francoskega, nemš
ke, angleškega, italijansk
na itd po profesorjih do
tinjih del. Vsek profesor
ponudbe. Atinola v sveti
materinščini. Prijave samo
na Kralja Petra trgu št. 201
34968

Angleščino
ponudja Miss Parler. Dvoča
kova ulica št. 3/III — hiša
Toniče-Ohrnova. 34968

Nemško stenografijo
(Einheitsystem) perfektno
Vas ob enournem dnevnem
ponku s 1 mesecnim naučnim,
sko znate slovensko in ob
vladate nemščino Naslov v
oglašnem oddelku Jutra. 35035

Francoski, angleški
in ruski
poučujem po uročni cenf.
Stari trg 3/II, desno. 35038

Zasluzek
Tekača
za pisarno, mladega pošta
nika, iščem takoj. Osebo
vse je predstavlja v pi
sarni: Anglo Jugoslaven
ko potrošilec št. 4 —
Ljubljana, Miklošičeva c.
št. 14. 34742

Gozdni in lovski
čuvaj
naš državljan, vojašine
prost, samski s mnogole
no odlično prakso v pro
vratnih gozdih in lovskih
revirih, išče ugodno nove
nametvite. — Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Zanesljivi lovec«. 34862

Učenca
pridnega in poštenega, s
nimerno koleto izobrazbo,
ki ima vsejelo za trgov
no s meš blagom. Sprej
mem takoj. Ponudbe na
oglašni oddelku Jutra. pod
šifro »Učenca«. 34568

Metoda Berlitz
Pouk francoskega, nemš
ke, angleškega, italijansk
na itd po profesorjih do
tinjih del. Vsek profesor
ponudbe. Atinola v sveti
materinščini. Prijave samo
na Kralja Petra trgu št. 201
34968

Angleščino
ponudja Miss Parler. Dvoča
kova ulica št. 3/III — hiša
Toniče-Ohrnova. 34968

Nemško stenografijo
(Einheitsystem) perfektno
Vas ob enournem dnevnem
ponku s 1 mesecnim naučnim,
sko znate slovensko in ob
vladate nemščino Naslov v
oglašnem oddelku Jutra. 35035

Francoski, angleški
in ruski
poučujem po uročni cenf.
Stari trg 3/II, desno. 35038

Natakarica
s zelo lepimi sprečivali,
želi službo v boljši gostil
ni. Vajena je tudi šivanja.
Nastopi lahko takoj. Po
nude na oglašni oddelku
Jutra. pod »Vestna 220«. 34921

Prodajalka
dobro izvečana v manu
fakturni stroki, dobi službo
takoj ali s 1. oktobra 15.
novembrom t. l. Prijave na
oglašni oddelku Jutra. pod
»Marjiva in poštena«. 34930

Gospodična
poštena in pridna želi slu
žbo blagajničarke ali stro
je. Ponudbe na ogla
sni oddelku Jutra. pod šifro
»Poštena 717«. 34796

Kovaški pomočnik
zmožen kolarstva, pokov
stva in vseh v to stroko
spadajočih del, išče zas
pilitve, tudi na deželi. Na
slov: Ljubljana. Kongresni
trg št. 16, priliježje, levo. 35077

Posten mladenič
lepega vedenja in znanjo
stih, želi dobiti kjerkoli
službo natakarja. — Po
nude na oglašni oddelku
Jutra. pod »Mladenč«. 34980

Gostilničarja hči
išče službo natakarice-g
spodinjke, najraje kje v
bližini Kranja ali Trbovelj
Event. sprejme tudi službo
kuharice, pri oronkih ali
financirjih. Zmožna je vsa
ga dela. Ponudbe prosim
na oglašni oddelku Jutra.
pod »Zanesljiva poštenost«. 34991

Radio-aparat
trilevni, ugodno prodam.
Naslov v oglašnem oddelku
Jutra. 34941

Zeiss daljnogled
15 x povečava, fin, same
njam za dober trievni
radio-aparat s dvočnikom.
Naslov v oglašnem oddelku
Jutra. 34968

2 radio-aparata
enovečnega in trovečnega
poceni proda Ivan Kih.
Zagreb, Trnjanska št. 42.
Po želji postavim v hišo. 34808

Ugodno naprodaj:
stenska ura, 3 starinske
slike, 2 vinske soke po 65
l, novi ženski gorški čev
lji, ater, 38, moški nizki
čevlji, št. 44 in več otro
ških sandal, gramofon, več
kilek, moška srebrna ura,
ženska jeklena ura, velik
kovček, ženski simski plašč.
Naslov: Mikšič, Lepa pot 3
— nasproti tobakne tovar
ne. 34856

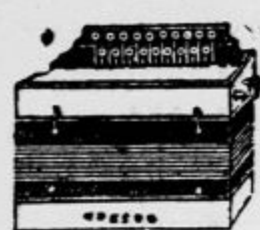
„MARGO“ slad v koščkih

idealno

sredstvo proti kašlju, varstveno sredstvo proti gripi, užitno in hranljivo
sredstvo izvrstnega okusa.

Samo v originalnih vrečkah

se dobi v vseh boljših trgovinah in drogerijah.

Instrumenti - gramofoni
strune - plošče
Zahtevajte prospekte
Pošiljatev po povzetju

F. PERC, Maribor, Gosposka 34

Kdor pokaže to reklamo, dobi 10 % popusta.

Lastna specialna popravilnica:
za godala na lok, za druge
orkestralne instrumente za
harmonike in PIHALA.

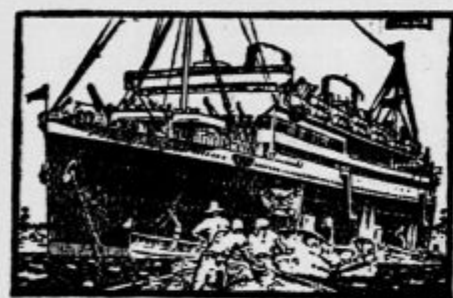

Zvitke

(role)
za računske stroje

ček in kontrolne zvitke za bla-
gajne vseh sistemov, ima vedno
v zalogi

Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6, I. nadstr.
Telefon trav 3981

Kraljeva
Angleška linija
**ROYAL
MAIL LINE**

za JUŽNO AMERIKO, Brazilijo, Uruguay, Argentino,
Čile, Peru itd.

„ASTURIAS“ in „ALCANTARA“
največji angleški motorni ladji na svetu.

Podzastopnik: **ANTE SUGJIĆ,**
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26.

Na slašje spi se
v posteljnini „WEKA“

CENIK BREZPLAČNO!

„WEKA“ MARIBOR 9

Svetujemo Vam, da si na-
bavite samo edino najbolj-
še in najlepše

KOLO IN ŠIVALNI STROJ

„GRITZNER“
in „ADLER“

in švicarski pletilni
stroj

„DUBIED“

istotam najboljši pisalni stroj
v konstrukcija in materijalu

„Urania“

samo pri

Josip Petelinc-u

LJUBLJANA. Telefon 2913.

Za obisk zasebnikov v manjših krajih sprejmemo za
Slovenijo

12116

par provizijskih potnikov

Predmet nudi velike možnosti za zaslužek in je nepo-
grešljiv v krajih, kjer ni električne luči in se torej
lahko prodaja.

Pogoj znanje nemščine in slovenščine. Kompetentom,
ki imajo dobre reference in razpolagajo s kavcijo
1000 Din za kolekcijo, se da predujem za potovanje.

Ponudbe na „Barzel“, d. d. Subotica.

NESTLE - JEVA

OTROŠKA MOKA

144

DELA DECO KREPKO IN MOČNO

PRISILITE VAŠEG TRGOVCA, DA DRŽI
ORIGINALNO

Jugobanāt-patent-brašno

NA KOJEM ON DODUŠE MANJE ZARADJUJE ALI
ČETE ZATO VI BITI ZADOVOLJNI VAŠIM KRUHOM I PECIVOM.

„SPECTRUM“ d. d.

inž. Kopista, Dubsky in Krstić, tvornica
ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, se nahaja od 1. novembra
na Celovski cesti 81, telefon št. 2313.
Zagreb, Osijek, Središnjica: Zagreb.
Zrcalno steklo, portalno steklo, mašin-
sko steklo 5-6 mm, ogledala, brušena
v vseh velikostih in oblikah, kakor tudi
brušene prozorne šipe, izbočene plošče,
vstekljevanje v med. — Fina. navadna
gledala.

82

IVANKA STEGNAR

modni salon

Ljubljana, Stritarjeva ulica šte. 9

priporoča svojo veliko zalogo damskih
klobukov.

Najnovejši modeli. — Žalni klobuki
vedno v zalogi.

Popravila točno in ceno.

Žnak kakovosti
dobre žarnice.

Pazite pri kupovanju, da se ta znak nahaja
na zavitku v pomarančasti ali modri barvi.

BENZIT-NADMILO

ie utelešena čistilna moč!

167

Pri pranju z Benzit-nadmilo se
blago niti najmanje ne pokvari, ker
Benzit nadmilo nesnago razkroji. Tukaj
je kuhanje in drgnjenje perila nepo-
trebno, ker nesnago Benzit-nadmilo iz
tkanine razkroji.

Nesnago razkrojiti se pravi, da
celo najfinejše tkanine pri tem ne
trpijo.

Nesnago razkrojiti se pravi perilo,
tako intenzivno, temeljito prati, da celo
največja nesnaga brez truda izgine.

Benzit Nadmilo

z dvojnim učinkom

Tvornice Zlatorog, Maribor

Rast brade pri damah

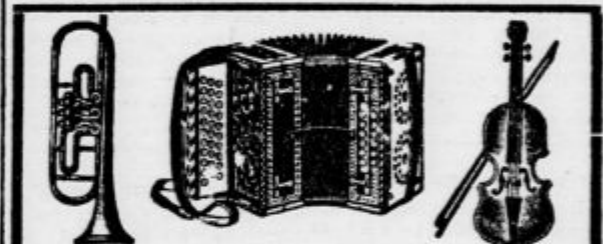
in vse nadležne dilačice na tlini
ku pod oazduho in na obrazu
odstranite sami na najpripro-
steli način s mojim orezkus-
nim odstranjevalcem dlač —
Komplet same Din 60 franka.
ako pošlete denar naprej.

Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Ravenburgerstr. 12/93

Lutzove peči

in
peči „Monolit“
Inž. GUZELJ, Ljubljana VII.
Jernejeva cesta šte. 5.

Ravnatelj Vothove male turbine in Conzovi
tel. 3252. elektromotorji. 142

Do sedaj najcenejša trdka v državi!

Skladšče

MEINEL & HEROLD

Tovarna glasbil, gramofonov in har-
monik

R. Langer MARIBOR št. 101-A

Violine od 95 Din d. Ročne harmonike
od 85 Din. Tamburice od 98 Din d.

Gramofoni od 845 Din dalje.

Zahtevajte naš veliki katalog, katerega vam
pošljemo brezplačno.

Najmodernejši stroji za mešanje betona.

Razne modele takoj
dobavimo.
Zastopstvo trdke
Vögele A. G.
Mannheim
Inženjerji 206
R. I. A. Gorjan
Zagreb,
Boškovičeva št. 2.

Čudapolna nožna kopel!

Risba kaže, kako razkralajoče učinkujejo
čudežne moči nožne soli sv. Roka na legla
kurjih oces in na trdo kožo, kako prodra
v dupline in izvlječejo trdine.

**BOLEČINE V NOGAH IZGINEJO
ENKRAT ZA VSELEJ.**

Ze leta je nožna sol sv. Roka najbolj
preizkušen in popularen dodatek za nožno
kopel. Čigar proizvajalci načelno odklanja-
jo uporabo jedkih, razjedljivih kislin za od-
pravo kurjih oces. Različna sredstva zoper
kurja očesa v obliki mazil, obližev, tinktur
itd., ki vsebujejo kisline, razjedajo pač
zgornje dele kurjih oces, ker požgo kožo
in meso, ne da bi zatrl korenine kurjih
oces. Kurje oko kmalu zopet poraste, vrhu
tega pa ta procedura povzroči velike bo-
lečine. Sv. Roka nožna sol ne vsebuje no-
benih kislin in učinkuje le na narasti kur-
lega očesa. Poleg tega vpliva specijalna
in čudežna kemična sestavina sv. Roka
nožne soli dobrodejno in osvežujoče na ži-
vo, zdravo meso, ne da bi ga omehčala.
Omehča le trde dele kurjega očesa, tako
da se ga lahko odstrani z nožem.

Sv. Roka nožna sol pa ni samo najbolj
idealno sredstvo zoper kurja očesa, temveč
je tudi kozmetično vsesplošno sredstvo zo-
per vse bolečine v nogah. Kopel v nožni
soli sv. Roka odpravi najhitreje otiščaneč,
ožuljke, tvore, poleti posebno zaporno ske-
lenje nog dalje premočno potenje nog in
njih vonj. Kopel v nožni soli sv. Roka
odvzame vsako utrujenost nog ter jih na-
novno prerodi. Ta dobrodelni učinek na no-
ge se razširi tudi na drugo telo ter celotni
človeški organizem kot osvežujoča kopel.
Cena velikega paketa 16.— Din Dobi se v
vsaki lekarni. Sicer jo pa naročite pri

DROGERIJA GREGORIĆ, LJUBLJANA,
PRESERNOVA ULICA 5.

Sv. Roka nožna sol popravi tudi zanemar-
ljene noge.